

STORTINGET

Innst. 6 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen.

Prop. 1 S (2017–2018)

Innhold

	Side
1. Sammendrag	1
1.1 Innledning	1
1.2 Regjeringens budsjettforslag.....	1
1.3 Stortingets vedtak om rammesum.....	4
2. Komiteens merknader	5
2.1 Komiteens generelle merknader.....	5
2.1.1 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet.....	5
2.1.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	6
2.1.3 Generelle merknader fra Senterpartiet	8
2.1.4 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	10
2.2 Merknader til de enkelte kapitler	12
2.2 Kap. 45 Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter	12
2.3 Likestilling.....	51
2.4 Om anmodningsvedtak.....	52
3. Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 5	54
4. Forslag fra mindretall	58
5. Komiteens tilråding	59

STORTINGET

Innst. 6 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 1 S (2017–2018)

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, lederen Lene Vågsli og Maria-Karine Aasen-Svensrud, fra Høyre, Peter Frølich, Guro Angell Gimse og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati og Rowena von Ohle, fra Senterpartiet, Jenny Klinge og Emilie Enger Mehl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, fremmer i denne innstillingen forslag til bevilgninger på statsbudsjettet for 2018 under de kapitler som er fordelt til komiteen under rammeområde 5 ved Stortingets vedtak 19. oktober 2017, jf. Innst. 18 S (2017–2018).

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 5

Komiteinnstillingen omfatter alle administrasjonsgrener under Justis- og beredskapsdepartementet med unntak av kap. 480 Svalbardbudsjettet, samt kap. 490/3490 Utlendingsdirektoratet og kap. 491 Utlendingsnemnda, kap. 495 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, kap. 496/3496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, samt kap. 497/3497 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Kap. 480 inngår i rammeområde 4 (Utenriks), mens kap. 490/3490, 491, 495, 496/3496 og 497/3497 er en del av rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig).

Komiteinnstillingen omfatter også kap. 45 Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, som er omtalt i Prop. 1 S (2017–2018) for Finansdepartementet.

1.2 Regjeringens budsjettforslag

Nedenfor følger en oversikt over bevilgningsforslaget under rammeområde 5 slik det fremgår av Prop. 1 S (2017–2018) fordelt på kapitler og poster.

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
Utgifter			
<i>Stortinget og underliggende institusjoner</i>			
45		Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter	
	1	Driftsutgifter	24 500 000
<i>Høyesterett</i>			
61		Høyesterett	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
	1	Driftsutgifter	109 967 000
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>			
400		Justis- og beredskapsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	488 635 000
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, <i>kan overføres</i>	24 755 000
	50	Norges forskningsråd	25 002 000
	70	Overføringer til private	7 918 000
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	14 020 000
410		Domstolene	
	1	Driftsutgifter	2 441 157 000
	21	Spesielle driftsutgifter	70 397 000
	22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler, <i>kan overføres</i>	6 591 000
414		Forlikråd og andre domsutgifter	
	1	Driftsutgifter	229 190 000
	21	Spesielle driftsutgifter	38 051 000
430		Kriminalomsorgen	
	1	Driftsutgifter	4 682 390 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430, post 1</i>	87 735 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	23 619 000
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	76 800 000
	70	Tilskudd	13 044 000
432		Kriminalomsorgens høyskole og utdanningssenter	
	1	Driftsutgifter	256 437 000
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	16 894 739 000
	21	Spesielle driftsutgifter	150 906 000
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 996 000
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	27 561 000
	25	Retur av asylsøkere med avslag og andre utlendinger uten lovlig opphold, <i>overslagsbevilgning</i>	222 893 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	660 000 000
	70	Tilskudd	60 280 000
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	5 108 000
	73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	184 000 000
442		Politi-høgskolen	
	1	Driftsutgifter	628 210 000
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	
	1	Driftsutgifter	860 596 000
445		Den høyere påtalemyndighet	
	1	Driftsutgifter	253 242 000
446		Den militære påtalemyndighet	
	1	Driftsutgifter	8 740 000
448		Grensekommisæreren	
	1	Driftsutgifter	5 519 000
451		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 456, post 1</i>	759 374 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 248 000
	70	Overføringer til private	6 509 000
452		Sentral krisehåndtering	
	1	Driftsutgifter	25 889 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
453		Sivil klareringsmyndighet	
	1	Driftsutgifter	31 740 000
454		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	689 341 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 513 208 000
455		Redningstjenesten	
	1	Driftsutgifter	104 187 000
	21	Spesielle driftsutgifter	27 599 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 717 000
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	47 652 000
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	109 536 000
456		Nød- og beredskapskommunikasjon	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 451, post 1</i>	121 526 000
	21	Spesielle driftsutgifter – infrastruktur nødnett	357 672 000
	22	Spesielle driftsutgifter – tjenester og produkter	94 960 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	34 352 000
460		Spesialenheten for politisaker	
	1	Driftsutgifter	46 445 000
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.	
	1	Driftsutgifter	1 171 116 000
467		Norsk Lovtidend	
	1	Driftsutgifter	4 284 000
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	
	1	Driftsutgifter	16 835 000
469		Vergemålsordningen	
	1	Driftsutgifter	249 896 000
	21	Spesielle driftsutgifter	155 578 000
470		Fri rettshjelp	
	1	Driftsutgifter	688 414 000
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	34 849 000
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	106 543 000
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	59 702 000
	73	Stortingets rettferdsvederlagsordning	31 388 000
473		Statens sivilrettsforvaltning	
	1	Driftsutgifter	72 595 000
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	355 550 000
474		Konfliktråd	
	1	Driftsutgifter	118 667 000
	60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	19 268 000
	70	Tilskudd	11 800 000
475		Bobehandling	
	1	Driftsutgifter	90 376 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 457 000
		Sum utgifter rammeområde 5	36 771 271 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3400 Justis- og beredskapsdepartementet

1	Diverse inntekter	5 360 000
2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 243 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
3410		Domstolene	
	1	Rettsgebyr	385 993 000
	2	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene	23 243 000
	3	Diverse refusjoner	1 821 000
	4	Vernesaker jordskiftedomstolene	5 958 000
3430		Kriminalomsorgen	
	2	Arbeidsdriftens inntekter	88 308 000
	3	Andre inntekter	24 460 000
	4	Tilskudd	2 340 000
3432		Kriminalomsorgens høyskole og utdanningssenter	
	3	Andre inntekter	1 035 000
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Gebyr – pass og våpen	258 868 000
	2	Refusjoner mv.	272 715 000
	3	Salgsinntekter	75 875 000
	4	Gebyr – vaktelskap	2 000 000
	6	Gebyr – utlendingssaker	268 685 000
	7	Gebyr – sivile gjøremål	833 207 000
	8	Refusjoner fra EUs grense- og visumfond	21 258 000
3442		Polithøgskolen	
	2	Diverse inntekter	16 287 000
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingscenter	18 110 000
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	
	2	Refusjoner	14 500 000
3451		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	
	1	Gebyr	147 254 000
	3	Diverse inntekter	26 177 000
	6	Refusjon	2 173 000
3454		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Refusjoner	25 877 000
3456		Nød- og beredskapskommunikasjon	
	1	Abonnementsinntekter	339 329 000
	2	Refusjoner driftsutgifter	42 204 000
	3	Refusjoner spesielle driftsutgifter – tjenester og produkter	94 969 000
	4	Refusjoner større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	9 352 000
3469		Vergemålsordningen	
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 378 000
3470		Fri rettshjelp	
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 948 000
3473		Statens sivilrettsforvaltning	
	1	Diverse inntekter	5 000
3474		Konfliktråd	
	2	Refusjoner	681 000
		Sum inntekter rammeområde 5	3 022 613 000
		Netto rammeområde 5	33 748 658 000

1.3 Stortingets vedtak om rammesum

Ved vedtak i Stortinget 4. desember 2017 er netto utgiftsramme for rammeområde 5 endelig fastsatt til kr 33 962 684 000, jf. Innst. 2 S (2017–2018). De fremsatte bevilgningsforslagene i innstillingen bygger på denne

rammen, jf. Stortingets forretningsorden § 43 femte ledd.

2. Komiteens merknader

2.1 Komiteens generelle merknader

Komiteen viser til den fremlagte Prop. 1 S (2017–2018).

Komiteen viser til at det 22. november 2017 ble inngått en avtale om statsbudsjettet mellom regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet og Venstre og Kristelig Folkeparti. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2017–2018) og de respektive partiers merknader i denne innstillingen.

2.1.1 *Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil vise til at det har skjedd mye positivt på justissiden i norsk politikk de fire siste årene. Den borgerlige regjeringen har sammen med samarbeidspartiene i forrige regjeringssperiode arbeidet aktivt når det gjelder politi, kriminalomsorg, vold i nære relasjoner, domstoler og sikkerhet og beredskap. Disse medlemmer mener samtidig at justisfeltet er dynamisk og vil kontinuerlig kreve endringer, nye prioriteringer og omprioriteringer.

Disse medlemmer vil vise til de store endringene som skjer i norsk politi. Etter at nærpolitireformen ble vedtatt i 2015, har politi- og lensmannsetaten påbegynt arbeidet med å omstille seg kraftig. Disse medlemmer forstår at dette er et krevende arbeid for politiet samtidig som selve samfunnsoppdraget skal gjennomføres på en tilfredsstillende måte. Disse medlemmer er fornøyd med gangen i implementeringen av reformen hittil og mener dette er en reform vi både ser og snart kommer til å se flere fordeler av. Disse medlemmer vil vise til at Difi i oktober 2017 leverte en rapport som er en del av følgeevalueringen av nærpolitireformen, og som er en del av Stortingets bestilling av en underveisrapportering om kultur, holdninger og ledelse. Rapporten viser til at kulturendringer tar tid, men konkluderer med at arbeidet som gjøres, er på rett vei. Særlig trekker rapporten frem arbeidsmetoden «Politiarbeid på stedet» og ny utvikling i teknologisk utstyr som positivt. Rapporten viser videre at kommunene er fornøyd med samarbeidet med politiet.

Disse medlemmer viser til at det har vært nødvendig å bevilge ressurser til særskilt gjennomføring av politireformen slik at dette ikke går ut over de øvrige ressursene i politiet. Det har til sammen blitt bevilget 575 mill. kroner til særskilt gjennomføring av reformen etter at den ble vedtatt i Stortinget. Disse medlemmer er fornøyd med at regjeringen i årets forslag til budsjett fortsetter å prioritere dette.

Disse medlemmer er opptatt av at målet om 2 politifolk per 1 000 innbyggere skal nås innen 2020. Disse medlemmer er tilfredse med at det mellom 2013 og 2017 har vært en økning i antall rene politistil-

linger på i underkant av 1 000 årsverk, og at det totalt i politi- og lensmannsetaten er ansatt 2 000 flere kolleger. Disse medlemmer er også fornøyd med at regjeringen i årets forslag til budsjett viderefører fjorårets ekstrabevilgning på 300 mill. kroner i frie midler til politidistriktene, i tillegg til en ekstrabevilgning i frie midler på 100 mill. kroner i år. Dette er midler politiet i hvert distrikt kan disponere fritt over, og disse medlemmer mener det er riktig å gi distriktene dette handlingsrommet og muligheten til selv å vurdere hva de økte ressursene skal gå til. Den foreslåtte bevilgningen vil gi politiet et større handlingsrom til å ansette flere kolleger.

Disse medlemmer mener beredskapen styrkes særlig i årets forslag til budsjett. I år foreslås de store bevilgningene som bidrar til at et nytt nasjonalt beredskapssenter blir påbegynt, og at 3 nye politihelikoptre med transportstøtte blir anskaffet. Disse medlemmer viser til at anskaffelsen av 16 nye redningshelikoptre til erstatning for Sea King skal gjennomføres, og at det er foreslått avsatt 3,2 mrd. kroner totalt til drift, vedlikehold og modifisering av dagens redningshelikoptre. Videre foreslås det over 600 mill. kroner til nødnett i 2018. Dette er investeringer som krever store bevilgninger, men som er helt nødvendige for å styrke beredskapen og sørge for at politiske mål blir en realitet. Disse medlemmer er også fornøyd med at det foreslås 13,3 mill. kroner til utstyr til Sivilforsvaret og 9,4 mill. kroner til ny godtgjøringsordning i Sivilforsvaret.

Disse medlemmer viser videre til utviklingen i domstolene. Domstolene gjennomgår nye og viktige endringer for å tilpasses en digital hverdag. Med prosjektet «Digitale domstoler» skal de tolv største tingrettene, lagmannsrettene og Høyesterett fulldigitalisere saksbehandlingen. Disse medlemmer er fornøyd med regjeringens prioriteringer på dette området og viser til at det er bevilget totalt 65 mill. kroner til prosjektet siden 2017. I 2018 foreslås en bevilgning på 37 mill. kroner. Disse medlemmer vil særlig vise til at prosjektet vil medføre gevinster for domstolene på om lag 12 mill. kroner, og er enige med regjeringen i at disse midlene skal forbli i domstolene for å styrke kapasiteten ytterligere og dekke økte driftsutgifter som følge av digitaliseringsprosjektet. Disse medlemmer viser videre til at det er beregnet en besparelse på totalt 5 mill. kroner som følge av den vedtatte avviklingen av juryordningen. Disse medlemmer er også her enige med regjeringen i at disse midlene skal forbli i domstolene. Fra 2019 vil gevinstene som følge av juryens avvikling bli større, og disse medlemmer mener dette vil styrke lagmannsrettens kapasitet ytterligere i fremtiden. Disse medlemmer er videre fornøyd med at domstolene i årets budsjett er foreslått styrket med 21 mill. kroner til økt kapasitet, videre utredninger knyttet til pågående tinghusprosjekter og en eventuell videreføring av prøveprosjektet med opptak i retten. Disse

medlemmer vil understreke at prosjektet med opptak i retten må fullføres og videreutvikles. Dette prosjektet vil sammen med fulldigitalisering av saksbehandlingen være viktige endringer for en mer moderne domstol. Disse medlemmer ser frem til å få et forslag til en løsning med opptak i retten som kan implementeres i alle domstolene i landet.

Disse medlemmer har forståelse for at en stor satsing på politiet og flere påtalejurister i forrige regjeringsperiode har ledet til økt sakspress på domstolene. Det er viktig med balanse i straffesakskjeden, og domstolene må ha tilstrekkelig kapasitet til å imøtekomme en økt saksmengde fra politi og påtalemyndighet. Disse medlemmer er fornøyd med at årets forslag til budsjett hensyntar dette, og ønsker en fortsatt styrking av domstolene fremover.

Disse medlemmer viser til utviklingen i kriminalomsorgen. Disse medlemmer registrerer at det i regjeringsperioden er etablert flere fengselsplasser samtidig som mange legges ned på grunn av dårlige forhold, det er flere som soner på elektronisk kontroll, bruken av straffegjennomføring i institusjon har økt og det er etablert et landsdekkende og permanent narkotikaprogram med domstolskontroll. Videre utdannes det flere fengselsbetjenter ved KRUS, noe som vil gi fengslene flere ansatte i fremtiden. Videre har soningskøene gått dramatisk ned i denne regjeringsperioden. Disse medlemmer er svært fornøyd med at det i dag er rundt 150 dømte i kø, mot om lag 1 200 i 2013. Disse medlemmer ser videre frem til at et nytt fengsel i Agder kommer på plass i løpet av 2020, og mener at en fortsatt videreføring av soningsavtalen med Nederland er nødvendig så lenge fengselskapasiteten bygges ut i Norge.

Disse medlemmer viser til at det er flere svake restilte i samfunnet som har behov for hjelp i form av rettslig bistand eller verge. Vergemålsordningen er en lovbestemt rett til verge for barn og dem som ikke er i stand til å ivareta sine interesser. Disse medlemmer viser til at det har vist seg å være et økt behov for å styrke vergemålsordningen på grunn av et økt antall vergetrengende som følge av befolkningsvekst og tilkomst av enslige mindreårige asyløkere. Disse medlemmer er positive til at regjeringen i årets budsjett foreslår en økning på 43 mill. kroner til å øke kapasiteten i vergemålsforvaltningen. Dette er en viktig prioritering for denne gruppen, som i tillegg har en lovbestemt rett til verge. Da er det viktig at denne ordningen kommer opp på et nivå som oppfyller den lovbestemte plikten myndighetene har.

Disse medlemmer viser til budsjettforliket av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Disse medlemmer mener et godt justisbudsjett har blitt enda bedre, og er svært fornøyd med at det ble funnet midler til ansettelser av politistudenter som går

ut av Politihøgskolen i 2018, styrking av KRIPOS, økt kapasitet i domstolene og kriminalomsorgen, spesielle rettshjelpiltak og frivillig virksomhet under kriminalomsorgens virkeområde.

For en samlet oversikt over endringene i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2017–2018) under rammeområde 5 (justis) viser disse medlemmer til sammenligningstabellen innstillingens kapittel 3 med oversikt over endringsforslagene fra Høyre og Fremskrittspartiet.

2.1.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet

TRYGGHET I SAMFUNNET, ET OFFENTLIG ANSVAR

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil peke på at det er en grunnleggende verdi for det norske samfunn at enhver skal føle trygghet i hverdagen, og at et trygt samfunn er et felles ansvar. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil forebygge og bekjempe kriminalitet. Forbrytelser skal oppklares raskt og lovbrutere straffes og rehabiliteres. Ofre for alvorlig kriminalitet og deres pårørende skal tas vare på. Kriminalpolitikken må forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabiliterer mer effektivt. Disse medlemmer vil føre en kriminalpolitikk som er tøff mot gjengangere og organiserte kriminelle, og vil ha gode og effektive rehabiliteringstilbud. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet har høye ambisjoner for justissektoren, for økt beredskap og et tryggere Norge. Disse medlemmer peker på at Arbeiderpartiet satser på politiet og den sivile beredskapen, løfter kriminalomsorgen og styrker rettssikkerheten til folk flest. Disse medlemmer vil legge til rette for trygge lokalsamfunn og styrke frivilligheten.

STYRKER POLITIET OG BEREDSKAPEN

Disse medlemmer mener at politiet må ha god lokal forståelse og være der for folk når de trenger det. Disse medlemmer ønsker et forebyggende, tilstedeværende og serviceinnstilt politi. Derfor foreslår disse medlemmer i sitt alternative budsjettforslag også å styrke politidistriktene. 22. juli-kommisjonen var tydelig i sine konklusjoner: «Den viktigste beredskapen utgjøres av det ordinære politi.» Disse medlemmer mener dette understreker hvor viktig et sterkt politi er for å sikre landet god beredskapsevne. Disse medlemmer er bekymret over at regjeringen Solberg har pålagt politiet kutt og redusert politidistriktenes handlingsrom samtidig som politiet står i en krevende reform, står ovenfor ny krevende kriminalitet på nett og økende organisert kriminalitet med internasjonale foregreninger, og skal håndtere en sterk økning i volds- og overgrepssaker, særlig mot barn. Disse medlemmer mener at med Høyre- og Fremskrittspartiet-regjeringens kuttpolitikk blir det mindre, ikke mer politikraft. Den ordinære beredskapen svekkes, og kuttene går ut

over politiets tilstedeværelse og etterforskningen av kriminalitet.

Disse medlemmer vil vise til at det i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett legges til rette for et nært og sterkt politi, som også er i stand til å møte den økende kriminaliteten på nett. Økte budsjetter setter politiet i stand til å øve mer, samtidig som den sivile beredskapen og de frivillige beredskapsaktørene styrkes. Disse medlemmer mener Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett gir politiet en reell mulighet til å ansette flere og levere bedre tjenester til folk i hele landet, samtidig som politiet settes i stand til å skjerpe innsatsen mot organisert kriminalitet og kriminelle gjenger i hovedstaden. Disse medlemmer vil vise til at det i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett legges til rette for bedre forebygging av kriminalitet og radikaliseringsgjennom å styrke SLT-samarbeidet mellom politi og kommune.

Disse medlemmer vil framheve at en viktig skillelinje mellom den rød-grønne regjeringen og den nåværende, er at det i 2011 ble lagt fram en egen stortingsmelding om kampen mot organisert kriminalitet, og dette ble satt som et sentralt mål i tildelingsbrevene til politiet. Derimot har Høyre og Fremskrittspartiet-regjeringen systematisk fjernet begrepet fra tildelingsbrevene og lagt ned alle organisert kriminalitet-seksjonene i politidistriktene som følge av departementets og Politidirektoratets retningslinjer for politireformen. Disse medlemmer vil vise til at det i flere distrikter, herunder Oslo, er bekymring for utviklingen av organisert kriminalitet og kriminelle gjenger som er bakmenn i mange kriminalitetsformer som narkotikanettverk, arbeidslivskriminalitet, trafficking, våpensalg, torpedo-virksomhet, nettsvindel, illegale spillesteder, osv. For å avdekke og stille bakmennene i disse kriminelle gjengene for retten trengs det langvarig konsentrert innsats fra politifolk med inngående kunnskap om miljøene. Disse medlemmer mener det er mindre rom for å bygge opp slike innsatser etter at organisert kriminalitet-seksjonene er nedlagt, og det er viktig at det tas grep for at det skal kunne jobbes mer konsentrert og målrettet med dette. Disse medlemmer vil videre peke på at noen kriminalitetsformer krever særskilt oppmerksomhet, og foreslår at det legges til rette for en særlig innsats mot arbeidslivskriminalitet.

Disse medlemmer vil vise til at Arbeiderpartiet prioriterer arbeidet mot vold og overgrep i nære relasjoner ved i sitt alternative budsjett å styrke barnehusene slik at barn skal slippe å vente på å få hjelp, og ved å foreslå å øke bevilgningene til etterforskning av vold og overgrep, også på nett. Videre vil disse medlemmer vise til at Arbeiderpartiet foreslår å legge til rette for at fagmiljøene som jobber med familievoldssaker og vold i nære relasjoner, må styrkes i samtlige politidistrikt. Disse medlemmer mener at disse prioriteringene

gjør Norge tryggere. Disse medlemmer mener at etterforskning av kriminalitet skal prioriteres slik at flere saker oppklares, og styrker også påtalemyndigheten og domstolene i sitt forslag.

IVARETAR FOLKS RETTSSIKKERHET – STYRKER RETTSHJELPSTILTAKENE

Disse medlemmer er bekymret over at adgangen til å få juridisk hjelp når man trenger det, er ulikt fordelt i Norge. Den avhenger i for stor grad av hvilke ressurser man har. Avstanden mellom det å ha rett og å få rett er for stor. Det mener disse medlemmer at det må gjøres noe med. Disse medlemmer mener det er alvorlig og smålig av Solberg-regjeringen å foreslå kutt i rettshjelpstiltakene. Disse medlemmer mener at rettshjelpstiltakene bidrar til bedre rettssikkerhet, til at flere som har rett også får rett, og til mer rettferdighet. Derfor må de sikres forutsigbare og skikkelige rammevilkår. Disse medlemmer går derfor imot forslag til kutt i rettshjelpstiltakene og foreslår heller å styrke dem. Disse medlemmer vil vise til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett i tillegg styrker folks rettssikkerhet ved å prioritere etterforskning, påtalemyndigheten, konfliktråd og domstolene.

FOREBYGGING AV NY KRIMINALITET UNDER SONING

Disse medlemmer ønsker ikke å forlenge avtalen om å leie soningsplasser i Nederland. I stedet vil disse medlemmer styrke satsingen på kriminalomsorgen i Norge. Disse medlemmer mener situasjonen i norske fengsler er alvorlig. Volds- og trusselhendelser mot ansatte har økt betydelig, og det er ikke ressurser til å jobbe skikkelig med forebygging av ny kriminalitet. Disse medlemmer mener det i for liten grad tas hensyn til at den innsatte skal tilbake til samfunnet. Disse medlemmer vil peke på at det i Arbeiderpartiets alternative budsjett legges til rette for straff som virker, for økt bruk av alternative soningsplasser, for avvikling av bøtesoning og for innføring av bøtetjeneste. Disse medlemmer ønsker et særlig fokus på kvinner i fengsel. De er relativt få, men har ofte særlige utfordringer og et dårlig soningstilbud. Økte driftsbudsjetter vil også gjøre det mulig å gi et bedre tilbud til barna til de innsatte, som pårørende. Disse medlemmer er imot kutt i frivilligheten som bidrar til god kriminalomsorg, og vil heller styrke frivilligheten. Disse medlemmer mener de frivillige spiller en unik rolle.

KRAFTTAK MOT VOLD OG OVERGREP

Disse medlemmer mener vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep er grov kriminalitet, et stort samfunns- og folkehelseproblem som må forebygges langt bedre enn det gjøres i dag. Disse medlemmer vil vise til at overgrep og vold gjør barn og voksne syke og har alvorlige konsekvenser for livskvaliteten til dem

som rammes. Disse medlemmer vil vise til at mange faller ut av skole og arbeidsliv, og kostnaden for den enkelte og for samfunnet er betydelig. Videre vil disse medlemmer vise til at vold og overgrep fører med seg økte behov for hjelpetiltak i skolen, psykisk og fysisk helsehjelp, barnevernstiltak, bistand fra krisesenter og økt behov for politiressurser. Disse medlemmer vil vise til at Vista Analyses tall fra 2012 viste at vold i nære relasjoner koster det norske samfunnet mellom 4,5 og 6 mrd. kroner årlig. Det anslås at mellom 75 000 og 150 000 mennesker i Norge årlig utsettes for vold i en nær relasjon. Disse medlemmer viser til at det ikke finnes tall på hvor mange barn og voksne som utsettes for overgrep, og kostnadene knyttet til dette.

Disse medlemmer mener at for å forbygge mer og hjelpe flere, holder det ikke med ord, planer eller løfter. Disse medlemmer er klare på at det krever prioriteringer. Disse medlemmer vil derfor vise til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår en styrking av statsbudsjettet for 2018 på 718,8 mill. kroner i friske midler til arbeid og tiltak mot vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep, også på nett. Disse medlemmer vil vise til at 75 mill. kroner ut over regjeringens forslag foreslås øremerket under kap. 440 under Justis- og beredskapsdepartementet. Disse medlemmer ønsker å synliggjøre den totale satsingen Arbeiderpartiet foreslår fordelt på flere fagkomiteers budsjettområder, fordi det er avgjørende at satsingen på dette feltet gjøres innenfor mange sektorer.

Disse medlemmer vil videre vise til at Arbeiderpartiet i tillegg i sitt alternative budsjett foreslår å øke kommunenes inntekter med 2 mrd. kroner, noe som vil sette kommunene bedre i stand til å bistå dem som er utsatt for vold og overgrep. Disse medlemmer vil peke på at de økte overføringene til kommunene vil legge til rette for et bedre krisesentertilbud og for at flere som bryter ut av voldelige forhold, skal få god hjelp til å etablere seg på ny og komme videre med livene sine. Disse medlemmer mener at der det er familien som utøver volden eller overgrepene, skal samfunnet stille opp, slik at ingen skal måtte stå alene. Disse medlemmer er opptatt av at man skal få hjelp til å leve livet videre uten vold og overgrep, også der hvor det er krevende på grunn av for eksempel dårlig økonomi, at man ikke har bolig, eller at man står uten nettverk.

Disse medlemmer mener det må tilbys bedre oppfølging og hjelp til dem som har blitt utsatt for vold og overgrep, innenfor helse, kommunale tilbud, barnevern og på justisfeltet. Disse medlemmer mener det i tillegg trengs et krafttak i det forebyggende arbeidet for å hindre nye overgrep. Disse medlemmer vil vise til at det gjør Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett gjennom å styrke helsestasjoner og skolehelsetjeneste, tilgang på fastlege for ungdommer og ved å øke kompetansen om vold og overgrep i helsevesenet og blant dem

som jobber med barn og unge i kommunen. Videre viser disse medlemmer til at det gjøres gjennom å styrke arbeidet med grensesetting i skolen og ved å tilby behandling til unge overgripere og sinnemestring til voksne som utøver vold, slik at de kan få hjelp til å slutte å begå vold og overgrep. Disse medlemmer vil vise til at Arbeiderpartiet vil styrke volds- og overgrepsarbeidet i sykehusene ved å styrke behandlingstilbudet til barn og voksne utsatt for vold og overgrep, ha flere sosialpediatere og styrke det systematiske arbeidet med å øke kompetansen om vold og overgrep. Disse medlemmer vil vise til at Arbeiderpartiets forslag til alternativt budsjett legger til rette for økt tilgang på medisinske undersøkelser og et tilbud til unge overgripere ved barnehusene.

Disse medlemmer mener at når flere saker avdekkes, skal samfunnet stå klart til å bistå dem som har vært utsatt. Disse medlemmer mener at politiet har tatt betydelige steg i riktig retning i kampen mot vold i nære relasjoner og overgrep, men de trenger økte ressurser for å møte den voksende saksmengden som er resultat av at flere saker avdekkes og av at det i større grad begås overgrep og deles overgrepsmateriale via nettet. Disse medlemmer mener barn og voksne som har opplevd overgrep eller vold, ikke skal måtte vente på hjelp og oppfølging fra samfunnet. Videre vil disse medlemmer understreke at tilrettelagte avhør på barnehusene må tas så raskt som mulig og innen de regulerte fristene. Disse medlemmer er bekymret over at dette ikke er tilfelle i dag. Videre er disse medlemmer opptatt av at det etter gjennomført avhør er viktig at politiet sørger for at sakene ikke blir liggende på vent, men at de tas tak i og etterforskes. Disse medlemmer vet at politiet har store utfordringer med å møte den raskt voksende saksmengden på dette feltet, også på nett. Disse medlemmer vil derfor vise til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår økte ressurser til tilrettelagte avhør for å ha kapasitet til å etterforske sakene slik at barnas rettssikkerhet og behov for trygghet ivaretas på en god måte. Disse medlemmer understreker at fagmiljøene som jobber med familievoldssaker og vold i nære relasjoner, må prioriteres og styrkes i samtlige politidistrikt.

2.1.3 Generelle merknader fra Senterpartiet

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det er helt grunnleggende å føre en justispolitikk med fokus på nærhet, samhandling og forebygging. Dette er en forutsetning for å ivareta borgernes trygghet over hele landet.

Disse medlemmer vil peke på at det de siste årene har blitt en stadig større kompleksitet i straffesakene, noe som har ført til økt belastning på hele straffereettspleien. De siste årene har vi sett en stor økning i arbeidslivskriminaliteten og den økonomiske kriminali-

teten, i tillegg til at politiet stadig møter nye problemer som følge av flere tilreisende kriminelle. Vold, drap, ran, voldtekt og vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet som må prioriteres høyt i hele straffesakskjeden. Når publikum opplever at disse og andre saker ikke blir prioritert og løst, blir tilliten til politi og rettsvesen svekket.

Disse medlemmer vil fremheve at den satsingen som Senterpartiet i sitt alternative budsjett har gjort på politi, domstoler og kriminalomsorgen, er ment å styrke hele straffesakskjeden. Justissektoren er i tillegg avhengig av et godt samarbeid med ideelle organisasjoner, stiftelser og frivillige.

ET NÆRT OG TILSTEDEVÆRENDE POLITI

Disse medlemmer vil påpeke at satsingen på nærpolitiet er den største satsingen Senterpartiet gjør på justisområdet. Nærpoliti er et begrep som må fylles med innhold, og Senterpartiet vil legge til rette for at politiet kan være synlig og til stede der folk bor. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet ønsket en annen politireform enn den sentraliseringsreformen som regjeringen nå gjennomfører. Et tilstedeværende politi har en forebyggende effekt, og lensmannskontorene må settes i stand til å ha en bemanning som gjør at de er synlige i lokalsamfunnene.

Disse medlemmer mener det er positivt at regjeringen som følge av budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre vil legge inn midler til å ansette politistudenter selv om dette ikke opprinnelig var lagt inn i regjeringens opprinnelige forslag til statsbudsjett for 2018. Dette er likevel ikke tilstrekkelig til å følge opp politireformen på en god måte. Så lenge regjeringen ikke legger inn frie midler, er det ikke mulig å ansette dem som har gått ut tidligere og fortsatt står uten jobb. Disse medlemmer viser i tillegg til reduserte bevilgninger til overtidbruk i politiet. Disse medlemmer mener det er urealistisk å kutte i disse midlene når situasjonen er slik at politiet flere steder er underbemannet og må trå til når det trengs. Disse medlemmer reiser også spørsmål ved hvordan man skal ha oversikt over overtidsbruken underveis, og hvordan de enkelte politidistriktene skal instrueres til å unngå mer overtid.

Disse medlemmer viser til at både konsulentbruken og veksten i Politidirektoratet har økt betydelig de siste årene, samtidig som flere politidistrikt sliter med økonomien. Dette går ut over muligheten for å gjøre ansettelser og skaffe nytt utstyr og materiell. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått å øke de frie midlene til politidistriktene med 500 mill. kroner, slik at politidistriktene settes i stand til å bedre responstiden, investere i bedre materiell, samt ansette politi, jurister og sivile etter lokalt behov.

Disse medlemmer vil særlig gjøre oppmerksom på at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår 200 mill. kroner til styrket grensekontroll. Av disse midlene er 100 mill. kroner foreslått som økt bevilgning til politiet og 100 mill. kroner til tollvesenet.

Disse medlemmer mener at politiet må styrkes ytterligere for å avdekke og etterforske økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet, og viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår en tiltakspakke på 156 mill. kroner for å styrke innsatsen mot denne typen kriminalitet, hvorav 20 mill. kroner er tiltenkt politiet.

Disse medlemmer vil videre fremheve at barnehusene har en viktig rolle i etterforskningen av alvorlig kriminalitet. Barn skal få like god hjelp uavhengig av hvor i landet de bor. Disse medlemmer mener det er viktig å sikre god kompetanse ved alle barnehusene i landet. I noen politidistrikt er i tillegg avstandene så store at det er naturlig å se på om det er mulig å etablere satellitter, slik at barn og ungdom får like god hjelp om de trenger det, uten at de må reise urimelig langt. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningene til barnehusene samt opprette en satellitt i Sogn og Fjordane.

STYRKING AV BÅDE DE SMÅ OG DE STORE DOMSTOLENE

Disse medlemmer ønsker å opprettholde en desentralisert domstolstruktur for å ivareta den lokale rettspleien og sikre folk god tilgang til konfliktløsning. Det er verken nødvendig eller formålstjenlig å gjøre vesentlige endringer i domstolstrukturen. Krav til kompetanse, fleksibilitet og kapasitet kan løses på en like god måte i en desentralisert struktur som i en sentralisert. Folk må oppleve nærhet til den dømmende virksomhet, og domstolene må derfor være tilgjengelige for dem som trenger å oppsøke dem. Disse medlemmer fremhever særlig at Senterpartiet ønsker å stanse trenden med at mindre domstoler i distriktene blir tappet for ressurser og blir utsatt for «sniknedleggelse».

Disse medlemmer viser videre til at domstolene har en klart økende saksmengde og flere kompliserte saker. Samtidig vet man at rask avgjørelse av straffesaker styrker rettssikkerheten og er positivt for alle involverte parter. Det må derfor være prioritert å sette domstolene i stand til å holde måltallene for saksavvikling.

Disse medlemmer viser til at regjeringens økning i grunnbevilgningen til domstolene ikke er reell, ettersom det også ligger inne et tilsvarende kutt som følge av ABE-reformen i staten. Saksbehandlingstiden i enkelte domstoler er kritisk som følge av ressursmangel, blant annet ved Borgarting lagmannsrett, hvor saksbehandlingstiden i sivile saker har økt fra under syv måneder sommeren 2016 til over 18 måneder.

Disse medlemmer mener at domstolene må styrkes med nye dommerårsverk. I tillegg må samtlige

tingretter inkluderes i prosjektet «Digitale domstoler», som i dag kun omfatter de største tingrettene, i tillegg til de tingrettene som har vedtatt permanent felles ledelse. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å øke bevilgningen til domstolene med 20 mill. kroner fordelt på de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene. I tillegg foreslår partiet en økt bevilgning på 17 mill. kroner slik at også de små og mellomstore tingrettene kan bli inkludert i digitaliseringsprosjektet allerede fra 2018. Disse medlemmer viser også til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å styrke prøveprosjektet med opptak av lyd og bilde i lagmannsrettene med 2 mill. kroner.

KRIMINALOMSORGEN I NORGE

Disse medlemmer ser et stort behov for å satse på kriminalomsorgen i Norge og vil understreke at strukturendringer ikke er løsningen på de utfordringene som finnes i kriminalomsorgen i dag.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet ønsker å avslutte avtalen om leie av fengelsplasser ved Norderhavens fengsel i Nederland og heller prioritere utbygging av fengelsplasser i Norge og økte driftsbudsjett i kriminalomsorgen. Det er behov for både bygging av nye fengsler og rask utbygging av eksisterende fengsler. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet foreslår midler til utbygging av Vik og Hustad fengsler og styrking og utviding av Slidreøya fengsel, i tillegg til forprosjektering av Mosjøen fengsel, Soningscenter Sunnmøre og Ilseng fengsel.

Disse medlemmer mener at soningskøen må holdes lav, men samtidig er det vel så viktig å sørge for nok bemanning i fengslene. I dag går manglende bemanning ut over sikkerheten til de ansatte og tilbudet til de innsatte. Økt bemanning er en forutsetning for at de ansatte kan føle seg trygge på arbeidsplassen, og at kriminalomsorgen kan følge opp de politiske målene som er satt for innholdet i soningen til de innsatte.

Disse medlemmer mener at kriminalomsorgen i størst mulig grad må redusere tilbakefall til kriminalitet. Da må straffegjennomføringen virke både allmennpreventivt og gjøre innsatte i stand til å bli tilbakeført til samfunnet og leve lovlydige liv etter endt soning. Det må derfor satses på bedre forhold for de ansatte og bedre tilbud for de innsatte. Bemanningen i fengslene må økes, slik at de ansatte kan føle seg trygge på arbeidsplassen, og at kriminalomsorgen kan følge opp de politiske målene som er satt for soningen. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet har foreslått en økt bevilgning på 87 mill. kroner i sitt alternative budsjett til dette formålet i 2018.

Disse medlemmer vil fremheve at de frivillige organisasjonene gjør viktig arbeid med kriminalitetsforebygging og gjenintroduksjon til samfunnet for dem

som har sonet i fengsel. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet ser på forebygging som helt vesentlig for å skape trygge og gode lokalsamfunn, og foreslår i sitt alternative budsjett derfor en økt bevilgning til organisasjoner som arbeider med dette.

RETTSHJELP FOR SOSIAL OG GEOGRAFISK UTJEVNING

Disse medlemmer vil framheve at rettshjelp er viktig både som rettssikkerhetsgaranti og som et ledd i fattigdomsbekjempelsen. Behovet for rettshjelp er stort, særlig for vanskeligstilte grupper i samfunnet. Fri rettshjelp til flere vil føre til større rettslig likhet mellom ulike sosiale grupper, i tillegg til at man i større grad fanger opp dem som har rettshjelpsbehov også utenfor de største byene.

Disse medlemmer vil videre vise til at ressursvake med juridiske problemer som faller utenfor den ordinære ordningen med fri rettshjelp i dag, har et tilbud gjennom organisasjoner som Jussbuss, Jussformidlingen, JURK, Gatejuristen og NOAS med flere. Det er viktig at disse organisasjonene sikres forutsigbarhet og fortsatt støtte til å opprettholde sin virksomhet.

Disse medlemmer viser til at salærsatsen representerer et viktig rettssikkerhetshensyn. Regjeringen kuttet i fjor fraværsgodtgjørelsen til halv salærsats, noe som slår uforholdsmessig ut for dem som bor i distriktene, har lang reisevei og ikke har mulighet for å drive med annet inntektsbringende arbeid under reisen. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår en økning av fraværsgodtgjørelsen.

2.1.4 *Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er opptatt av et trygt samfunn hvor alle har like rettigheter og kan få hjelp av rettsvesenet om de opplever straffbare handlinger eller brudd på sine rettigheter. Dette medlem mener derfor at det er nødvendig og på høy tid med en satsning på fri rettshjelp, frivillige organisasjoner som gir rettshjelptiltak, og en bedre kriminalomsorg for å få ned de negative effektene av økte forskjeller i samfunnet. Det vil bidra til at personer med ulike ressurser i større grad blir behandlet på lik linje og får de samme mulighetene som de med store ressurser.

KRIMINALOMSORG

Dette medlem vil påpeke at i de siste årene har blant annet fengselsdriften opplevd kutt, spesielt i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Det har vært en markant økning i registreringer av vold og trusler mot ansatte fra 508 avvik i 2014 til 1 366 avvik i 2016, og det har vært en klar økning i tvangsmidler ifølge kriminalomsorgens årsrapport for

2016. Dette medlem vil vise til at rehabilitering er viktig for å forhindre ny kriminalitet, og at det må flere ansatte på plass i kriminalomsorgen. Derfor vil dette medlem i sitt alternative budsjett foreslå å øke bevilgningen til fengslene med 120 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner er satt av til organisasjoner etter soning og 110 mill. kroner til flere ansatte.

Dette medlem viser til at det er et stort behov for vedlikehold i norske fengsler, og at det er et etterslep på mellom 3,3 og 4,4 mrd. kroner. Vedlikehold er viktig for å ivareta arbeidsmiljøet for de ansatte og gi en bedre rehabilitering. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått å bevilge en ekstraordinær økning til vedlikeholdet av fengslene med 50 mill. kroner på rammeområde 1.

Dette medlem mener at det er svært viktig å ivareta innsattes menneskerettigheter, og at de i størst mulig grad bør sone i nærhet av sine nettverk. Det er særlig viktig at innsatte er i kontakt med samfunnet rundt seg og får et innhold i soningen som gjør at de ikke begår ny kriminalitet. Å sende folk til Norgerhaven fengsel er i strid med disse målene. Dette medlem vil derfor foreslå ikke å videreføre leiekontrakten som går ut 1. september 2018.

FRI RETTSHJELP

Dette medlem mener det er et svært viktig prinsipp at alle skal ha tilgang til rettssystemet og ha mulighet til å få hjelp når de trenger det for å ivareta sine rettigheter. Skal vi sikre gode nok advokater til å tilby retts hjelp innenfor ordningen, er det nødvendig å øke salæret. Dette medlem vil påpeke at det er svært mange som i dag faller utenfor ordningen for fri rettshjelp fordi de har rettshjelpsbehov innenfor andre områder, eller fordi de har brukt opp de timene de får i ordningen. De frivillige rettshjelpstiltakene er i denne sammenhengen et uvurderlig tilskudd som utgjør et supplement til de offentlige ordningene. Dette medlem stiller seg derfor uforstående til regjeringens forslag om å kutte i disse tilskuddene og vil derfor foreslå å gå imot disse kuttene på 15 mill. kroner og samtidig foreslå en økning på 5,5 mill. kroner i sitt alternative budsjett og en økning av bevilgningen til fri rettshjelp-ordningen med 75 mill. kroner.

VOLD OG OVERGREP

Dette medlem vil vise til at mange barn i Norge i dag opplever psykisk og fysisk vold, og at det er nødvendig å satse mer på arbeid mot vold i nære relasjoner. Altfor mange barn utsettes i dag for voldtekt og overgrep uten at saken etterforskes tilstrekkelig og ender i en domstol og med en fellende dom der det er grunnlag for det. En satsning på barnehus ville dempe en slik virkning, og dette medlem vil derfor i sitt alternative budsjett foreslå at bevilgningen økes med 20 mill. kro-

ner. Det blir også fremdeles begått partnerdrap som kunne ha blitt avverget. Dette medlem mener at alle har krav på rettssikkerhet, også de som er utsatt for overgrep. I sitt alternative budsjett foreslår derfor Sosialistisk Venstreparti 55 mill. kroner mer enn i regjeringens forslag til å styrke digital etterforskning av anmeldte seksuallovbrudd mot barn i politidistriktene, styrke barnehusene og arbeidet mot menneskehandel gjennom ROSA-prosjektet. Dette medlem viser også til at regjeringen har foreslått kutt i bevilgningen til Kontoret for voldsoffererstatning på 4,5 mill. kroner. Dette medlem er bekymret for at det kan bety at ofre for vold og overgrep må vente lenger på å få sin søknad behandlet.

ØKONOMISK OG MILJØ KRIMINALITET

Dette medlem viser til at tilliten til rettssystemet avhenger av at alle typer lovbrudd blir etterforsket og tatt til retten dersom en etterforskning viser at det er tilstrekkelige beviser til det. Det er derfor nødvendig å styrke Økokrims arbeid i forbindelse med store og komplekse saker innenfor økonomisk kriminalitet. Det er også i dag mange som ikke blir etterforsket og eventuelt tiltalt for forurensing. Dette medlem vil derfor i sitt alternative budsjett foreslå å styrke dette feltet hos Økokrim med 40 mill. kroner. Dette medlem vil også vise til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er fremmet forslag om å styrke Arbeidstilsynets arbeid mot kriminalitet og sosial dumping med 40 mill. kroner under rammeområde 7.

OPERASJON I MIDDELHAVET

Dette medlem viser til at regjeringen har foreslått å avslutte operasjonen Triton i Middelhavet med et norsk marint redningsfartøy. Bakgrunnen for Triton- og Poseidon-operasjonene i 2015 var behovet for bedre håndtering av de mange tusen båtflyktningene som kom over Middelhavet. I stor grad var det sivile båter som handelsskip og fiskebåter som tok opp flyktninger.

Dette medlem frykter at nedleggelsen av det norske bidraget til Triton vil føre til at færre båtflyktninger vil reddes og flere båtflyktninger vil drukne, samt at sivile båter – herunder også norske handelsskip – igjen vil få oppgaven med å plukke opp båtflyktninger. Slike båter er ikke utrustet til det formålet. Dette medlem mener at et kutt i Norges bidrag ikke vil bidra til å redusere antallet båtflyktninger. Dette antallet er en konsekvens av forholdene i hjemlandene til flyktningene og at det ikke er en fungerende stat i Libya. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti derfor i sitt alternative budsjett foreslår å fortsette med norsk støtte til operasjon Triton.

ABC-REFORMEN

Dette medlem viser til Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) som ble innført fra 2015. Reformen er et ledd i regjeringens produktivtetsarbeid og har som mål å stimulere forvaltningen til å bruke ressursene mer effektivt. Dette medlem viser til at justissektoren er spesielt sårbar for negative effekter av ABE-reformen, fordi tiltaket lett rammer drift og dermed noen av dem som i størst grad er underlagt statens kontroll eller er avhengige av at staten hjelper til når de har vært i utsatte posisjoner. Dette gjelder blant annet oppfølging av domfelte under soning samt etterforskning av anmeldte seksuallovbrudd, spesielt vold og overgrep i nære relasjoner. Dette medlem viser til at ABE-reformen skal redusere unødvendig byråkrati og administrasjon, men ikke være et påskudd for å redusere personell i tjenestelinjen innenfor sektoren. Dette medlem viser til manglende dokumentasjon på at ABE-reformen har fungert effektiviserende, og viser også til flere bekymringsmeldinger fra aktører i justissektoren om at ABE-reformen har ført til færre ressurser til grunnleggende oppgaver innenfor sektoren.

2.2 Merknader til de enkelte kapitler

Kap. 45 Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter

Komiteen viser til at bevilgningen på kapitlet gjelder midler til drift av Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, som har som hovedoppgave å fremme og verne om menneskerettighetene i tråd med Grunnloven, menneskerettighetsloven og annen lovgivning, internasjonale traktater og folkeretten ellers. Videre vil komiteen vise til at institusjonen er organisatorisk lagt under Stortinget og administrativt knyttet til og samlokalisert med Sivilombudsmannen. På kap. 45 post 1 foreslår regjeringen at det bevilges 24,5 mill. kroner for 2018.

Komiteen viser til at Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter ble opprettet 1. juli 2015. Formålet med institusjonen er å overvåke og rapportere om menneskerettighetene i Norge og bidra til å styrke gjennomføringen av disse. Komiteen viser for øvrig til regjeringens forslag til bevilgning og støtter dette.

Kap. 400 Justis- og beredskapsdepartementet

Komiteen viser til at Justis- og beredskapsdepartementet forvalter ansvaret for de bærende elementene for Norge som rettsstat, blant annet politi, påtalemyndighet og domstol.

Komiteen påpeker at departementet har en sentral rolle som koordinator og pådriver i alt beredskaps- og samfunnsikkerhetsarbeid i sivil sektor, i tråd med Instruks for departementenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap, jf. kongelig resolusjon av 15. juni 2012.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen vil vise til at bevilgningen dekker lønn og godtgjørelse til ansatte i departementet samt lønns- og driftskostnader til råd og utvalg. Videre skal bevilgningen dekke driftsutgifter i tillegg til investeringer og utviklingstiltak. Unntaksvis benyttes bevilgningen på posten til enkelte driftsutgifter i domstolene og ytre etat. Komiteen merker seg at antall årsverk lønnet under kap. 400 post 1 per 31. mars 2017 var 363,5 (ekskl. ansatte i permisjon uten lønn). Videre merker komiteen seg at Justis- og beredskapsdepartementet den 1. april 2016 fikk overført 34,7 årsverk fra Barne- og likestillingsdepartementet i forbindelse med at ansvaret for integreringspolitikken ble overført til Justis- og beredskapsdepartementet. Komiteen viser videre til at det i tillegg til stillingene under kap. 400 er 36 stillinger i departementet lønnet under andre budsjettkapitler under Justis- og beredskapsdepartementet. I 2017 er om lag 14 personer innbeordret til arbeid i departementet eller hospiterer i departementet og er lønnet over underliggende virksomheters driftsbudsjetter.

Komiteen viser ellers til omtalen av kapitlet i proposisjonen når det gjelder postene 21, 23, 50, 70 og 71.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor det ble enighet om å foreslå å bevilge 2 mill. kroner til råd- og veiledningstjenesten slettmeg.no. Disse medlemmer viser til at kriminalitet og krenkelser på nett er en økende utfordring, og er glade for at den uavhengige organisasjonen Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS) arbeider for økt kunnskap om, og forståelse for, informasjonssikkerhet. NorSIS står bak netjtjenesten slettmeg.no, som er en gratis råd- og veiledningstjeneste for den som føler seg krenket på nett. Disse medlemmer mener denne tjenesten er svært viktig for personer som opplever krenkelser og som trenger hjelp til å få fjernet informasjon fra nettet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet støtter forslaget til bevilgning til slettmeg.no på 2 mill. kroner.

Kap. 3400 Justis- og beredskapsdepartementet

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 61 Høyesterett

Komiteen vil vise til at bevilgningen på posten dekker faste og variable lønnsutgifter. Bemanningen i Høyesterett utgjorde 20 høyesterettsdommerårsverk og 55 andre årsverk per 1. juli 2017. Bevilgningen skal vide-

re dekke øvrige driftsutgifter som følger av Høyesteretts virksomhet.

Komiteen vil videre vise til at bevilgningen foreslås økt med 1,1 mill. kroner i henhold til lønnsøkningene i Høyesterett i perioden 1. januar 2017 til 31. desember 2017 og 0,2 mill. kroner for perioden 1. oktober 2015 til 31. desember 2016.

Komiteen vil videre vise til at bevilgningen foreslås redusert med 542 000 kroner i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i statlige virksomheter. Det foreslås å redusere bevilgningen med 275 000 kroner som følge av omdisponeringer av utgifter til betaling av pensjonspremie. Det foreslås videre at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 får fullmakt til å overskride bevilgningen på kap. 61 post 1 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3061 post 3, jf. forslag til vedtak. Det foreslås en bevilgning på posten på 110 mill. kroner.

Komiteen støtter forslagene til bevilgninger under posten.

Komiteen vil videre vise til at det i forrige stortingsperiode ble bevilget midler til flere nye utrederstillinger i Høyesterett og flere oversettere i Høyesterett. Dette var viktige tiltak for å støtte opp om Høyesteretts arbeid.

Komiteen viser til at økningen i bevilgning til prosjektet Digitale domstoler også innebærer midler til fulldigitalisering av saksbehandlingen i Høyesterett.

Kap. 410 Domstolene

Komiteen vil vise til at bevilgningen på post 1 dekker faste og variable lønnsutgifter og lønnsutgifter til tilkalte og ekstraordinære dommere i tingretten, jordskifteretten og lagmannsretten. Komiteen er opptatt av å styrke kapasiteten i domstolene. Komiteen vil påpeke både nødvendigheten av å styrke kompetansen i domstolene og behovet for nye og moderne saksbehandlerløsninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er grunnleggende viktig å sikre folks rettssikkerhet. Flertallet mener adgangen til å få juridisk hjelp når man trenger det, er ulik i Norge. Den avhenger i stor grad av hvor mye ressurser man har. Avstanden mellom det å ha rett og å få rett er for stor.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg at regjeringen foreslår følgende styrking i budsjett for 2018:

- 21 mill. kroner i økt bevilgning til kapasitet i domstolene, videre utredninger knyttet til pågående tinghusprosjekter og videreføring og eventuell utvidelse av prøveprosjektet med opptak i retten.

- 9 mill. kroner i økt bevilgning til prosjektet Digitale domstoler, herunder fulldigitalisering av saksbehandlingen i de tolv største tingrettene, lagmannsrettene og Høyesterett. Det foreslås en bevilgning til prosjektet på 37 mill. kroner i 2018.
- Domstolenes gevinster fra Digitale domstoler er anslått til 12 mill. kroner i 2018. Disse medlemmer er klare på at domstolene beholder disse gevinstene.
- 6 mill. kroner i økt bevilgning til utgifter i forbindelse med forprosjektering av ny tinghusløsning i Bergen.
- 3 mill. kroner i økt bevilgning i forbindelse med avviklingen av juryordningen. Innsparingen knyttet til avvikling av juryordningen er for 2018 anslått til 5 mill. kroner. 2 mill. kroner er på domstolenes budsjett. Disse medlemmer er tydelige på at domstolene skal beholde alle midler som følger av avviklingen av juryordningen.
- Videreføring av prosjektet med hurtigbehandling av straffesaker i Oslo med 4,4 mill. kroner til domstolene.
- 6,9 mill. kroner i økt bevilgning til etablering av en landsdekkende modell for norsk rettspsykiatri med utgangspunkt i pilotprosjektet på Brøset.
- 1,5 mill. kroner i økt bevilgning til domstolene i forbindelse med iverksetting av regler som gir utenlandsboende adgang til å søke om gjeldsordning.

Disse medlemmer viser til at det fra 2014 til 2017 er bevilget nærmere 200 mill. kroner til økt satsing på IKT i domstolene. I tillegg har domstolene siden 2014 fått tilført om lag 45 mill. kroner til økt bemanning. Satsingene har bidratt til at domstolene avgjør flere saker per år. I straffesaker har antall behandlede saker økt med 10 pst. mellom 2012 og 2016, mens antall behandlede tvistesaker har økt med 7 pst.

Disse medlemmer viser til at både domstolenes saksavvikling og restanser i hovedsak har holdt seg på et stabilt nivå de senere år. De aller fleste sakstyper behandles innenfor den frist Stortinget har fastsatt. Disse medlemmer er likevel kjent med at domstolene har utfordringer, blant annet med stadig tynge og mer kompliserte saker, en økende befolkning og et tynge kriminalitetsbilde. Regjeringen Solberg har, i samarbeid med partiene Venstre og Kristelig Folkeparti, gjennomført en betydelig styrking av politi og påtalemyndighet de senere årene, noe som har ført til et ytterligere press på domstolene som følge av at mer alvorlig kriminalitet avdekkes og straffefølges.

Disse medlemmer viser til at regjeringen arbeider målrettet for å løse de utfordringene domstolene har. Dette synliggjøres også gjennom budsjettprioriteringene. Disse medlemmer viser til at budsjettforslaget for 2018 inneholder en styrking på 21 mill. kroner

til kapasitet i domstolene. Videre er denne satsningen foreslått ytterligere styrket med 5,5 mill. kroner som følge av budsjettforliket mellom de ikke-sosialistiske samarbeidspartiene. Prosjektet «Digitale domstoler» har blitt foreslått tilført totalt 65 mill. kroner i 2017 og 2018, og det anslås at domstolene vil spare 12 mill. kroner på denne satsningen i 2018 alene. Disse medlemmer viser til at domstolene etter forslaget får beholde alle disse midlene til styrking av drift, samt samtlige innsparinger som følge av reformen av juryordningen.

Disse medlemmer viser til at det foreslås en økning på 65,5 mill. kroner til økt klasseopptak ved KRUS i forbindelse med etableringen av nytt fengsel i Agder. Disse medlemmer foreslår på denne bakgrunn å redusere opptaket til KRUS med én klasse, tilsvarende 13,1 mill. kroner. Disse medlemmer ønsker, i samråd med de ikke-sosialistiske partiene Venstre og Kristelig Folkeparti, å foreslå å omdisponere disse midlene med 6,6 mill. kroner til bemanning i kriminalomsorgen og 6,5 mill. kroner til bemanning i domstolene. Disse medlemmer viser til budsjettutfordringene i domstolene. Regjeringspartiene, i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti, ønsker å styrke domstolene ytterligere ved å omfordele innenfor justiskomiteens budsjetttramme, i tillegg til 5,5 mill. kroner som ble foreslått bevilget i budsjettforliket for 2018. Disse medlemmer foreslår på denne bakgrunn at kap. 432, post 1 reduseres med 13,1 mill. kroner, kap. 430 post 1 styrkes med 6,6 mill. kroner og kap. 410 post 1 styrkes med 6,5 mill. kroner.

Disse medlemmer viser videre til enighet mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti om å foreslå å omdisponere 3 mill. kroner fra kap. 430 post 70 til kap. 410 post 1 til kapasitetsøkning i domstolene.

Disse medlemmer viser til at dette etter forslaget vil utgjøre en total styrking av domstolene på 15 mill. kroner sammenlignet med regjeringens opprinnelige forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener folks rettssikkerhet må styrkes, og at domstolene må styrkes for at folk skal slippe å vente lenge på avklaring av sakene sine. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor bevilgningen foreslås økt med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Disse medlemmer er opptatt av å styrke kapasiteten i domstolene. Disse medlemmer vil påpeke både nødvendigheten av å styrke kompetansen i domstolene og behovet for nye og moderne saksbehandlingsløsninger.

AVBYRÅKRATISERINGS- OG EFFEKTIVISERINGSREFORM (ABE-REFORMEN)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at bevilgningen foreslås redusert med 12,1 mill. kroner som et ledd i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i statlige virksomheter. Flertallet er bekymret for at den positive utviklingen med tanke på gjennomsnittlig saksbehandlingstid kan stanse opp, og at regjeringens forslag vil bidra ytterligere til dette.

Flertallet har registrert at det har kome inn fleire meldingar om ein vanskeleg ressursituasjon i domstolane. Til liks med Domstoladministrasjonen har Den Norske Dommerforening (DND) åtvare mot å halde fram med ABE-kutta i domstolane, som fram til no har ført til kutt i 40–45 stillingar. Domstoladministrasjonen varslar om ytterlegare kutt i bemanninga på 15–20 stillingar dersom kutta fortset i statsbudsjettet for 2018. DND har peika på at restansane i enkelte domstolar har auka betydeleg, og at dette utgjør eit alvorleg problem for rettstryggleiken. Som døme har dei vist til Borgarting lagmannsrett. Der har tida for sakshandsaminga i sivile saker auka frå under 7 månader sommaren 2016 til over 18 månader. Flertallet er uroa over innspela og ber regjeringa ta dei på alvor. Sakshandsamingstida påverkar tilliten folk har til domstolane, og for lange køar kan føre til problem både for private og næringsliv.

Flertallet viser til Dommerforeningens høringsinnspill der dette understrekes:

«ABE reformen og underfinansieringen av domstolene har altså meget raskt fått store negative konsekvenser. Den samme utviklingen ser vi i andre domstoler. Det er derfor feil når det i proposisjonen gis uttrykk for at 'trenden har vært positiv for tvistesaker i lagmannsrettene de siste årene'. Ingen av lagmannsrettene overholder Stortingets mål for saksbehandling i sivile saker. Den lange saksbehandlingstiden er i ferd med å utvikle seg til et alvorlig rettssikkerhetsproblem. Det er uholdbart når næringslivet må vente i flere år på avklaring av rettslige tvister verd milliarder av kroner, eller det alminnelige publikum må vente så lenge på avklaring av saker av stor betydning for deres liv.»

DIGITALISERING

Komiteen registrerer at det i 2017 ble bevilget 28 mill. kroner til igangsetting av en digitaliseringssatsing i domstolene. Med foreslått bevilgning for 2018 vil det være bevilget totalt 65 mill. kroner til prosjektet siden 2017. Komiteen viser til at Domstoladministrasjonen har beregnet at den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet, målt i netto nåverdi, er på om lag 150 mill. kroner. Komiteen vil være helt tydelig på at domstolene skal beholde hele gevinsten av dette prosjektet.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at prosjektet «Digitale domstoler» i utgangspunktet skulle gjennomførast i dei tolv største tingrettane, lagmannsrettane og Høgsterett, men at tingrettane som har gjort vedtak om permanent felles leiging, no skal bli med i prosjektet. Fleirtalet vil understreke at sakshandsaminga i alle tingrettane må digitaliserast. Dette vil på sikt auke moglegheitene for å ta ut gevinstar av tiltaket.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har gjort framlegg om ei auka løyving på 17 mill. kroner for å inkludere alle tingrettane i prosjektet «Digitale domstoler» allereie frå 2018.

LYD- OG BILDEOPPTAK

Komiteen er positiv til prøveprosjektet med lyd og bilde i domstolene. Dette er en viktig rettsikkerhetsgaranti, som også kan bidra til å redusere belastningen ved ankebehandling for overgrepssatte og voldsofre.

Komiteen er tilfreds med at regjeringen viderefører prøveprosjektet på dette området, men ønsker å signalisere at målet på sikt er mulighet for lyd- og bildeopptak i alle landets domstoler.

Komiteen legg til grunn at regjeringa vil syte for at opptak av lyd og bilete blir gjennomført ved alle tingrettane i landet, og at dette skjer så snart som råd er etter at resultatata frå forprosjektet er klare. Opptak av lyd og bilete i rettsalane er viktig for rettstryggleiken og vil i tillegg kunne føre til meir effektivisering i domstolane.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til høringsuttalelsen fra Domstoladministrasjonen, der det argumenteres for behovet for en større bevilgning til prøveprosjektet «Opptak av lyd og bilde» i Tromsø:

«Innenfor en slik revidert ramme vil vi også kunne tilføre ytterligere 2 mill. prøveprosjektet 'Opptak av lyd og bilde i Tromsø'. I regjeringens forslag til budsjett er det satt av 2 mill. til prosjektet, men det er utilstrekkelig for å holde ønsket fremdrift.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor bevilgningen til lyd og bilde i domstolene foreslås styrket med 2 mill. kroner.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet vil peike på at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett har gjort framlegg om å styrke forprosjektet med lyd og bilete i lagmannsrettane med 2 mill. kroner, ettersom det har kome innspel om at dette må til for å halde ønska framdrift i prosjektet.

RESSURSER OG STRUKTUR

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, meiner det er viktig å oppretthalde ein desentralisert struktur i domstolane. Folk må oppleve nærleik til den dømande makta, og domstolane må vere tilgjengelege for folk som treng å oppsøkje dei. Fleirtalet vil understreke at dei respektive partia ønskjer å stanse trenden med at mindre domstolar i distrikta blir tappa for ressursar, at domstolar får innført felles leiging, og at domstolane på ulike vis blir utsette for «sniknedlegging».

Fleirtalet viser til at det er sett ned eit utval som mellom anna skal sjå på strukturen i domstolane. Fleirtalet meiner det verken er naudsynt eller formålstenleg å leggje ned dei små og mellomstore domstolane, og ønskjer ikkje ein omkamp om strukturen i domstolane. Fleirtalet merker seg at rekrutteringsproblem har vorte brukt som eit berande argument for strukturendringar, og vil peike på at den største årsaka til eventuelle rekrutteringsproblem ofte vil vere at det gjentekne gonger blir spreidd tvil om framtida til ein domstol. Fleirtalet er i tillegg kritisk til at regjeringa gjennom ordninga med felles leiging prøver å spare pengar og på sikt sentralisere domstolstenestene og tenestene i jordskifterettane.

Fleirtalet ser at det er positivt å samlokalisere jordskiftedomstolar og tingrettar der desse ligg i direkte geografisk nærleik til kvarandre og det elles er hensiktsmessig. Ein stad dette bør gjerast, er Hallingdal tingrett og Øvre Buskerud jordskifterett. Fleirtalet meiner at ein framleis skal ha ein desentralisert struktur på jordskiftedomstolane, og vil framheve at det er høg kvalitet på arbeidet som domstolane gjer i dag.

Fleirtalet stiller spørsmål ved regjeringspartia si framstilling av at heile gevinsten frå avviklinga av juryordninga kjem domstolane til gode. I budsjettforliket har avtalepartane oppjustert gevinsten av avviklinga av juryordninga med 3 mill. kroner, noko som har ført til tilsvarende kutt i kap. 466.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet ser at enkelte av landets tingretter har få ansatte og liten saksmengde. Dette gjør det utfordrende å fordele domstolenes ressurser på en effektiv måte.

Disse medlemmer viser til årets budsjettforlik der Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti foreslår å øke grunnbevilgningen til domstolene med 5,5 mill. kroner. Disse medlemmer ser at Stortingets tydelige føringer om at tingretter ikke skal tvangssammenslås, kan redusere Domstoladministrasjonens (DA) handlingsrom i relasjon til innhenting av effektiviseringsgevinster som følge av ABE-reformen. Det har derfor vært viktig for samarbeidspartiene å styr-

ke grunnbevilgningen til domstolene for å gjøre DA bedre i stand til å følge opp Stortingets tidligere vedtak som legger føringer på domstolstrukturen. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til at det kan være en utfordring for innhenting av effektiviseringsgevinster at 24 av landets 63 tingretter har mindre enn fire dommerårsverk.

Disse medlemmer konstaterer videre at reform og avvikling av dagens juryordning fører til et betydelig innsparingspotensial for domstolene. Disse medlemmer understreker at domstolene skal beholde den økonomiske gevinsten ved avviklingen av juryordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er imot utviklingen som innebærer at mindre domstoler i distriktene tappes for ressurser. Disse medlemmer er bekymret for at dette er en villet politikk for å legge ned langt flere mindre tingretter i distriktene. Disse medlemmer mener det er viktig med en desentralisert tingrettstruktur.

Disse medlemmer peker på betydningen av at domstolene har god kunnskap om barnesaker, og da spesielt saker som gjelder barnefordeling og saker som omhandler vold i nære relasjoner. Disse medlemmer mener det er viktig at domstolene jobber aktivt for å øke sin kompetanse om saker som berører barn, som ledd i arbeidet med å styrke barns rettsikkerhet.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at partane i tillegg har auka kutta i ABE-reforma, slik at domstolane sitt budsjett blir kutta med ytterlegare 0,2 pst.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet meiner at det skal vere tilstrekkeleg med ressursar til å oppretthalde ein desentralisert struktur, og viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har gjort framlegg om å styrke domstolane med ei auka løyving på 10 mill. kroner til dei alminnelege domstolane og 10 mill. kroner til jordskiftedomstolane.

DOMSTOLSBYGG

Komiteen viser til gjennomføringen av konseptvalgutredninger (KVU) for nye tinghusløsninger i Bergen og Stavanger samt bevilgede prosjekteringsmidler til nytt tinghus i Drammen i 2016 og 2017. Komiteen viser til at det i 2018 foreslås bevilget 6 mill. kroner til dekning av utgifter i forbindelse med forprosjektering av en ny tinghusløsning i Bergen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er viktig

at domstolsregionene som opplever spesielt stor befolknings- og saksvekst, også i fremtiden har tilstrekkelig kvalitet på domstolsbyggene.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet meiner det er viktig at alle domstolsregionane i framtida har tilstrekkeleg kvalitet på domstolsbygga.

Desse medlemmene er tilfredse med at regjeringa følgjer opp arbeidet med nye tinghusløysingar i Drammen og i Bergen, men vil i tillegg framheve det påtrengjande behovet for ny tinghusløysing i Molde. Desse medlemmene viser til at ein i over 20 år har planlagt nytt tinghus i Molde for domstolane Frostating lagmannsrett, Romsdal jordskifterett og Romsdal tingrett. I 2012 var Statsbygg sitt forprosjekt ferdig, med ei kostnadsramme på ca. 220 mill. kroner. Over 10 mill. kroner er brukt til planlegging av tinghuset, men på grunn av manglande budsjettmidlar er planane skrinlagt. Desse medlemmene meiner at ein raskast mogleg må syte for lokale med betre tryggleik og høgare standard.

Desse medlemmene viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har gjort framlegg om ei løyving på 2 mill. kroner til å sikre Molde tinghus forsvarlege rettslokale.

Desse medlemmene gjer følgjande framlegg:

«Stortinget ber regjeringa sikre Molde tinghus forsvarlege rettslokale.»

Desse medlemmene registrerer at regjeringa har gjort framlegg om å samle budsjettpostane kap. 410 post 1 om driftsutgifter i domstolane og kap. 411 post 1 om driftsutgifter i Domstoladministrasjonen. Desse medlemmene meiner at desse to budsjettpostane bør haldast separert.

Kap. 3410 Domstolene

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 414 Forlikråd og andre domsutgifter

Komiteen meiner at forlikråda er ein viktig og effektiv del av tvisteløysingssystemet vårt. Komiteen viser til at kapittelet dekker enkelte utgifter i samband med domstolsbehandling av straffesaker og enkelte sivile saker, samt utgifter til forlikråda. Komiteen viser også til at utgiftene på kapittelet i stor grad er regelstyrt og påverka av saksmengda, og at moglegheita for styring av utgiftene av den grunn i realiteten er liten.

Komiteen registrerer at løyvinga på post 1 vert foreslått redusert med 2,5 mill. kroner mot ein tilsvarande auke på kap. 410 post 1 i samband med innsparingar etter avviklinga av juryordninga.

Komiteen merkar seg at løyvinga på post 1 vert foreslått redusert med 1,2 mill. kroner i samband med ABE-reforma i staten.

Komiteen merkar seg at løyvinga til post 21, spesielle utgifter, vert foreslått redusert med 186 000 kroner i samband med ABE-reforma i staten.

Kap. 430 Kriminalomsorgen

Komiteen viser til at utgifter relatert til kap. 430 post 1 skal dekke alle ordinære driftsutgifter i kriminalomsorgen, og at bevilgningen for 2018 er foreslått økt med 80,9 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2017. Komiteen viser til at samlet budsjett for kap. 430 for 2018 er på om lag 4,8 mrd. kroner.

Komiteen viser til at kriminalomsorgen skal baseres på en justispolitikk som sikrer den enkeltes trygghet og rettssikkerhet. Kriminalomsorgen skal gjennomføre straff både i fengsel og i samfunnet ellers. Kriminalomsorgen skal bidra til å motvirke nye straffbare handlinger, være betryggende for samfunnet og sikre vellykket tilbakeføring til samfunnet etter endt straff.

Komiteen viser til at den domfelte, med de begrensninger som følger av straffegjennomføringen, har de samme rettigheter og plikter som den øvrige befolkningen. Kriminalomsorgen skal sørge for at både straffegjennomføring og løslatelse skjer i samvirke med ansvarlige myndigheter samt kommunen som den løslatte skal bosettes i.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil anbefale regjeringen å vurdere å øke kapasiteten i Halden fengsel med et modulbygg på 96 plasser. Halden fengsel er landets nyeste og mest kostbare fengsel.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at ved å øke antall soningsplasser, noe det er mulig å gjøre, vil det kunne bringe ned de totale kostnadene per soningsplass. I tillegg vil en slik løsning kunne komme raskt på plass, samtidig som den vil gjøre avviklingen av leieavtalen med Nederland enklere å avslutte.

Disse medlemmer viser til at soningskøen de siste fire år har gått ned fra over 1 200 personer til under 200 personer. Regjeringen har avviklet soningskøen uten å slippe ut innsatte før tiden gjennom fremskutt løslatelse, slik Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti gjorde under regjeringen Stoltenberg. Disse medlemmer viser til at det er soningsavtalen med Nederland, samt økt kapasitet og utbygging av fengselsplasser i Norge, som har gjort dette mulig.

Disse medlemmer viser til årets budsjettforlik, der Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti foreslår å avvikle ordningen med dublering i norske fengsler som følge av at fengselskøen nå er fjernet, samt foreslår å bevilge 15 mill. kroner til innholdet i soningen.

Disse medlemmer er fornøyde med regjeringens satsing på økt soningskapasitet og ser at den har gitt resultater. Fra å ha overtatt en soningskø etter mange år med sosialistisk styre, har dagens regjering, sammen med samarbeidspartiene, maktet å fjerne soningskøen.

Disse medlemmer ønsker en soningskapasitet som balanserer de ulike typer dommer som idømmes. Dersom en dømt gjerningsperson blir gående fritt, selv om det foreligger en rettskraftig dom, er det med på å svekke samfunnets tillit til rettssystemet.

Disse medlemmer viser til at under behandling av Innst. 305 S (2014–2015) fremmet flertallet i romertallsvedtak I, en klar bestilling til regjeringen. Hovedelementet i dette forslaget var en minimum nettoøkning på 500 nye plasser innen utgangen av 2020.

Disse medlemmer vil vise til at regjeringen i Prop 1 S (2017–2018) for Justis- og beredskapsdepartementet er tydelige på at nye fengsler må være større, noe disse medlemmer støtter fullt ut. Mange av de fengsler som benyttes i dag, er gamle og lite funksjonelle, med den konsekvens at de er dyre å operere. Etterslepet på vedlikehold er stipulert til flere milliarder kroner.

Disse medlemmer mener derfor at det bør satses på å bygge nye fengsler, samt på å utnytte mulig kapasitetsøkning innenfor de som ikke er altfor gamle.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at kriminalomsorgen i Norge vil gå glipp av betydelige ressurser som følge av at sittende regjering med samarbeidspartiene har bevilget 301 mill. kroner til soning i Nederland. Disse medlemmer mener at dersom disse pengene hadde vært brukt på utbygging av fengsler i Norge, ville det ikke bare bidratt til å få ned soningskøene, men også tilført kriminalomsorgen sårt tiltrengte midler.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningen med 87 mill. kroner til drift i kriminalomsorgen, slik at det kan satses på ansettelse, bedre forhold for de ansatte og bedre tilbud til de innsatte. Disse medlemmer vil framheve at de frivillige organisasjonene i kriminalomsorgen gjør et viktig arbeid, og viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningen til disse med 11,5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser i sitt alternative budsjett til at målet med kriminalomsorgen blant annet er å styrke rehabilitering for å forhindre ny kriminalitet. Gode soningsforhold, med redusert innlåsing og isolasjon, opplæring og utdanning, er en forutsetning for at straffedømte kan vende tilbake til et liv uten kriminalitet. Dette medlem foreslår derfor i sitt alternative budsjett en ytterli-

gere styrking på 160 mill. kroner til kriminalomsorgen. Av dette foreslås 110 mill. kroner til drift av fengslene, flere ansatte samt flere rehabiliteringsprogrammer. 10 mill. kroner foreslås til utbygging av flere rusmestringsenheter, 10 mill. kroner foreslås til organisasjoner som bistår med tilbakeføring til et liv i frihet, som Way-Back og Retretten, og 25 mill. kroner foreslås til å øke antall soningsplasser med fotlenke. Dette medlem understreker også viktigheten av å finne alternativer til internering for enslige mindreårige asylsøkere (EMA) og barnefamilier før uttransportering. 5 mill. kroner foreslås til dette.

Dette medlem vil også vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett under rammeområde 11, hvor det foreslås å øke det ekstraordinære vedlikeholdet med 50 mill. kroner.

INNHOOLD I STRAFFEGJENNOMFØRINGEN

Komiteen viser til at det er helt sentralt å sikre et godt tilbud til den enkelte straffedømte, slik at vedkommende kan føres tilbake til samfunnet etter endt soning, til et liv uten kriminalitet. Komiteen vil derfor påpeke at det er viktig med gode soningsforhold.

Det er etter komiteens mening sentralt at det er tilstrekkelig antall ansatte i kriminalomsorgen, og at disse har relevant og god kompetanse. Komiteen understreker at ABE-reformen ikke må gå på bekostning av kravet til tilstrekkelig antall kvalifiserte ansatte.

Komiteen viser til at elektronisk kontroll (EK), også kalt fotlenke-soning, har vist gode resultater på blant annet tilbakefall. Komiteen er derfor positiv til at denne soningsformen utvides. Dette vil også kunne bidra til bedre soningskapasitet.

Komiteen viser til at innsatte med utfordringer knyttet til rus, må få hjelp med sitt rusproblem. Ytterligere tiltak for å begrense tilgangen til rusmidler er viktig.

Det er komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, sitt mål at samfunnets velferdsordninger kommer den straffedømte til gode. Tilgang til nødvendig helsehjelp, utdanning og arbeid skal sikres som en rettighet, men er også nødvendig for å sikre tilbakevending til samfunnet etter endt soning.

Flertallet understreker også at soning, så langt det er mulig med tanke på sikkerhetshensyn og kapasitet, skal foregå i nærheten av straffedømtes sosiale, familiære og arbeidsrelaterte nettverk.

Flertallet peker på at situasjonen i norske fengsler er alvorlig. Volds- og trusselhendelser mot ansatte har økt betydelig, og det er ikke ressurser nok til å jobbe skikkelig med forebygging av ny kriminalitet. Det tas i for liten grad hensyn til at den innsatte skal tilbake i samfunnet.

Flertallet viser til at det kan frigjøres lukkede fengselsplasser dersom det i økende grad blir tatt i bruk alternative soningsplasser, der dette kan være et alternativ. Eksempler er økt bruk av elektronisk kontroll ved for eksempel varetektssurrogat og innføring av bøtjeneste fremfor bøtesoning. Departementet har tidligere beregnet at det er et stort potensial for å utvikle elektronisk kontroll, og utvalget som har avgitt et forslag til ny straffeprosesslov, anbefalte dette som et alternativ til å benytte lukkede fengselsplasser. Samtidig vil dette kunne være et tiltak mot den sterke kritikken Norge får i forbindelse med bruk av varetekt.

Flertallet vil også påpeke at historien etter den rød-grønne regjeringen var en betydelig redusert soningskø, sammenlignet med da regjeringen Stoltenberg tok over. 2 566 sto da i kø, og ble under denne regjeringen redusert med 1 470. Flertallet påpeker at Stoltenberg-regjeringen økte kapasiteten med 750 plasser, hvorav 513 var fengselsplasser, i tillegg til å sørge for et bedre innhold i soningen og tiltak for bolig, arbeid, utdanning og rusmestring som bidro til å gi et tryggere samfunn gjennom å redusere tilbakefall og gjengangerkriminalitet.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avvike ordningen med bøtesoning, og i stedet innføre bøteteneste.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere ordningen med elektronisk fotlenke som varetektssurrogat.»

«Stortinget ber regjeringen bygge flere fengselsplasser i Norge, i stedet for å leie fengselsplasser i Nederland.»

Flertallet mener at blant de viktigste tiltakene som kan gjøres for å ivareta både ofre for kriminalitet, den enkelte innsatte og samfunnet for øvrig, er å legge til rette for at kriminalomsorgen aktivt kan drive rehabiliterende arbeid. Flertallet mener arbeidsrettede tiltak, programvirksomhet og undervisning er noe av det viktigste virkemiddelet for å sikre at tidligere innsatte tilbakeføres til samfunnet som gode naboer og deltagere i lokalsamfunnet. Flertallet vil peke på at kuttene i kriminalomsorgen som foreslås fra regjeringspartiene, ikke vil bidra til dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet understreker at soning med elektronisk kontroll av hensyn til ofrene, ikke skal benyttes for innsatte som er dømt for grov vold eller sedelighetsforbrytelser.

Disse medlemmer viser til årets budsjettforlik, der Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ber regjeringen se nærmere på hvordan innsattes aktivitets- og rehabiliteringstilbud kan bedres ytter-

ligere, samt utviklingen i alvorlige hendelser som vold og trusler.

Disse medlemmer konstaterer at Arbeiderpartiets løsning for norsk kriminalomsorg nok en gang er mer elektronisk kontroll og åpne fengselsplasser, på bekostning av lukkede fengselsplasser. Disse medlemmer minner om at det var denne politikken som førte til at soningskøen var på ca. 1 200 personer når regjeringen Solberg tiltrådte i 2013. Disse medlemmer er fornøyde med at regjeringen nå har avskaffet soningskøen gjennom en målrettet og bevisst satsing på lukkede fengselsplasser. Dette er den typen fengselsplasser et stadig alvorligere kriminalitetsbilde og kriminalomsorgens behov krever. Disse medlemmer mener det er tankevekkende at Arbeiderpartiet fortsatt arbeider for en politikk som tidligere har ført til høye soningskøer, en nedvurdering av kriminalitetsofrenes behov og at stadig tyngre kriminelle plasseres utenfor lukket soning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ser det som avgjørende at kriminalomsorgen og fengslene tilføres friske driftsmidler, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der kap. 430 foreslås styrket med 50 mill. kroner i frie driftsmidler.

Disse medlemmer registrerer at regjeringen, Venstre og Kristelig Folkeparti kutter ytterligere 10 mill. kroner i forliket til drift i kriminalomsorgen fordi de avviker ordningen med dublering. Disse medlemmer mener det er bra at ordningen med dublering avvikes, men mener at disse pengene burde blitt igjen i kriminalomsorgen, som har et sterkt behov for økte bevilgninger. Det at sulteforingen av norsk kriminalomsorg går fra vondt til verre, er bekymringsfullt.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet allerede i 2011 la grunnlaget for å fjerne den siste form for gjeldsfengsel, ved at bøteteneste ble lovfestet som et alternativ til fengsel for den som ikke kan betale. Det betyr at boten kan gjøres opp gjennom samfunnsnyttig arbeid. Disse medlemmer beklager at den sittende regjeringen dessverre ikke har sørget for at lovendringen har trådt i kraft, noe som kunne frigjort fengselsplasser.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor bevilgningen foreslås økt med 15 mill. kroner til alternative soningsplasser.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er satt av 25 mill. kroner til soningsalternativ som elektronisk kontroll.

VOLD OG TRUSLER I FENGSEL

Komiteen registrerer økende volds- og trusselhendelser i fengslene, både mellom innsatte og mot ansatte, fra 368 hendelser i 2011 til 801 hendelser i 2015, og

at utviklingen er økende også fra 2015 til 2016. Komiteen mener reduksjon i volds- og trusselhendelser avhenger av en trygg bemanningssituasjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, forventer at Justis- og beredskapsdepartementet følger med på varslersakene i kriminalomsorgen, og gjør et arbeid for å kartlegge tendenser og komme tilbake med tiltak for å forbedre miljøet i norske fengsler.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake med tiltak for å redusere antall volds- og trusselhendelser, øke sikkerheten og forbedre arbeidsmiljøet i norske fengsler.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettforliket mellom de fire ikke-sosialistiske partiene. Disse medlemmer konstaterer at samarbeidspartiene har bedt regjeringen se nærmere på utviklingen i alvorlige hendelser som vold og trusler i kriminalomsorgen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er av den oppfatning at budsjettforliket mellom regjeringen og støttepartiene går i riktig retning når regjeringen oppfordres til å se nærmere på utviklingen av vold og trusler i kriminalomsorgen. Disse medlemmer mener likevel at det ville være av betydelig sterkere karakter og ha betydelig bedre innvirkning på situasjonen, dersom kriminalomsorgen hadde fått en styrket ramme til drift. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås økte midler til drift av kriminalomsorgen på 50 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås en økning på 160 mill. kroner til kriminalomsorgen, og det presiseres at dette i hovedsak skal gå til flere ansatte, slik at de som jobber i fengslene kan få utført sine oppgaver og utnytte sin faglige bakgrunn.

SONINGSKAPASITET

Komiteen viser til at det er viktig at domfelte får mulighet til å sone sin straff så raskt som mulig etter domfellelse, slik at rehabiliteringen kan starte så tidlig som mulig. Komiteen viser til at soningskøen har blitt redusert de siste årene, gjennom utvidelser ved Kongsvinger, Hustad, Bergen og Bodø fengsler, og ved etablering av en ny ungdomsenhet med 4 plasser. I tillegg er kapasiteten økt gjennom leie av 242 fengselsplasser i Nederland, iverksettelse av 50 dubleringsplasser, økt bruk

av straffegjennomføring med elektronisk kontroll og utvidet mulighet for å sone ved behandlingsinstitusjon. Når det nye fengselet i Agder står ferdig, vil kapasiteten ha økt med 509 plasser for regjeringsperioden. Ifølge Justis- og beredskapsdepartementet er det per 24. oktober 2017 157 ubetingede dommer i soningskø.

Komiteen viser til at det fortsatt er mangel på varetaksplasser, noe som førte til at mange ble sittende for lenge i politiarrest.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at regjeringen skal utfase ordningen med å leie soningsplasser i Nederland så fort soningskøen i Norge er under kontroll. Det er viktig at pengene i kriminalomsorgen brukes i Norge, at den norske kapasiteten økes, og at innsatte kan sone i nærheten av eget nettverk.

Flertallet mener at praksisen med å sende norske fanger til soning i utlandet er både prinsipielt og økonomisk problematisk. Frihetsberøvelse gjennom fengselsstraffer er en inngripende straffereaksjon i seg selv. Det blir en ytterligere alvorlig inngripen i livet når den innsatte sendes til soning i en annen stat vedkommende ikke har tilknytning til.

Flertallet viser til at Sivilombudsmannen har kommet med en rekke kritiske påpekninger om soningen i Norgerhaven. Blant annet har norske myndigheter fraskrevet seg muligheten til å etterforske straffbare handlinger overfor norske innsatte. Norske myndigheter har med andre ord ikke myndighet til å undersøke om det begås brudd på forbudet mot tortur og umenneskelig behandling. Nederlandske myndigheter er også gitt adgang til å benytte tvangsmidler mot de innsatte i akutte situasjoner, og nederlandske fengselsbetjenter har ansvaret for å håndheve norsk straffegjennomføringslov.

Flertallet viser til at kostnaden ved fengselsavtalen nå har passert 300 mill. kroner årlig, og mener at pengene burde vært brukt på å bygge opp fengselskapasitet i Norge og bedre driften av norske fengsler. Ressurs-situasjonen i enkelte norske fengsler er for tiden svært krevende. Det er viktig at fengslene ikke blir rene oppbevaringsplasser, men har fokus på å gjøre de innsatte i stand til å leve lovlydige liv etter soning.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at avtalen om soning ved fengslet Norgerhaven i Nederland avsluttes når leieavtalen utløper 31. august 2018.»

Flertallet mener det er prinsipielt feil at Norge leier fengselsplasser i Nederland. Flertallet støtter ikke at innsatte sendes til Norgerhaven fengsel, enten det skjer frivillig eller med tvang. Flertallet vil likevel

understreke at bruk av tvang gjør situasjonen særlig problematisk.

Flertallet viser til at det er mulig å få på plass nye og flere fengselsplasser i Norge ved raskt å bygge ut i tilknytning til eksisterende fengsler.

Flertallet viser til arbeidet som er gjort for å prosjektere overgangsboliger i Notodden med til sammen 20 plasser. Flertallet viser til dokument «Redusert tilbakefall til ny kriminalitet – Nasjonal strategi for samordnet tilbakeføring etter gjennomført straff 2017–2021» fra regjeringen hvor en gradvis overgang fra fengsel til straff utenfor fengsel trekkes frem. Overgangsboliger er en heldøgnsinstitusjon der straffedømte har et tilbud utenfor boligen hver dag. Flertallet understreker at overgangsboliger er en kriminalomsorgsløsning som styrker nærhetssprippet og bedrer rehabilitering til et liv uten kriminalitet.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for å utvide tilbudet om overgangsboliger i kriminalomsorgen.»

Flertallet viser til det arbeidet som er gjort for etablering av en overgangsbolig med et sterkt tverrfaglig kompetansemiljø på Notodden, den såkalte Notodden-modellen. Modellen bygger på en prosess fra soning til arbeid og bolig, med særlig vekt på å styrke mulighetene for å lykkes i arbeidsmarkedet.

Flertallet viser til at den åpne soningsanstalten ved Kleivgrend i Fyresdal i flere år har vært utsatt for trussel om nedleggelse. Flertallet mener det er uheldig for både de innsatte og ansatte at dette ikke avklares.

Flertallet er imot å legge ned avdelingen og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre avdeling Kleivgrend i Telemark.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener regjeringen har levert grundig på utbygging og renovering av lukkede fengselsplasser i Norge. Disse medlemmer ser frem til at det nye fengselet i Agder, med 300 plasser, står ferdig. Disse medlemmer understreker likevel at bygging og nødvendig prosjektering av nye fengselsplasser ikke gjennomføres over natten. Disse medlemmer mener det derfor ville være uansvarlig å si opp soningsavtalen med Nederland før det nødvendige antall plasser er ferdigbygget i Norge. Et slikt forslag vil være oppskriften på en ny fengselskø og en ny økning i belegget i norske fengsler. Disse medlemmer mener det er svært gledelig at belegget i norske fengsler nå er på vei ned. Kriminalomsorgen har et mål om et belegg på 90 pst. for å ivareta hensynet til varetaksplasser og for å kunne sør-

ge for en optimal rehabilitering av de innsatte. Disse medlemmer er tydelige på at handlingsrommet soningsavtalen med Nederland tilfører soningskapasiteten, er en styrke for norsk kriminalomsorg, og at avtalen muliggjør en styrt og verdig økning av fengselskapasiteten i Norge.

Disse medlemmer viser til at 80 pst. av de innsatte i Nederland er utenlandske kriminelle. For mange i denne gruppen ville soning i Norge ført til en svekkelse av nærhetsprinsippet, da Nederland vil være nærmere familien til mange utenlandske kriminelle enn hva Norge er. Disse medlemmer viser videre til at soningsoverføring til Nederland etter hvert har blitt et populært tilbud også for mange norske innsatte, og at de aller fleste innsatte med norsk statsborgerskap har søkt om frivillig overflytting til fengselet i Nederland.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er flere kommuner og regioner som har meldt interesse for å bygge fengsler, og flere kommuner som har kommet langt i å planlegge og legge til rette for åpne soningsplasser. Halden og Skien er gode eksempler på dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til følgende sitat fra komiteens merknader til Prop. 1 S (2016–2017):

«Flertallet viser til at leie av fengselsplasser i Nederland ikke er en ideell løsning, men at det var en nødvendig løsning gitt utfordringene som måtte håndteres med tanke på soningskøene i 2013.»

Videre viser disse medlemmer til at det nå er ledig kapasitet i norske fengsler. Disse medlemmer ønsker ikke å forlenge avtalen om å leie soningsplasser i Nederland. I stedet ønsker disse medlemmer en styrket satsing på kriminalomsorgen i Norge og vil omdisponere de 89,2 mill. kroner som ligger i regjeringens forslag til bruk på soning i Nederland. 15 mill. kroner av disse midlene omdisponeres til kap. 430 post 70. De resterende benyttes til å styrke driftsbudsjettet til kriminalomsorgen kap. 430 post 1.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet slår fast at det fremdeles er stort behov for å få bygget Soningscenter Sunnmøre, som vil avløse og gi langt flere fengselsplasser enn Ålesund fengsel. Det er positivt at det er enighet mellom kommunene på Sunnmøre om valget av Skodje som lokalisering for et nytt soningscenter. Disse medlemmer vil understreke at Sunnmøre skiller seg ut med færrest fengselsplasser per innbygger. Blant annet er det sterkt behov for varetektsplasser. I dag medfører fangetransport til Bergen store og unødvendige kostnader, noe som kunne vært unngått ved utbygging av et nytt soningscenter på Sunnmøre.

Disse medlemmer viser i denne forbindelse til justiskomiteens merknader til Meld. St. 12 (2014–2015):

«2.5 Kapasitets- og vedlikeholdsprioriteringer frem mot 2040:

(...) Når det gjelder eksisterende fengselsbygg, vil komiteen spesielt peke på fengselsbyggene i Ålesund og Haugesund. Disse fengslene er pusset opp, og man har gjort det beste ut av en vanskelig situasjon, men komiteen mener tiden er inne for å erstatte dagens bygg med nye. Komiteen ber derfor regjeringen vektlegge disse to fengslene når arbeidet med å planlegge utfasing av gamle fengsler starter, slik at forholdene endres og blir bedre for alle involverte. Sett i lys av befolkningsgrunnlaget og store utgifter til transport mener komiteen at det er naturlig at Ålesund og Haugesund prioriteres.»

Disse medlemmer viser videre til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foreslått 10 mill. kroner til prosjektering av Soningscenter Sunnmøre. Disse medlemmer vil understreke at selv om Senterpartiet også i alternativt budsjett har foreslått midler til utviding av fengselsplasser ved eksisterende fengsler, slik som Vik, Hustad og Slidreøya, er ikke dette ment å gå på bekostning av opprettelsen av nye fengsler i Agder eller Soningscenter Sunnmøre.

Disse medlemmer har blitt kjent med at det i Meråker kommune i Nord-Trøndelag er utarbeidet planer for et fengsel. Planene har bred støtte i fylkets politiske ledelse. Kommunen kan legge godt til rette for oppfølging av de innsatte og kan tilby aktiviteter innen både idrett og kultur. Disse medlemmer mener at planene om å etablere fengsel i Meråker kommune er interessante, og ser positivt på videre utredning.

Disse medlemmer er kjent med at Kongsvinger kommune ser positivt på en utvidelse av Kongsvinger fengsel, og mener at det er interessant å utrede dette videre for å øke fengselskapasiteten på det sentrale Østlandet. Fengselet er spesialisert på utlendinger og har nærhet til Gardermoen, og det er plass til nytt fengselsanlegg innenfor eksisterende fengselsareal.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for snarlig bygging av nye fengselsplasser ved Vik fengsel.»

«Stortinget ber regjeringen raskt starte bygging av nye fengselsplasser på Sunnmøre, Ilseng og Slidreøya og i Mosjøen og Hustad.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti understreker at det i størst mulig grad skal være frivillig å reise til Nederland for å sone sin straff.

Dette medlem vil avvikle soningsplassene i Nederland så fort det er mulig, og har forstått at det er etter kontrakttidens utløp september 2018. Dette medlem foreslår dermed at bevilgningene til dette reduse-

res med 89,2 mill. kroner. Dette medlem mener at soning så langt det er mulig skal følge nærhetsprinsippet, og opprettholdelse av et fengsel i et annet land er et brudd på dette. Det vises også til at det per i dag nesten ikke er en soningskø, slik at det er vanskelig å se for seg behovet for en videreføring av soningsplasser i utlandet.

Dette medlem viser til at elektronisk kontroll (fotlenke) er et tiltak som har styrket rehabiliteringen, ført til en avlastning av soningskøene og gitt personer en mulighet til å sone sin straff uten samtidig å bli ute-stengt fra samfunnet. Dette medlem foreslår i sitt alternative budsjett å øke kapasiteten til elektronisk kontroll med 25 mill. kroner. LO trakk i sitt høringsnotat frem at de er redd satsingen på elektronisk kontroll kan gå på bekostning av driften ellers i kriminalomsorgen. Dette medlem viser til den foreslåtte øvrige satsingen, som vil kompensere for dette.

SONINGSOVERFØRING

Komiteen mener at Norge skal praktisere soningsoverføring av utenlandske innsatte til soning i eget hjemland prinsipielt av hensyn til at soning i nærheten av eget nettverk og egen kultur styrker rehabiliteringen.

Komiteen anser det som en selvfølge at Norges regjering forholder seg til menneskerettighetene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti ber imidlertid om en årvåken praksis, Norge kan kun inngå avtaler med land om soningsoverføring til land som tilfredsstillers internasjonal standard med hensyn til soningsforhold og menneskerettigheter.

Dette medlem registrerer at Justis- og beredskapsdepartementet utreder muligheten for soningsoverføring til Serbia og Kosovo, land som ikke tilfredsstillers internasjonal standard med hensyn til soningsforhold. Dette medlem understreker Norges lovpålagte forpliktelser, som forbyr å uttransporterte personer til risiko for menneskerettighetsbrudd. Uavhengig av om den straffedømte selv ønsker soningsoverføring til sitt hjemland, går dette medlem imot soningsoverføring til land som ikke tilfredsstillers nødvendige standarder for kriminalomsorg i henhold til internasjonale konvensjoner.

På den bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte redegjøre for hvilke konkrete garantiordninger regjeringen har for å sikre at domfelte som overføres til utenlandsk soning, behandles etter internasjonalt anerkjente konvensjoner.»

Dette medlem registrerer en svak prinsipiell tilnærming til soningsoverføring fra regjeringspartiene, når de ikke er villige til å garantere at ingen straffedømte

i Norge blir sendt ut av landet uten en garanti mot menneskerettighetsbrudd. Det verken er, eller har vært, en selvfølge at norske myndigheter har forholdt seg eller oppført seg i henhold til grunnleggende menneskerettigheter, og det vises for eksempel til den nylige rettsaken som gjaldt internering av en barnefamilie på Trandum (LB-2016-8370), hvor den rettskraftige dommen kom til at Norge har brutt menneskerettighetene. Det vil derfor være viktig at myndighetene faktisk redegjør for hvilke garantiordninger de har, slik at dette kan kontrolleres av det sivile samfunnet.

AVBYRÅKRATISERINGS- OG EFFEKTIVISERINGSREFORMEN (ABE-REFORMEN)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at kriminalomsorgen skal styres ressurreffektivt. Flertallet understreker samtidig at ABE-reformen skal knyttes til reduksjon av administrative kostnader, og ikke gå på bekostning av ressurser til gode soningsforhold, tilstrekkelig antall ansatte og krav til fysisk standard på institusjonene.

Flertallet viser imidlertid til at ABE-reformen ikke tar hensyn til om det faktisk er innsparinger å hente på den enkelte statlige virksomhet, og at mange har varslet om at dette har medført færre ansatte og blant annet fått konsekvenser som flere innlåsing.

Flertallet viser videre til at regjeringen ikke kan redegjøre for effektene av ABE-reformen, og at regjeringen ikke har iverksatt mål eller registreringsmetodikk for denne reformen. Samtidig registrerer flertallet at antall byråkrater i staten øker. Det kan tyde på at ABE-kuttene ikke tas i administrative ledd, men i utøvende ledd, der tjenesten møter brukerne.

Flertallet peker på at dette også har kommet frem gjennom høringssvaret fra NFF (Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund) og LO, der det påpekes:

«ABE-kuttet betyr et nedtrekk til kriminalomsorgen med 24 mill. I perioden 2014–2017 er nettokuttet på nærmere 175 milliarder. Dette rammer arbeidet med innsatte hardt. LO mener kriminalomsorgen må få tilført 50 mill. for å styrke driftsbudsjettet til fengsel og friomsorgskontorer.»

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for konsekvensene effektiviserings- og avbyråkratiseringskuttene har hatt og kommer til å få for kriminalomsorgen, i dialog med ansattes organisasjoner og innsatte.»

Flertallet mener at regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre har frekkehets nådegave når de omtaler ABE-reformen som kutt i byråkrater og administrasjon. Det er et faktum at veksten i byråkrater i for eksempel Politidirektoratet har eksplodert under den-

ne regjeringen, mens de som har måttet lide under kuttene, er de som skal sørge for rettssikkerhet og tjenester til folk. Det etterlyses handlingsrom til å løse politiets oppgaver i politidistriktene. I domstolene øker ventetidene. Vanlige folk som trenger rettslige avklaringer knyttet til penger, jobb eller familieliv for å kunne gå videre i livene sine, må vente i måneder og år på en dom. Saker i Borgarting lagmannsrett berammes nå til etter sommeren 2019. I fengslene er det mer isolasjon av de innsatte, mindre arbeid mot å forebygge ny kriminalitet og mer aggresjon som fører til vold og trusler mot de ansatte. Det eneste som er igjen å kutte i kriminalomsorgen og i domstolene, er folk – og der jobber det ikke en eneste byråkrat.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen og samarbeidspartiene bygger sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser. Disse medlemmer viser til at tilsvarende effektiviseringsreformer for offentlig sektor er innført i en rekke land (bl.a. Danmark, Sverige og Finland), og at OECD har anbefalt Norge å innføre et slikt effektiviseringstiltak. Disse medlemmer legger til grunn at statlige etater har en årlig produktivitetsvekst, slik en finner i privat næringsliv. Deler av denne produktivitetsgevinsten trekkes inn gjennom ABE-reformen for å finansiere høyt prioriterte sektorer. Disse medlemmer ser at ABE-reformen gir statlige etater sterke insentiver til å effektivisere og gode muligheter for å planlegge driften, slik at produktivitetsgevinstene nås. Gjennom ABE-reformen frigjøres midler som settes inn på områder som er høyere prioritert enn administrasjon av offentlig sektor.

Disse medlemmer mener det også i offentlig forvaltning er et potensial for å bli mer effektiv, og at regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform legger til rette for dette.

VEDLIKEHOLD

Komiteen viser til at det er et vedlikeholdsetter-slep i fengslene på mellom 3,3 og 4,4 mrd. kroner. Det ble i 2017 bevilget midler til ekstraordinært vedlikehold, men dette er ikke videreført i 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er bekymret for at dette innebærer at vedlikeholdsgapet ikke blir lukket.

BARN OG UNGE I FENGSEL

Komiteen viser til at i dag har kriminalomsorgen 8 tilrettelagte plasser for innsatte under 18 år. Komiteen er opptatt av at barn/unge skal sone i fengsel kun som en siste utvei. Soningsforholdene skal imøtekomme barns behov for sosial og psykisk utvikling og utdan-

ning. Komiteen ber departementet om å følge opp Si- vilombudsmannens rapport om manglende tilrettelegging for barn ved Ungdomsenhet øst, som ble oversendt til departementet 20. juni 2017.

POLITIAARREST

Komiteen mener at menneskerettighetene må ivaretas for den innsatte, og vil understreke at ingen skal sitte på glattcelle ut over den tillatte fristen på 48 timer. Komiteen mener at ungdom mellom 15 og 18 år ikke skal plasseres på glattcelle, med mindre det foreligger helt spesielle omstendigheter som gjør det nødvendig. Komiteen viser til Prop. 1 S (2017–2018), hvor det påpekes at antall oversittere i politiarrest er redusert.

Komiteen viser videre til at Riksadvokaten utformet midlertidige retningslinjer om bruk av politiarrest i 2014. Formålet med retningslinjene er å sikre en strengere praktisering av overføringsfristen på 48 timer, samt å avbøte isolasjonsvirkningene av oppholdet i politiarrest. Komiteen ber videre departementet se på tiltak for ytterligere reduksjon av isolasjon for innsatte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det har vært en sterk nedgang i antall pågripelser flere steder i landet etter nedleggelse av politiarrester, blant annet i gamle Asker og Bærum politidistrikt, i Vest-Oppland politidistrikt og i Gudbrandsdal politidistrikt. Flertallet viser til at en bakenforliggende årsak til dette er lange kjørevastander mellom arrestene og lav bemanning i politidistriktene, noe som fører til at kjøring til arresten enten ikke blir prioritert eller fører til at store områder blir uten politibemanning i tidsrommet politiet bruker på å kjøre pågrepne til arresten. Flertallet registrerer en utvikling som i praksis innebærer at politiarrestene ikke i alle tilfeller er et tilgjengelig virkemiddel for politiet ute i distriktene. Flertallet er bekymret for tilbakemeldinger om økt uro og bråk i forbindelse med at politiet ikke alltid har anledning til å gå til arrestasjon selv om det anses å være nødvendig. Flertallet understreker at redusert bruk av arrest kan være positivt hvis årsaken er at politiet finner det mer hensiktsmessig å benytte andre adekvate virkemidler i den konkrete situasjonen, men ikke hvis årsaken er at ressursmangel gjør bruk av arrest langt mindre tilgjengelig. Flertallet forventer at regjeringen følger opp politireformen med tilstrekkelige ressurser som gjør politidistriktene i stand til å håndtere hendelser innenfor ny arreststruktur, uten at dette går ut over politibemanningen i distriktene eller fører til at arrest blir utilgjengelig som virkemiddel for politiet.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en vurdering av tiltak som er

iverksatt eller planlagt iverksatt for å utbedre cellenes utforming, samt en vurdering av regelverket som hjemler bruk av glattceller.»

KVINNERS SONINGSFORHOLD

Komiteen viser til at det er viktig å sikre gode soningsforhold for kvinnelige innsatte. Komiteen viser til at kriminalomsorgen har fire fengsler for bare kvinnelige innsatte: Bredtveit, Søndre Vestfold avdeling Sandefjord, Kragerø og Ravneberget fengsel.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at soningsforholdene for kvinner har blitt kritisert i rapport fra Sivilombudsmanen fra 2016 og i en rapport fra Likestillings- og diskrimineringsombudet fra 2017. I hovedsak går kritikken ut på at kvinner soner under dårligere soningsforhold enn menn, og i eldre og uegnet bygningsmasse. Det lave antallet kvinner i fengsler fører ofte til at fengsler og administrasjon blir organisert etter menns behov. Flertallet viser til at det er et økende antall utenlandske kvinner i fengsel som ikke skal tilbakeføres til det norske samfunnet, men at dette ikke skal føre til en svekkelse av deres soningsforhold.

Flertallet påpeker at rapporten til Sivilombudsmanen om kvinners forhold under soning må tas på alvor, og regjeringen må avklare hvordan den skal følges opp, slik at kritikken kan føre til konkret endring.

På den bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan de konkret vil følge opp kritikken fra Sivilombudsmanen og Likestillings- og diskrimineringsombudet, slik at kvinner under soning får det samme tilbud om kriminalomsorg, samt soning i tilfredsstillende bygningsmasse.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at kapasiteten i kriminalomsorgen har blitt økt betraktelig de senere årene, og at den vil styrkes ytterligere når Agder fengsel ferdigstilles. Disse medlemmer vil trekke frem de nye fengselsplassene som nå opprettes på Evje, som viktige for å øke kapasiteten for soningsplasser for kvinner. Disse medlemmer understreker at regjeringen og samarbeidspartienes satsing på kriminalomsorgen vil komme alle innsatte til gode, også kvinnelige innsatte. Totalt har regjeringen Solberg økt kapasiteten til gjennomføring av fengselsstraff og varetekt med 571 plasser, herunder 255 plasser på EK.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ønsker et særlig fokus på kvinner i fengsel. Videre peker disse medlemmer på at det er viktig at

soningen tilrettelegges for kvinnelige innsatte, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der arbeidet med å bedre situasjonen for kvinner i fengsel er styrket med 5 mill. kroner. De kvinnelige innsatte er relativt få, men har ofte særlige utfordringer og et dårlig soningstilbud. Økte driftsbudsjetter vil også gjøre det mulig å gi et bedre tilbud til barna som er pårørende til de innsatte.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil understreke behovet for egnede soningsplasser for kvinner og viser til merknad fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet i innstillingen til Meld. St. 12 (2014–2015):

«Disse medlemmer mener det er et stort behov for flere soningsplasser og bedre soningsforhold for kvinner, både norske statsborgere og innsatte med utenlandsk bakgrunn. I Sunndal i Møre og Romsdal er det utarbeidet planer for et kvinnefengsel som kan ivareta behovene utenfor det sentrale Østlandsområdet, og spesielt i region Vest og Nord. Planene har utspring i kommunens langvarige og omfattende arbeid med flyktninger. Gjennom dette har kommunen, andre offentlige institusjoner, næringslivet og lokalsamfunnet opparbeidet kompetanse og gode tilbud for integrering og håndtering av mennesker i krise. Innholdet i et kvinnefengsel etablert i tråd med disse planene vil kunne bli svært godt, med god ivaretagelse og rehabilitering av de sonende. Disse medlemmer vil vurdere etableringen av et slikt fengsel, og ber om at det settes av ressurser til videre utredning av dette.»

RUSAVHENGIGE OG PSYKISK SYKE

Komiteen viser til at forekomsten av psykiske lidelser blant innsatte i fengsel er betydelig høyere enn i befolkningen ellers. Dette innebærer store utfordringer. Komiteen har registrert at enkelte innsatte med psykiske lidelser kan være så syke at de har behov for innleggelse på sykehus. Komiteen understreker behovet for stifinnerenheter, som er et tilbud til innsatte med rusproblemer som er motivert for å bruke soningen til endring. I stifinnerenheter vil innsatte kunne påbegynne tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) under soning og få muligheten til å gå direkte fra fengsel til behandling etter soning. Dette vil gi gode overganger fra fengsel til behandling for flere innsatte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil også peke på at det i dag er kun 13 av 40 fengsler som har rusmestringsenheter, og at det ikke er lagt opp til at dette antallet skal utvides til flere.

Flertallet viser til at mange domfelte har ulike utfordringer med hensyn til rusavhengighet. Flertallet mener kriminalomsorgen må innrettes på at flere hjelpes ut av rusavhengighet. Dette vil øke sjansen for at de klarer å starte et liv i frihet uten å vende tilbake til kriminalitet. Rusmestringsenheter har vist seg å være et sen-

tralt tiltak i flere fengsler. Flertallet viser til at slike enheter kun finnes i 13 fengsler i dag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener tilbudet må utvides, og foreslår i sitt alternative budsjett 10 mill. kroner øremerket til å øke antall rusmestringsenheter.

BARN AV INNSATTE

Komiteen vil peke på viktigheten av at innsattes barn blir ivaretatt og fulgt opp. Barn av innsatte er en sårbar gruppe som må gis tidlig og god oppfølging. Kriminalomsorgen må samarbeide med andre hjelpeinstanser innen for eksempel helse, skole og Nav. Komiteen viser til at kriminalomsorgen må legge til rette for besøk av barn som har foreldre som soner i fengsel.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil trekke frem de menneskelige konsekvensene av å sende norske fanger til Nederland. Lang reisevei er en belastning for pårørende til de innsatte i fengslene og vanskeliggjør besøk fra familie og venner. Dette er også en av årsakene til at en ikke bør legge ned de mindre fengslene i Norge. I dag gis det ikke reisestøtte til pårørende som har lang reisevei. Dette gjør at det ikke er mulig for en god del pårørende å besøke de innsatte så mye som de ellers ville hatt mulighet til. Flertallet er spesielt bekymret over at dette går direkte utover barna til de innsatte. Flertallet ønsker derfor at regjeringen legger fram sak om å innføre reisestøtte til de pårørende til innsatte i Norgerhaven fengsel i Nederland, og til innsatte som soner i et fengsel som innebærer lang og dyr reise innenlands.

Flertallet beklager at det ser ut til at det ikke er flertall for å avvikle ordningen med soning i Nederland.

Maritastiftelsen	250 000 kroner
Kirkens sosialtjeneste	1,7 mill. kroner
Retretten	1,5 mill. kroner
Røde Kors – Nettverk etter soning	2 mill. kroner
Røverhuset	400 000 kroner
Frelsesarmeens fengselsarbeid	3 mill. kroner
Røde Kors – visitortjeneste	200 000 kroner
Vardeteatret	800 000 kroner
Frelsesarmeen – Safe Way Home	125 000 kroner
Kulturdråpen	600 000 kroner
Wayback	6,5 mill. kroner
For Fangers Pårørende	3 mill. kroner
Musikk i fengsel og frihet	369 000 kroner
Kirkens Bymisjon – FRI-prosjekter	3,6 mill. kroner
Fengselsprest i Borg bispedømme	1 mill. kroner til kap. 430 post 1
Domstolene	3 mill. kroner til kap. 410 post 1

FRIVILLIGE ORGANISASJONER I KRIMINALOMSORGEN

Komiteen vil fremheve frivillige organisasjoner innen kriminalomsorgen som et viktig supplement til det offentlige tilbudet. De bidrar til å sikre god tilbakeføring av den domfelte til samfunnet. Det er etter komiteens mening viktig at slike organisasjoner får mest mulig forutsigbare rammevilkår gjennom langsiktige avtaler med staten. Komiteen viser til Innst. 6 S (2015–2016), hvor en enstemmig komité fattet følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen i større grad gi tilskudd til frivillige organisasjoner gjennom avtaler over flere år.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er kritikkverdig at regjeringen foreslår å kutte i frivilligheten som bidrar til god kriminalomsorg. Flertallet er glad for at Kristelig Folkeparti og Venstre klarte å reversere regjeringens foreslåtte og urettferdige kutt overfor de frivillige organisasjonene i kriminalomsorgen.

Flertallet mener de frivillige organisasjonene spiller en unik rolle og bør styrkes.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti. I budsjettforliket ble det enighet om å foreslå å øke kap. 430 post 70 med 15 mill. kroner til totalt 28 044 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at disse midlene er omfordelt etter avtale med Venstre og Kristelig Folkeparti på følgende måte:

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, som reverserer regjeringens kutt til de frivillige organisasjonene i kriminalomsorgen, og foreslår 15 mill. kro-

Wayback	4 966 000
For Fangers pårørende (FFP)	2 671 000
Kirkens sosialtjeneste	2 015 000
Miff – Musikkens studieforbund	1 828 000
Røde Kors - Nettverk etter soning	1 300 000
Kirkens Bymisjon Drammen FRI	1 097 000
Retretten	2 097 000
Vardeteatret AS	1 573 000
Frelsesarmeens fengselsarbeid	600 000
Røverhuset	1 058 000
Røde Kors - visitortjeneste	461 000
Frelsesarmeens - Safe Way Home	412 000
Sjømannskirken Rotterdam	397 000
Auroraprojektet i ALF	364 000
Kirkens Bymisjon Rogaland	350 000
Kirkens Bymisjon Trondheim	350 000
Ungdom mot vold	340 000
Blues Factory	717 000
Kirkens Bymisjon Kristiansand	218 000
Øvrige mottakere	2 429 000
Kirkens Bymisjon Vestfold	1 000 000
Sammen for livet	1 000 000
Straffedes organisasjon i Norge (SON)	50 000

Disse medlemmer mener tilbakeføringsarbeidet de frivillige organisasjonene i samarbeid med fengslene, kriminalomsorgen og andre aktører utfører, er svært viktig for å sikre en god overgang fra fengsel til samfunnet og en normal hverdag. Disse medlemmer vil peke på arbeidet som i forbindelse med dette utføres av organisasjoner som Wayback, Røde Kors, Kirkens Bymisjon, Retretten, Frelsesarmeen med prosjektet Safe Way Home og attføringsbedriften Ifokus sitt prosjekt «Sammen for livet». Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett og bevilgningene til disse organisasjonene.

Disse medlemmer vil understreke at arbeid som bryter grensene og skaper forståelse mellom «livet bak murene» og samfunnet for øvrig, er av svært stor betydning. Disse medlemmer peker på at Røverhuset med Røverradioen er et godt eksempel på hvordan man på en god måte kan sette agendaen for diskusjonen angående soning og tilbakeføring. Røverradioen skaper et rom i samfunnsdebatten, der folk på utsiden av hverdagen i fengsel kan få en innsikt i utfordringer og muligheter hos innsatte. Likeledes peker disse medlemmer på Vardeteatret, som aktivt bidrar til rehabilitering, opplysning og tilbakeføring. Disse medlemmer vi-

ner ut over regjeringens forslag. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett og foreslår følgende bevilgninger til de frivillige organisasjonene i kriminalomsorgen:

ser til Arbeiderpartiets alternative budsjett og bevilgningene til disse organisasjonene.

Disse medlemmer peker på at tiltak gjennom Miff – Musikkens studieforbund og Blues Factory tar tak i kvalitetene hos enkeltmennesket og gjennom sitt uttrykk og sin aktivitet bidrar til livskvalitet hos både deltakere og publikum. Disse medlemmer peker på viktigheten av å ivareta denne type rehabiliterende og skapende arbeid. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett og bevilgningene til disse tiltakene.

Disse medlemmer er opptatte av at hele mennesket ses i en rehabiliteringssituasjon gjennom soning. Disse medlemmer viser til at dersom den enkelte skal ha mulighet til på ny å integreres i en normalhverdag med familie og lokalmiljø, er organisasjoner som Straffedes organisasjon (SON) og For fangers pårørende (FFP) sitt arbeid viktig. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett og bevilgningene til disse organisasjonene.

Disse medlemmer mener målsettingen for kriminalomsorgen må være at folk vender tilbake til samfunnet som aktive deltakere og gode naboer, dette bidrar de ovennevnte tiltakene og organisasjonene til.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningen til frivillige organisasjoner i kriminalomsorgen med 11,5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at tilskuddene til frivillige organisasjoner må økes.

Dette medlem påpeker at et liv etter soning uten gjentagende kriminalitet krever oppfølging. Det er i hovedsak frivillige organisasjoner som har bidratt til et faktisk ettervern og gitt tidligere innsatte tid og mulighet til å klare seg selv. Dette medlem vil vise til statsministerens nyttårstale, hvor organisasjoner som Wayback og Retretten trekkes frem som viktige. Dette medlem opplever det derfor som svært spesielt at regjeringen nå foreslår å kutte i disse organisasjonenes tilskudd. Dette medlem foreslår derfor i sitt alternative budsjett 10 mill. kroner i økt tilskudd til organisasjoner som arbeider med støtte til et liv etter soning, som Retretten og Wayback.

VELFERDSOBLIGASJONER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til gjennomføring av pilotprosjektet med velferdsobligasjoner, jf. Innst. 305 (2014–2015). Disse medlemmer ber om at det nå gjennomføres en følgeevaluering av dette prosjektet, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en følgeevaluering av pilotprosjektet med velferdsobligasjoner og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er kritisk til prinsippene som ligger til grunn for såkalte velferdsobligasjoner. Ideen om å innføre et investorprinsipp i tjenestene, og da særlig velferdstjenester som skal følge sårbare brukere, er problematisk. Ideen om at et sosialt problem er løst og lett kan måles på et gitt tidspunkt, for så å anses som avklart, er slik dette medlem ser det en instrumentell og lite virkelighetsnær tilnærming til sosiale utfordringer i marginaliserte grupper. At resultatene av et avsluttet prosjekt i tillegg skal utløse avkastning for investorer, er en markedstenkning som risikerer å føre til useriøsitet og dårlige tjenester. Dette medlem vil derfor gå imot forslaget om å bevilge 10 mill. kroner til forsøk med velferdsobligasjoner.

TILBAKEFØRING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil peke på at situasjonen for soningsdømte som har deltatt i kriminelle gjengmiljø-

er, gjør at det er særlig vanskelig å bryte ut av den kriminelle løpebanen. Ofte er det gjennom gjeld, rusmidler, trusler, lojalitet, status m.m. bygd opp sterke bindinger som gjør at de etter soning går rett inn i gjengene igjen. Hvis dette skal unngås, må det bygges opp egne exitprogrammer som tar utgangspunkt i de gjengkriminelle situasjon. Det er liten erfaring med dette i Norge, og det er en mangel ved bekjempelsen av gjengene som gjør det vanskeligere å oppnå resultater.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å gå gjennom erfaringene fra forsøk med exit-programmer for gjengkriminelle i Norge og andre land, og bygge opp et exitprogram i samarbeid med frivillige, som starter under soningen og blir en vei ut av gjengmiljøene etter endt soning.»

Kap. 3430 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

Komiteen viser til at bevilgningen på kap. 432 post 1 skal dekke lønnsutgifter til personale ved Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS), lønn til aspiranter og drifts- og husleieutgifter vedrørende skolebygningen. Bevilgningen er økt med 65,5 mill. kroner til økt klasseopptak ved KRUS i forbindelse med etablering av nytt fengsel i Agder. Komiteen vil vise til at det foreslås å redusere bevilgningen med 0,9 mill. kroner i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Bevilgningen foreslås på 256,4 mill. kroner for 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at KRUS har en stor oppgaveportefølje i tillegg til å uteksaminere aspiranter. Flertallet viser til at det er en stor økning av arbeidsmengden ved KRUS som følge av de ekstra opptakene av aspiranter. Flertallet forventer at det foreslåtte nedtrekket ikke rammer det kvalitetsmessige arbeidet som er pålagt KRUS ved utdanning av fengselsbetjenter og etter- og videreutdanning av ansatte.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det foreslås en økning på 65,5 mill. kroner til økt klasseopptak ved KRUS i forbindelse med etableringen av nytt fengsel i Agder. Tre av disse klassene er tatt opp i 2017, jf. Prop. 129 S (2016–2017). Disse medlemmer registrerer at regjeringen foreslår opptak av ytterligere to klasser i 2018. Disse medlemmer foreslår å redusere opptaket til KRUS med én klasse, tilsvarende 13,1 mill. kroner. Disse medlemmer ønsker, i samråd med de ikke-sosia-

listiske partiene Venstre og Kristelig Folkeparti, å omdisponere disse midlene med 6,6 mill. kroner til bemanning og drift i kriminalomsorgen og 6,5 mill. kroner til bemanning i domstolene (dommerstillinger, eller – ved behov – saksutrederstillinger i Høyesterett). Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn forslag om at kap. 432 post 1 reduseres med 13,1 mill. kroner, kap. 430 post 1 styrkes med 6,6 mill. kroner, kap. 410 post 1 styrkes med 6,5 mill. kroner.

Kap. 3432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten

Komiteen viser til de store endringene som skjer i norsk politi. Siden nærpolitireformen ble vedtatt i Stortinget i 2015, har politiet jobbet med implementeringen av reformen parallelt med å utføre sitt samfunnsoppdrag.

Komiteen visert til at kriminalitetsbildet er i stadig endring, og at det er viktig at politiet tilpasses dette.

Komiteen viser til at politiets oppgave er å avdekke, etterforske og forebygge kriminalitet. Det er viktig at politiet utrustes med de nødvendige midler for at samfunnsoppdraget kan utføres på en forsvarlig måte.

POLITIETS DRIFTSBUDSJETT

Komiteen registrerer at det er foreslått å øke bevilgningen med 166,4 mill. kroner som følge av helårsvirkningen av om lag 350 nye politistillinger i 2017.

Komiteen registrerer at det foreslås bevilget 30 mill. kroner til en styrket politiinnsats i Oslo Sør, som skal bidra til mindre kriminalitet, bedre integrering og trygge bomiljøer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at den foreslåtte styrkingen til politi og påtale ikke er en styrking av politidistriktene. Av 818,9 mill. kroner går 762,8 mill. kroner til beredskapssenter og til anskaffelse av politihelikoptre, og 259,5 mill. kroner er satt av til pris- og lønnsvekst. Flertallet viser til at 100 mill. kroner foreslås styrket til politidistriktene, men at realiteten ikke er at det blir en styrking for politidistriktene når man tar med kuttene de er pålagt å gjennomføre. Flertallet vil vise til at det foreslås et ABE-kutt på 94,2 mill. kroner, 4,4 mill. kroner i redusert konsulentbruk og 7,7 mill. kroner i reduksjon som følge av overgangen til digital post. Flertallet undres over hvor regjeringen mener at politidistriktene skal finne handlingsrom til sin ordinære drift når disse kuttene er gjennomført.

Hvis man trekker fra de låste investeringene til beredskapssenter og helikopter, kuttene og det som går med til pris og lønnsvekst, viser flertallet til at den såkalte satsingen på politi og påtalemyndigheten fra regjeringen i realiteten går i minus, med over 300 mill. kroner. Selv ikke styrkingen i forliket, som er øremerket ansettelse av politistudenter, gjør at politiet i realiteten får en styrking. Handlingsrommet for 2018 vil fortsatt være redusert.

Flertallet mener det er positivt at regjeringen etter press fra Kristelig Folkeparti har besluttet å følge opp Stortingets vedtak om å opprette dedikerte etterforskningsteam for å bekjempe menneskehandel og å opprette en sentral enhet med ansvar for mindreårige ofre for menneskehandel og veiledning til lokale barnevernkontor i saker hvor menneskehandel mistenkes. Flertallet støtter denne satsingen, men etterlyser gjennomføring av de øvrige vedtakene Stortinget har gjort for å styrke arbeidet mot menneskehandel, som ennå ikke er fulgt opp til tross for at vedtakene er to år gamle.

Flertallet støtter satsingene på holdningskampanje utarbeidet mellom Barneombudet og POD og forslaget om bevilgninger til barnehus i Sogn og Fjordane.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det i 2017 ble bevilget 295,7 mill. kroner i frie midler for å bidra til økt handlingsrom i politidistriktene. Disse medlemmer registrerer at denne bevilgningen er foreslått videreført i årets budsjett i tillegg til nye 100 mill. kroner i frie midler til politiets driftsbudsjett.

Disse medlemmer registrerer også at dette er beløp som ikke øremerkes, men som er ment for å disponeres fritt etter hvert enkelt politidistrikt sitt behov.

Disse medlemmer viser til at politi- og lensmannsetaten står midt i en krevende reform som krever mye ressurser, mens det samtidig stilles krav til at samfunnsoppdraget skal utføres på tilfredsstillende måte. Disse medlemmer viser til at det har vært en betydelig satsing på politiet de siste årene, med om lag 1 900 flere ansatte i hele etaten (inklusive PST) i tillegg til en budsjettøkning på over 3 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til årets budsjettforlik, der Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti foreslår totalt 231 mill. kroner til politi og påtale. Dette kommer i tillegg til regjeringens forslag om å videreføre bevilgningen på 295,7 mill. kroner i frie midler, i tillegg til ekstrabevilgningen på 100 mill. kroner i frie midler. Totalt er dette en styrking av norsk politi på over 626 mill. kroner. I tillegg kommer forslag om en massiv satsing på den skarpe beredskapen med 102,8 mill. til anskaffelse av tre nye politihelikoptre med transportstøtte, 660 mill. kroner til å starte etableringen av nytt nasjonalt beredskapssenter, 104,3 mill. kroner i økt be-

vilgning til styrket grensekontroll, og totalt 150 mill. kroner til IKT-tiltak og IKT-kriminalitet. Disse medlemmer mener årets budsjett illustrerer både en evne og vilje til å prioritere politi- og lensmannsetaten.

Disse medlemmer viser til at i årets budsjettforslag legger regjeringen opp til mindre øremerking enn tidligere. Dette gjøres for å øke politimestrenes handlingsrom til å innrette tjenesten etter politifaglige behov. Disse medlemmer registrerer likevel at flere opposisjonspartier mener at for mye av midlene til politiet øremerkes. I en rekke debatter har de samme partiene etterlyst øremerkede midler til diverse gode tiltak, som blant annet innsats mot cyberkriminalitet. De samme partiene har også en lang historie med både øremerking og øvrig detaljstyring av politiets innretning. Begrepet «damned if you do, damned if you don't» må sies å være beskrivende for situasjonen.

Disse medlemmer viser til at det i budsjettforliket for 2015 ble bevilget midler til dedikerte etterforskningsteam i de fem største politidistriktene, og at Stortinget høsten 2015 vedtok følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen opprette dedikerte etterforskningsteam for å bekjempe menneskehandel i alle politidistrikt, etter modell fra EXIT-gruppen i Hordaland politidistrikt.»

Disse medlemmer viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti for 2018, hvor det foreslås bevilget 21,1 mill. kroner til opprettelse av slike EXIT-team i alle politidistrikt fra og med 1. juli 2018.

Disse medlemmer viser til at Stortinget våren 2017 vedtok følgende vedtak, jf. Innst. 397 S (2016–2017):

«Stortinget ber regjeringen opprette en sentral enhet med ansvar for oppfølging av mindreårige ofre for menneskehandel og veiledning til lokale barnevernskontor i saker hvor menneskehandel mistenkes.»

Disse medlemmer viser til at både Fafo og Institutt for samfunnsforskning har foreslått at det opprettes en sentral enhet, enten innenfor barnevernet eller politiet, som har ansvar for å følge opp saker som omhandler menneskehandel med barn. Disse medlemmer viser til at det i budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti for 2018 foreslås bevilget 5 mill. kroner til en slik sentral enhet, som skal ivareta barn som er ofre for menneskehandel. Enheten skal sikre god oppfølging av barna, forbedre samarbeidet mellom ulike instanser og ha en veiledende funksjon overfor lokale barnevernskontor og andre relevante etater som mistenker menneskehandel, eller som har barn som er ofre for menneskehandel i sin kommune.

Disse medlemmer viser til forliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti, hvor det foreslås bevilget 50 mill. kroner til Kripos, herunder

til seksjon for seksuallovbrudd for å styrke arbeidet med å bekjempe vold og overgrep mot barn med 35 mill. kroner. I tillegg foreslås seksjon for etterretning til etterforskning av menneskehandel styrket med 5 mill. kroner, samt 10 mill. kroner til økt satsing i det digitale rom.

Disse medlemmer viser til at den barnefaglige kompetansen i asylkjeden, herunder til politiet, foreslås styrket med 4 mill. kroner i budsjettforliket for 2018.

Disse medlemmer viser til at det i forliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti foreslås bevilget 20 mill. kroner til etterforskning av vold mot barn, herunder til påtalejurister, etterforskere, avhørere og sikring av elektroniske spor.

Disse medlemmer viser til at budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti sikrer 2 mill. kroner til holdningskampanje, utarbeidet av Barneombudet og Politidirektoratet, for å forebygge nettrelaterte overgrep.

Disse medlemmer viser til at i budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti foreslås det bevilget 2 mill. kroner til opprettelse av pilot av Statens Barnehus i Sogn og Fjordane. Disse medlemmer viser også til forslaget om å bevilge 131 mill. kroner til å ansette politistudenter.

Disse medlemmer viser videre til at det i budsjettforliket ble enighet om å foreslå å bevilge 4 mill. kroner til to nye dyrepolitienheter. Disse medlemmer viser til at det er behov for egne enheter innenfor politietaten som prioriterer og spesialiserer seg på å oppklare og rettsforfølge saker hvor dyr er utsatt for vold og vanskjøtsel. Rettsforfølgelse av ulovlige overgrep vil bidra til å forebygge nye overgrep. Disse medlemmer viser til at det som ledd i en pågående forsøksordning er opprettet dyrepolitienheter i tre fylker, og foreslår å utvide prosjektet til å inkludere to nye dyrepolitienheter, som lokaliseres til Innlandet politidistrikt og Vest-Finnmark politidistrikt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at Høyre/Fremskrittspartiets detaljstyring av politiet de siste fire årene har satt politiet i en svært vanskelig situasjon. Disse medlemmer viser til merknad fra Innst. 6 S (2016–2017), hvor det står:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at Høyre/Fremskrittspartiet slår nye rekorder i øremerking, og dermed sentralstyring av midlene til politiet. I utgangspunktet fremstår det som om endringene i rammen er: 2,35 mrd. kr minus 398,4 mill. kr som er lønns- og prisvekst, samt minus 1,45 mrd. kr som skyldes en justering for overført pensjonsansvar. Rammen er dermed reelt økt med 501,6 mill. nye kroner, som skal dekke regjeringens budsjettprioriteringer. I tillegg er det 580,3 mill. kroner i reduksjoner og omfordelinger til samme formål, i alt 1 081,9 mill. kroner. Summen av øremerkede prioriteringer beløper seg imidlertid på 1 398,7 mill. kroner.

Dette betyr at det mangler 316,8 mill. kroner for å finansiere denne regjeringens prioriteringer. Omregnet i prosent kan man si at regjeringen øremerker 113 pst. av de friske midlene en har tilført politiet. Til sammenligning øremerket justisministrene Grete Faremo, Knut Storberget og Odd Einar Dørum henholdsvis 46 pst., 50 pst. og 44 pst. Dette vil gi store problemer for politidistriktene i året som kommer, og kan vanskelig tolkes som annet enn mistillit til politiets egne prioriteringer, da det smalner inn politiets handlingsrom.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener regjeringen Solbergs forslag til budsjett for politidistriktene for 2018 er svært skuffende og bryter med løftene om å sette politiet i stand til å gjennomføre politireformen på en god måte og øke politidistriktenes handlingsrom.

Disse medlemmer registrerer at Justis- og beredskapsdepartementets egen rapport viser at politidistriktenes handlingsrom er redusert med om lag 500 mill. kroner de siste fire årene. Disse medlemmer er bekymret over dette og mener regjeringen Solbergs budsjettforslag ikke gjør denne situasjonen bedre. Disse medlemmer mener det er avgjørende for å styrke det lokale politiet, for å kunne gjennomføre intensjonene og ambisjonene i forliket om politireformen og for å ansette nok kompetanse i politiet at de frie driftsmidlene økes kraftig. Disse medlemmer vil vise til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å styrke politi og påtalemyndighet med 300 mill. kroner. Disse medlemmer viser videre til at 200 mill. kroner foreslås til politidistriktene som frie driftsmidler. Videre foreslås 16 mill. kroner til styrking av påtalemyndigheten, 60 mill. kroner til bekjempelse av vold og overgrep, 15 mill. kroner til arbeidet mot overgrep dokumentert og delt på nett, og 9 mill. kroner til arbeidskriminalitetssenter og Økokrim for å intensivere arbeidet mot organisert kriminalitet og sosial dumping. Videre foreslås 5 mill. kroner til SLT på kap. 474 post 60 for å forebygge radikaliserings. Dette vil styrke politiet og kommunens samarbeid om det forebyggende arbeidet.

Disse medlemmer vil videre vise til forliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer mener det er positivt at Kristelig Folkeparti og Venstre har presset gjennom en større styrking av justisbudsjettet for 2018. Disse medlemmer vil likevel påpeke at forliket ikke løser utfordringen med at politidistriktene har et lite handlingsrom, og er overrasket over at forliket ikke gav politidistriktene økte frie driftsmidler. Disse medlemmer registrerer at Høyre og Fremskrittspartiet mener Arbeiderpartiet øremerker for mye av budsjettet. Disse medlemmer vil påpeke det ironiske i at det er regjeringspartiene selv som står for den største detaljstyringen og øremerkingen på justisbudsjettet, og at dette ble forsterket etter forliket med Venstre og Kristelig Folkeparti.

Disse medlemmer vil vise til at det foreslås 200 mill. kroner mer enn i regjeringens forslag til politidistriktenes frie driftsmidler. Videre registrerer disse medlemmer at det i forliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti foreslås 131 mill. kroner mer enn i regjeringens forslag i øremerkede midler til å ansette studenter fra PHS i 2018. Disse medlemmer mener det er positivt at politistudentene får jobb, men at det burde blitt løst gjennom en sterkere styrking av distriktene og uten detaljstyring fra regjeringen og forlikspartiene. Disse medlemmer vil vise til forslag om at eventuelle økte driftsmidler til politiet skal gå til politidistriktene. Disse medlemmer mener det hadde vært en bedre løsning, slik at politidistriktene både fikk handlingsrom til å ansette nyutdannede og handlingsrom til å styrke distriktenes arbeid ut over dette.

Disse medlemmer vil vise til at det i forliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti blant annet foreslås at seksjon for etterforskning av menneskehandel styrkes med 5 mill. kroner, samt økt satsing på etterforskning i digitale rom med 10 mill. kroner, og støtter dette. Disse medlemmer støtter også at det bevilges 2 mill. kroner til en barnehuspilot i Sogn og Fjordane. Videre vil disse medlemmer vise til at det foreslås 2 mill. kroner til Holdningskampanje; samarbeid mellom barneombudet og POD, forebygge nettrelaterte overgrep, 10 mill. kroner til frivillige organisasjoner som bekjemper menneskehandel og driver sosiale tiltak for prostituerte og 21 mill. kroner til Exit menneskehandelsteam fra 1. juli 2018, og støtter dette. Disse medlemmer vil ellers vise til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet vil peike på at satsinga på nærpolitiet er den største satsinga Senterpartiet gjer på justisområdet i sitt alternative budsjett. Nærpoliti er eit omgrep som må fyllast med innhald, og Senterpartiet vil leggje til rette for at politiet kan vere synleg og til stades der folk bur. Desse medlemmene viser til at Senterpartiet ønskte ei anna politireform enn den sentraliseringsreforma som regjeringa no gjennomfører. Eit politi som er til stades, har ein førebyggjande effekt, og lensmannskontora må setjast i stand til å ha stor nok bemanning til at dei kan vere synlege i lokalsamfunna.

Desse medlemmene meiner det er positivt at regjeringa etter budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre vil leggje inn midlar til å tilsetje nyutdanna politistudentar. Dette er likevel ikkje tilstrekkeleg til å følgje opp politireforma på ein god måte. Så lenge regjeringa ikkje legg inn frie midlar, er det ikkje mogleg å tilsetje dei som har gått ut av Politihøgskolen tidlegare, og som framleis står utan jobb. Desse medlemmene viser i tillegg til at det i budsjettforliket er gjort framlegg

om reduserte løyvingar til bruk av overtid i politiet. Desse medlemene meiner det er urealistisk å kutte i desse midlane når situasjonen er slik at politiet fleire stader er underbemanna og må trå til når det trengst. Desse medlemene reiser òg spørsmål ved korleis ein skal ha oversikt over bruken av overtid undervegs, og korleis ein skal instruere dei enkelte politidistrikta til å unngå meir overtid.

Desse medlemene er uroa over den vanskelege økonomiske situasjonen i politiet dei siste åra, og er kritisk til den aukande veksten i Politidirektoratet, som skjer parallelt med aukande konsulentbruk. Desse medlemene viser til rapporten frå BDO og Menon Economics som kom ut tidlegare i år, og som konkluderte med at politidistrikta har fått 426 mill. kroner mindre i økonomisk handlingsrom under denne regjeringa. Desse medlemene meiner at ein må setje av eigne midlar til politidistrikta for å kunne målrette stillingar mot distrikta og sikre betre bemanning ved lensmannskontora.

Desse medlemene viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har gjort framlegg om å auke løyvinga til frie midlar i politidistrikta med 500 mill. kroner. Ei slik auke ville gjort politidistrikta i stand til å betre responstida, investere i betre materiell og satse på tilsetjingar av politi, juristar og sivile. Desse medlemene meiner at dette er heilt naudsynt for å snu trenden, som går ut på at ressursane har blitt meir sentralisert dei siste åra.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til at integreringsutfordringer ikke kun kan løses med satsing på politiinnsats, og at det er sentralt også å satse på tiltak som forebygger og er i forkant av politiets hovedområde. Det vises til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett under rammeområde 6 har foreslått en økning på 26 mill. kroner til en Oslo-Sør-satsing for å møte Oslo kommunes satsing i tillegg til en satsing på totalt 100 mill. kroner på områdesatsing.

NÆRPOLITIREFORMEN

Komiteen viser til at det i 2017 ble bevilget om lag 160 mill. kroner til gjennomføring av nærpolitireformen. Dette gikk blant annet til omstillingsmidler, midler til ombygging av politiets eksisterende operasjonssentraler og lønn- og regnskapstjenester i Kristiansund.

Komiteen registrerer at det i år er anslått et behov på 98,5 mill. kroner til disse tiltakene.

Komiteen registrerer videre at det er foreslått bevilget 8 mill. kroner til Den høyere påtalemyndighet i forbindelse med organisasjonsendringer som følge av nærpolitireformen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er kjent med at dersom Høyre og Fremskrittspartiets budsjettforslag for politidistriktene skulle bli vedtatt, vil for eksempel Sør-Øst politidistrikt måtte nedbemanne med om lag 30 årsverk. Flertallet mener dette viser at regjeringen ikke tar situasjonen i politidistriktene på alvor.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til den nylig fremlagte Difi-rapporten om kultur, holdninger og ledelse. Rapporten viser at Politidirektoratet har iverksatt viktige tiltak som fungerer, samtidig som rapporten viser at endringer i kultur, holdninger og ledelse tar tid. Disse medlemmer mener rapporten viser at vi er på vei i riktig retning. Reformarbeidet har pågått siden 2015 og vil ikke være ferdigstilt før i 2020. Disse medlemmer er fornøyd med gangen i arbeidet hittil. Nærpolitireformen er den største endringen av norsk politi i nyere tid, og det er naturlig at arbeidet tar tid.

Disse medlemmer vil vise til at nå som tjenestestrukturen og reduksjonen i antall politidistrikt er fastsatt, vil arbeidet med politireformen dreie seg om det som er målet med reformen, nemlig bedre kvalitet og økt tilstedeværelse. Disse medlemmer viser til at strukturendringene er nødvendige for å kunne nå dette målet, og dette sto et bredt stortingsflertall bak da nærpolitireformen ble vedtatt. Disse medlemmer mener det er viktig å la reformarbeidet gå sin gang uten å gjøre for store endringer underveis. Disse medlemmer viser til at departementet arbeider med en plan for arreststruktur og passkontorstruktur. Disse medlemmer mener det er viktig at beslutningene tas på et velfundert grunnlag i nær dialog med politidistriktene.

Disse medlemmer vil videre understreke at nærpolitireformen ikke skal være en sparereform slik opposisjonspartiene hevder. Hvert år siden reformen ble vedtatt, har det vært bevilget midler særskilt til gjennomføring av reformen. Totalt utgjør dette 575 mill. kroner i tillegg til at det i årets budsjett er foreslått bevilget 98,5 mill. kroner til reformarbeidet. Samtidig videreføres 140 mill. kroner til IKT-modernisering, som også ble bevilget i 2016 og 2017. Disse medlemmer mener regjeringen har tatt hensyn til at reformarbeidet har en kostnadsside, samtidig som det utvises evne og vilje til å styrke politiet og politidistriktene i årets budsjettforlik med over 626 mill. kroner uavhengig av reformarbeidet.

Disse medlemmer mener arbeidet med reformen må fortsette uten hindringer og store endringer fra Stortingets side. Reformen har et bredt flertall bak seg i stortingsbehandlingen, og det er lite konstruktivt fra opposisjonens side å komme med nye signaler og forslag til reformen. Dette svekker tempoet i reformarbeidet.

det og bidrar til usikkerhet i en tid hvor politiet trenger forutsigbarhet og en stødig kurs.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er beklagelig at regjeringspartiene ikke tar kritikken av gjennomføringen av politireformen på alvor. Disse medlemmer vil understreke at det på ingen måte er sendt nye signaler, snarere tvert imot. Disse medlemmer fremholder viktige innvendinger mot at deler av forliket ikke er gjennomført i tråd med avtalen. Disse medlemmer mener det er avgjørende viktig at politireformen og forliket følges opp. Disse medlemmer vil peke på at det som eventuelt har svekket tempoet i reformarbeidet, er regjeringens til nå mangelfulle oppfølging og manglende finansiering. Disse medlemmer imøteser at kritikk av gjennomføringen av en reform som er vedtatt gjennom et forlik i Stortinget, både blir tatt på alvor og imøtekommet på en skikkelig måte. Disse medlemmer vil understreke ansvaret regjeringen har for å gjennomføre reformen i tråd med forliket inngått i Stortinget.

Disse medlemmer mener ambisjonene for og formålet med politireformen etter forliket med Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti var gode. Disse medlemmer støtter fremdeles forliket, men er kritiske til at regjeringen ikke ser ut til å evne å gjennomføre reformen etter intensjonen. Særlig forlikets del om «et løfte til innbyggerne» mener disse medlemmer ikke ble fulgt opp av regjeringen. Disse medlemmer mener det er kritikkverdigg. Disse medlemmer mener også det er svært kritikkverdigg at regjeringen ikke ser ut til å justere kursen etter at det har kommet relevante innspill fra de ansatte i politiet og fra en rekke lokalsamfunn som ikke har vært inkludert i prosessen. Et av disse er Etne kommune.

Disse medlemmer mener Høyre og Fremskrittspartiets forslag til budsjett for politiet setter gjennomføringen av politireformen i fare. Disse medlemmer vil vise til merknad fra Innst. 6 S (2016–2017):

«Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til forliket som ble inngått i forbindelse med behandlingen av Prop. 61 L (2014–2015), Innst. 306 S (2014–2015), og understrekningen av at dette måtte være en reform som bidro til økt politikraft der folk bor. Dette flertallet har ikke ansett dette som en sparereform, men som en nødvendig reform for å frigjøre midler til politiet selv og politiets arbeid.»

Disse medlemmer stiller seg undrende til hvordan intensjonene i forliket om politireformen og enigheten om at politireformen ikke skulle være en sparereform, kan ivaretas med Høyre og Fremskrittspartiets forslag til budsjett for politidistriktene, som i realiteten fører til at politidistriktene må kutte i sine driftsbudsjetter.

Disse medlemmer viser til merknad fra Innst. 6 S (2016–2017):

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet understreker at det er tre sentrale forutsetninger for at politireformen skal lykkes: (1) at endringene kan begrunnes godt som nødvendige for å styrke det politifaglige arbeidet, (2) at endringene forankres godt hos lokale folkevalgte, og (3) at politiet sikres nok midler, mindre øremerking, og mindre grad av sentralisering av økonomiske ressurser, slik at styrket lokal politikraft kan bli en realitet. Disse medlemmer merker seg bekymringen fra flere lokalsamfunn som er urolige for om gjennomføringen av politireformen i stor nok grad ivaretar hensynene 1 til 3, og understreker at regjeringen som utøvende myndighet er ansvarlig for en hensiktsmessig gjennomføring, forankring og finansiering av politireformen.»

Disse medlemmer er bekymret for og kritiske til gjennomføringen av politireformen og viser til at punkt (2) i for liten grad er gjennomført, og til anmodningsvedtak nr. 1127 av 21. juni 2017, hvor Stortinget måtte be regjeringen om å sikre gjennomføringen av nærpolitireformen etter Stortingets intensjoner, jf. Innst. 306 S (2014–2015). Disse medlemmer mener det er kritikkverdigg i seg selv at Stortinget må be regjeringen om dette, og mener det også er for tidlig å konkludere med om dette anmodningsvedtaket er fulgt opp, jf. merknader under punktet 2.3 Anmodningsvedtak.

Disse medlemmer mener at punkt (3) i Arbeiderpartiets sentrale forutsetninger fra Innst. 6 S (2016–2017) heller ikke er fulgt opp. Politidistriktene blir ikke med regjeringen Solbergs forslag til budsjett for politidistriktene sikret nok midler, mindre øremerking og mindre grad av sentralisering av økonomiske ressurser slik at styrket lokal politikraft blir en realitet. Disse medlemmer mener regjeringen Solberg med dette budsjettforslaget ikke tar forlikspartnerne i politireformen på alvor.

AVBYRÅKRATISERINGS- OG EFFEKTIVISERINGSREFORMEN (ABE-REFORMEN)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at økningen på nærmere 100 mill. kroner i frie driftsmidler spises nesten helt opp av ABE-reformkutt på 94,2 mill. kroner. Flertallet påpeker at de såkalt «frie» driftsmidler, i år som i fjor, ikke er noen reell økning, men kun oppveier effekten av ABE-kutt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil vise til ABE-reformen og omdisponeringer som gjøres i denne forbindelse. Hensikten med reformen er å oppnå en mer effektiv bruk av fellesskapets ressurser. En rekke land (bl.a. Danmark, Sverige og Finland) har innført en lignende reform, og OECD har anbefalt Norge å gjennomføre slike effektiv-

seringstiltak for å dempe veksten av byråkrati i offentlige etater. Disse medlemmer mener ABE-reformen ikke representerer kutt i hver enkelt offentlig etat, men en omdisponering av felleskapets ressurser på totalt 1,7 mrd. kroner som skal gå til andre viktige formål enn administrasjon i offentlig sektor. Disse medlemmer mener at ABE-reformen gir statlige etater sterke incentiver til å effektivisere driften og gode muligheter for planlegging slik at produktivitetsgevinstene nås. Disse medlemmer stiller seg undrende til opposisjonspartiernes kritikk av reformen, da dette er et ledd i å kutte kostnader til offentlig administrasjon og byråkrati.

BEREDSKAPSSENTER

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 660 mill. kroner til et nytt beredskapssenter under kap. 440 ny post 45. Beredskapssenteret skal samle beredskapstroppen, bombegruppen, krise- og gisselforhandlertjenesten og politihelikoptertjenesten på ett sted og dekke behovet for nødvendige treningsfasiliteter.

Komiteen registrerer at departementet har lagt opp til at prosjektet gjennomføres med tidlig entreprenørinvolvering, noe som betyr at entreprenør allerede er i gang og tilgjengelig, og at det i etterkant av forprosjektet arbeides videre mot en rask realisering. Komiteen registrerer at avtalen med entreprenør er delt inn i to faser, hvor fase to bl.a. forutsetter Stortingets godkjenning av prosjektet.

Komiteen registrerer at det tas sikte på byggestart første kvartal 2018, og at anlegget skal være ferdigstilt i løpet av 2020. Komiteen registrerer at det er anbefalt en kostnadsramme på 2,62 mrd. kroner totalt (2017-kroner).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en ekstern evaluering av den videre fremdriften for bygging av politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud, med sikte på å forbedre prosjektet så det gir styrket nasjonal beredskap, bedre treningsmuligheter for politiet og mindre plager for lokalsamfunnet. Evalueringen skal ikke forsinke fremdriften for beredskapssenteret.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil peke på at det haster å få bygget beredskapssenteret, og at det fra politisk hold ikke bør legges nye hindre i veien for det pågående arbeidet. Forslag som f.eks. innendørs skytebane vil innebære en klar svekkelse av treningsfasilitetene. Disse medlemmer viser til at det allerede er lagt opp til støydempende tiltak, og viser til at naboene skal involveres i dette arbeidet.

Disse medlemmer viser til budsjettforliket av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor det ble enighet om å be regjeringen i forbindelse med byggingen av nytt beredskapssenter på Taraldrud sørge for at beboere og naboer involveres i arbeidet med tilstrekkelige støydempende tiltak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig å sikre den videre fremdriften for beredskapssenteret. Senteret har blitt skjøvet på og utsatt av regjeringen altfor lenge og må nå komme på plass. Landet trenger et beredskapssenter som en del av arbeidet med å styrke beredskapen. Disse medlemmer reagerer imidlertid på at regjeringspartiene ikke i større grad er villige til å lytte til lokalbefolkningen og gjøre det de kan for å sørge for at beredskapssenteret vil bli en god nabo. Disse medlemmer forutsetter at regjeringen sørger for en god prosess, involvering og informasjon til naboene og alle som berøres.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet meiner det er viktig å styrke beredskapen i heile Norge. Dette gjeld både den viktige lokale beredskapen og dei nasjonale beredskapsressursane. Desse medlemmene støtter etableringa av eit nasjonalt beredskapssenter for politiet og er opptekne av at det er god framdrift på arbeidet. Til liks med regjeringa gjer Senterpartiet framlegg om at det blir sett av 660 mill. kroner til dette i budsjettet for 2018. Desse medlemmene vil vise til at prosessen og planane til regjeringa for beredskapssenteret, slik dei no føreligg, har vore møtt med omfattande kritikk og vorte stilt spørsmålsteikn ved frå ulikt hald, inkludert internt i regjeringa sitt eige embetsverk. Desse medlemmene meiner derfor at regjeringa, parallelt med det vidare arbeidet med prosjektet, må gjennomføre ei ekstern evaluering med sikte på å gjere eventuelle naudsynnte forbetringar for å styrke den nasjonale beredskapen mest mogleg, for å gje betre treningsmoglegheiter på senteret i tillegg til å redusere plager for lokalsamfunnet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til den internasjonale utviklingen av sårbarhet og et nytt trusselbilde, spesielt med hensyn til terrorisme. Dette medlem viser til viktigheten av at det settes av nødvendige ressurser til forebygging og håndtering av alvorlige situasjoner. Dette medlem understreker behovet for et effektivt beredskapssenter i Østlandsregionen i Norge.

Dette medlem viser til at Politiets beredskapssenter (PBS) både skal være en base for politiets beredskap og dekke behovet for treningsfasiliteter for politiet. Dette medlem anbefaler at utbyggingen av en base for politiets beredskap prioriteres med hensyn til innfasingen av de ulike elementene i PBS. Dette medlem

anbefaler at politiet, inntil alle treningsfasiliteter er ferdig utbygd, ivaretar deler av sitt treningsbehov i eksisterende fasiliteter og i samarbeid med Forsvaret.

Dette medlem vil vise til at departementsråden i Justis- og beredskapsdepartementet har uttalt at det planlagte beredskapssenteret på Taraldrud er et tiltak for politikerne som vil gjennomføre et synlig tiltak, og nesten er et symboltiltak. Dette medlem vil understreke at en investering i det omfanget det er snakk om, må innrettes slik at den fører til en bedre beredskapssituasjon i hele landet, og at det er alvorlig dersom det er tvil om det faktisk vil føre til en positiv endring. Det er derfor sentralt med en ekstern evaluering av prosjektet.

Dette medlem viser også til ulike pressgrupper og bekymringsmeldinger fra nærmiljøet, spesielt når det gjelder støybelastningen.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en plan for Politiets beredskapssenter på Taraldrud som sikrer lokalbefolkningen mot ulike trafikk- og støyplager fra senteret.»

NYE STILLINGER I POLITIET

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, mener det er viktig at politistudenter som uteksamineres fra Politihøgskolen, kommer ut i jobb innen rimelig tid. Flertallet viser til at studiet er profesjonsrettet, og at det ikke er mange andre muligheter for disse studentene på jobbmarkedet. Flertallet mener det er viktig å gi politidistriktene et stort nok økonomisk handlingsrom til å ansette nyutdannede studenter. Flertallet mener dette også er avgjørende for å nå målet om 2 politifolk per 1 000 innbyggere innen 2020.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at mest mulig av de budsjettmidlene som Stortinget bevilger til politiet, blir tilført driftsrammene til politidistriktene, og at pengebruken i Politidirektoratet begrenses.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det i årets forslag til budsjett foreslås 166,4 mill. kroner som følge av helårsvirkningen av om lag 350 nye politistillinger i 2017. Dette skal gå til ansettelse av uteksaminerte fra Politihøgskolen i 2017. Disse medlemmer viser videre til at Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti i årets budsjettforlik ble enige om å foreslå å bevilge 131 mill. kroner til ansettelse av alle som går ut av Politihøgskolen i 2018. Disse medlemmer me-

ner dette vil gi politidistriktene ytterligere økt politikapasitet, og at målet om 2 politifolk per 1 000 innbyggere er innenfor rekkevidde i løpet av 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan Fremskrittspartiets forslag om jobbgaranti til politistudenter, jf. Dokument 8:97 S (2012–2013), er tenkt innfridd i inneværende stortingsperiode.»

POLITIHÉLIKOPTRE

Komiteen registrerer at det er foreslått å øke bevilgningen på posten med 102,8 mill. kroner til anskaffelse av tre nye politihelikoptre. Komiteen registrerer at de nye politihelikoptrene vil ha transportstøtte.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener innkjøpet av politihelikoptre er en av de viktigste investeringene som er gjort for å styrke politiets beredskap og rekkevidde. Med nye helikoptre kan politiet nå godt over halve Norges befolkning på én time fra det nye beredskapssenteret på Taraldrud.

REGIONALE ØVINGS- OG BEREDSKAPSENTRER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal plan for å etablere regionale øvings- og beredskapssentre for samtrening og kompetansebygging mellom nød- og beredskapsetatene.»

IKT

Komiteen registrerer at det foreslås videreført 140 mill. kroner til IKT-tiltak som ble bevilget i 2016 og 2017.

Komiteen registrerer videre at det er foreslått en økning på 10 mill. kroner for å styrke politiets arbeid med IKT-kriminalitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en oversikt for Stortinget over det samlede behovet for IKT-investeringer i politiet.»

GRENSEKONTROLL

Komiteen registrerer at det foreslås en økt bevilgning på 104,3 mill. kroner for å ivareta endringene i

grenseforordningen artikkel 8 om personkontroll ved inn- og utreise av Schengen.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet meiner det framover vil vere ei viktig oppgåve å styrke innsatsen mot grensekriminalitet. Desse medlemene er uroa for ei auke i grensekriminaliteten generelt og omfanget av organisert grensekriminalitet spesielt, både på lokalt og nasjonalt nivå. Desse medlemene meiner det er behov for å styrke både politiet og Tolletaten, og å leggje til rette for betre samarbeid mellom desse etatane, slik at dei betre kan forebygge og avdekke kriminalitet. Desse medlemene viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett gjer framlegg om ei auka løyving på 200 mill. kroner til ei grensekontrollpakke for å styrke samarbeidet mellom politiet og Tolletaten.

Desse medlemene meiner det er viktig at politiet og tollvesenet har kapasitet til å følgje opp grenseområde og grenseovergangar, og vil understreke at dette òg gjeld dei områda der grenseovergangane ikkje er bemanna eller berre periodevis er bemanna av tollvesenet, og der det ikkje, eller berre delvis, er tilstrekkeleg politidekning. Desse medlemene vil peike på at Noreg har 78 grenseovergangar, og at det har kome tilbakemeldingar om at den kriminelle aktiviteten har ein tendens til å flytte seg til stader med lågare oppdagingsrisiko i periodar når innsatsen aukar på enkelte grensekrysningspunkt.

OPPTRAPPINGSPLAN MOT VOLD OG OVERGREP

Komiteen viser til at Stortinget før sommeren 2017 vedtok en opptrappingsplan mot vold og overgrep. Komiteen registrerer at det i årets forslag til budsjett foreslås å øke bevilgningen med 42 mill. kroner til oppfølging av denne planen. Komiteen registrerer at det foreslås 11 mill. kroner for å forebygge og bekjempe internettrelaterte overgrep mot barn, 11 mill. kroner til Statens Barnehus og 20 mill. kroner til styrking av politiets kapasitet og kompetanse til etterforskning i saker som gjelder vold og overgrep mot barn (helårsvirkning av de 10 mill. kroner som ble bevilget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2017).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at tiltak mot vold og overgrep i nære relasjoner trenger ytterligere styrking. Vold og voldtekt i nære relasjoner er av de mest utbredte lovbruddene i Norge. Nærmere én av ti kvinner i Norge rapporterer at de er blitt utsatt for vold eller voldtekt. På tross av norsk lovgivning og norske internasjonale forpliktelser blir svært mange av disse sakene henlagt, og kun et lite fåtall fører til domfellelse.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan de vil sikre at kapasiteten og kompetansen knyttet til etterforskning av vold og overgrep av voksne og barn, også på nett, styrkes i politidistriktene, og hvordan de vil sørge for at det ikke blir en kompetanseflukt fra distriktene til særorganene som følge av at regjeringen styrker KRIPOS uten å styrke politidistriktene tilsvarende.»

Flertallet vil påpeke at den såkalte opptrappingsplanen fra regjeringen verken er konkret, forpliktende eller i tilstrekkelig grad finansiert. Den har store mangler og har fått omfattende kritikk fra blant annet Barneombudet og Unicef.

Flertallet vil vise til at vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep er grov kriminalitet og et stort samfunnsproblem. Flertallet er bekymret for at Statens Barnehus ikke settes i god nok stand til å møte den økende saksmengden, og at påtalemyndigheten ikke styrkes i regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett.

Flertallet er kjend med arbeidet som Forandringfabrikken gjer for å betre rettstryggleiken for barn og unge, mellom anna ved å leggje til rette for at erfaringsgrupper og råd frå denne gruppa når fram til ulike aktørar. Flertallet meiner at dette arbeidet er eit viktig bidrag til å syte for at ungar og unge blir ivaretekne på best mogleg måte i rettssystemet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til opptrappingsplanen mot vold og overgrep som ble vedtatt i Stortinget i fjor. Dette er et viktig dokument som forplikter regjeringen i arbeidet mot vold og overgrep. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet under behandlingen av planen i Stortinget ønsket å sende planen tilbake og dermed sette viktige tiltak på vent. Dette var Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti imot, siden det var ønskelig å iverksette planen raskest mulig. Disse medlemmer er fornøyd med at bevilgningen i år er foreslått økt med 42 mill. kroner til oppfølging av opptrappingsplanen, herunder til forebygging av internettrelaterte overgrep mot barn, til Statens Barnehus og styrking av politiets kapasitet og kompetanse til etterforskning av saker som gjelder vold og overgrep mot barn. Disse medlemmer er videre fornøyd med at det i budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti er foreslått 35 mill. kroner til KRIPOS' seksjon for seksuallovbrudd, 10 mill. kroner til KRIPOS til økt satsing i det digitale rom, 20 mill. kroner til etterforskere og påtalejurister for etterforskning av vold mot barn og 2 mill. kroner til en pilot for et barnehus i Sogn og Fjordane.

Disse medlemmer vil videre vise til det økte fokuset på vold og æreskultur som har vært fremtredende i den offentlige debatt den siste tiden. Dagbladet skrev

nylig om Stovner politistasjon, som hittil i år har behandlet rundt 70 henvendelser knyttet til æresproblematikk. Ifølge politiet selv er det trolig store mørketall. Disse medlemmer mener uønsket sosial kontroll og æresrelatert vold er et stort samfunnsproblem. Det har vært en taushet rundt disse sakene. Kanskje har mange kviet seg for å snakke om det fordi man er redd for å stigmatisere grupper.

Disse medlemmer er tilfredse med at politiet i årets budsjett blir styrket med flere ansatte og økte frie midler. Dette vil bidra til å styrke etterforskningen og avdekkingen av denne typen forhold.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øremerke midlene til Statens Barnehus innenfor Politidirektoratets rammer.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet foreslår i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett et krafttak mot vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep og setter av 718,8 mill. kroner ut over regjeringens forslag innenfor flere rammeområder. Disse medlemmer vil videre vise til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 60 mill. kroner ut over regjeringens forslag til bekjempelse av vold og overgrep, herunder til Statens Barnehus og etterforskning av overgreps- og voldssaker mot barn. Disse medlemmer viser videre til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 16 mill. kroner ut over regjeringens forslag til påtalemyndigheten og etterforskningsløftet.

Disse medlemmer mener det også må satses mer mot overgrep dokumentert og delt på nett. Disse medlemmer mener dette er et stort og økende problem, hvor politidistriktene både har kapasitet og kompetanseutfordringer. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å styrke politidistriktenes frie driftsmidler med 200 mill. kroner og en egen satsing mot overgrep dokumentert og delt på nett på 15 mill. kroner. Disse medlemmer mener også det er behov for mer kunnskap om vold og overgrep mot barn og eldre, og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 3,2 mill. kroner til en omfangsundersøkelse om vold og overgrep mot barn og eldre.

Medlemene i komiteen fra Senterpartiet vil framheve at barnehusa har ei viktig rolle i etterforskninga av alvorleg kriminalitet. Ungar skal få like god hjelp, uavhengig av kvar i landet dei bur. Disse medlemmene meiner det er viktig å sikre god kompetanse ved alle barnehusa i landet. I nokre politidistrikt er i til-

legg avstandane så store at det er naturleg å sjå på om det er mogleg å etablere satellittar slik at ungar og ungdommar får god hjelp om dei treng det, utan at dei må reise urimeleg langt. Kristiansund og Hallingdal er døme på stader med lang avstand til barnehus. Disse medlemmene meiner det er positivt at budsjettavtalen mellom regjeringa, Kristelig Folkeparti og Venstre legg opp til at det blir etablert ein satellitt i Sogn og Fjordane. Disse medlemmene viser til at Senterpartiet har gjort framlegg om det same i sitt alternative statsbudsjett for 2018. I tillegg har Senterpartiet gjort framlegg om å auke løyvinga til barnehusa.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker at norske myndigheter ikke i tilstrekkelig grad evner å beskytte mot vold og voldtekt i nære relasjoner. Dette rammer flere tusen ofre i Norge, men forhindrer i tillegg Norge fra å ta en lederrolle i dette arbeidet internasjonalt. Dette medlem foreslår derfor i sitt alternative budsjett en ytterligere styrking på 55 mill. kroner til formålet. Midlene skal øremerkes etterforskning av vold og overgrep i nære relasjoner, digital etterforskning av anmeldte seksuallovbrudd samt 20 mill. kroner til ytterligere satsing på Statens barnehus ut over regjeringens forslag.

Dette medlem vil også vise til at ROSA-prosjektet for å få personer ut av menneskehandel trenger en styrking. Dette medlem foreslår derfor i sitt alternative budsjett å øke tilskuddene til ROSA-prosjektet og andre organisasjoner med 5 mill. kroner.

ØKONOMISK KRIMINALITET OG ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener arbeidslivskriminalitet og organisert kriminalitet er store samfunnsproblemer som rammer mange. Flertallet vil vise til at ordningen med senter mot arbeidslivskriminalitet ble etablert under regjeringen Stoltenberg II. Flertallet viser til at det har blitt avdekket flere og alvorlige eksempler på sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og organisert kriminalitet i det norske arbeidslivet de siste årene. Flertallet mener at det trengs en aktiv politikk og flere tiltak for å forhindre at useriøst, sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og organisert kriminalitet skal få bre om seg i det norske arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås en omfattende tiltakspakke mot arbeidslivskriminalitet med økte bevilgninger til Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, Økokrim, Skatteetaten, treparts bransjeprogram, regionale verneombud samt et nytt senter mot arbeidslivskriminalitet. Til sammen fremmes forslag om om lag 60 mill. kroner i økte bevilg-

ninger til tiltak mot arbeidslivskriminalitet pluss økt fagforeningsfradrag.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet meiner at politiet må styrkast ytterlegare for å avdekke og etterforske økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Denne typen kriminalitet er eit aukande problem og krev tett og effektivt samarbeid mellom myndighetene. Etatane har større tyngde og slagkraft når verkemiddelapparatet blir brukt i fellesskap. Senterpartiet har gjort framlegg om ei tiltakspakke på 156 mill. kroner, fordelt på fleire etatar, for å styrke innsatsen. Av denne potten er 20 mill. kroner tiltenkt politiet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er opptatt av å styrke Økokrims arbeid med økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. Dette medlem mener Økokrim bør bestå slik enheten i dag er organisert, med både bred etterforsknings- og påtalekompetanse innenfor begge områdene, siden de også ofte kan ha en sammenheng. For å styrke arbeidet med komplisert og omfattende etterforskning foreslår dette medlem i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett en økning på 40 mill. kroner til Økokrim.

OLYMPIC COMMANDER – NORSK BIDRAG TIL TRITON

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil vise til at Norge siden sommeren 2015 har spilt en viktig rolle i Frontex' middehavsoveroperasjon, som kalles Triton, gjennom å stille med skipet Siem Pilot, som nå er erstattet med Olympic Commander. Disse medlemmer vil peke på at den foreløpige avtalte perioden for dette bidraget går ut ved nyttår. Disse medlemmer vil vise til at ved sin kombinasjon av mannskaper fra politiet, Sjøforsvaret og sivile, er det de som best har vært i stand til å avsløre menneskesmuglere og skaffe bevis mot dem, samt stoppe narkotikasmugling m.m. Til nå i år har Triton pågrepet 247 menneskesmuglere og beslaglagt blant annet 25 tonn marihuana. Det norske bidraget har her spilt en sentral rolle blant annet ved å levere informasjon om 206 mistenkte menneskesmuglere og enda flere vitner.

Disse medlemmer mener at hvis dette viktige arbeidet skal følges opp på en god måte framover, er det behov for at det norske bidraget forlenges. Disse medlemmer vil vise til at innsatsen mot kyniske nettverk av menneskesmuglere, som utnytter mennesker i nød på det groveste og setter dem i livsfare, er en meget viktig del av arbeidet for en human, streng og rettferdig innvandringspolitikk, som også Norge har stor interesse av. Disse medlemmer mener derfor regjeringen bør innlede forhandlinger med Frontex om forlengelse av det norske bidraget – med sikte på at en større del av utgiftene dekkes av dem.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innlede forhandlinger med Frontex om forlengelse av det norske bidraget til middehavsoveroperasjonen Triton.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener primært at innsatsen burde blitt forlenget fra nyåret 2018 for å unngå en avvikling og oppstart i en av de mer krevende månedene som vil komme på vårparten, men registrerer at dette er det ikke flertall for. Dette medlem mener likevel det er sentralt at innsatsen på et tidspunkt bør videreføres, og vil derfor som et subsidiært standpunkt stemme for å innlede forhandlinger med Frontex om en utvidelse.

Dette medlem registrerer at Arbeiderpartiet argumenterer for fortsatt norsk støtte til operasjon Triton, men ikke har satt av penger i budsjettet for 2018 til formålet. Dette medlem understreker at operasjon Triton er et humanitært nødhjelpsorientert oppdrag, hvor tidsfaktoren er avgjørende. Nye forhandlinger med Frontex vil ta tid og dermed sette nødhjelpsarbeidet tilbake. I tillegg vil en ny norsk bevilgning da ikke bli en realitet før i revidert budsjett. Dette betyr minimum et halvt år uten norsk nødhjelpsinnsetning i området.

Dette medlem viser til at behovet for redningsoperasjoner for båtflyktninger i Middehavet fortsatt er svært stort. Så langt i 2017 har 2 700 mennesker druknet i Middehavet. Norge har hatt flere redningsbåter de siste to årene, som til sammen har reddet nærmere 50 000 mennesker. Dette medlem mener at konsekvensen av å trekke den norske redningsbåten ut av operasjon Triton er at langt færre båtflyktninger blir reddet. Dette medlem viser også til erfaringer fra sommeren 2015, da det var lokale fiskebåter og sivile handelsskip som sto for majoriteten av redningsoperasjonene, helt fram til Frontex fikk etablert en flåte av internasjonale redningsbåter med kompetanse på feltet.

Dette medlem mener Norge ikke skal trekke sin støtte til redningsbåt i forbindelse med operasjon Triton, og foreslår derfor i sitt alternative budsjett å forlenge det norske bidraget til operasjon Triton for budsjettåret 2018, til en kostnad av 139,3 mill. kroner, fratrukket refusjon fra Frontex på 61,6 mill. kroner.

POST 70 TILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser tilbudsjetforliket, der bevilgningen ble foreslått økt til frivillige organisasjoner som bekjemper menneskehandel, herunder Nadheim (Lauras Hus), og organisasjoner som gir tilbud til prostituerte, med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til budsjettforliket, hvor bevilgningen til frivillige organisasjoner til forebygging av kriminalitet og bekjempelse av vold mot barn foreslås styrket med 20 mill. kroner, herunder Ecpat (2 mill. kroner) og Blå Kors – «Steg for steg» i Kristiansand og Oslo (4 mill. kroner). Disse medlemmer viser til at budsjettforslaget fra regjeringen kuttet i tiltak for tilreisende EØS-borgere, og at kriteriene for tilskudd ble endret slik at organisasjoner som driver matutdeling og rådgivningstiltak, falt ut. Disse medlemmer viser til at budsjettforlikets styrking også skal anvendes på tiltak for tilreisende tiggere i regi av frivillige organisasjoner og berørte kommuner til overnattings- og sanitære tilbud, arbeidsformidling og rådgivning, samt matutdeling o.l.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig å styrke de frivillige organisasjonene, og mener de har en unik rolle. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 1,5 mill. kroner til Kirkens Bymisjons «søster til søster»-prosjekt. Videre vil disse medlemmer vise til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 1 mill. kroner til ROSA-prosjektet mot menneskehandel, 0,5 mill. kroner til samarbeidsprosjektet mellom Oslo Krisesenter og Bredtveit kvinnefengsel, og 1 mill. kroner til Forandringsfabrikken.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil framheve at de frivillige organisasjonene gjør et viktig arbeid, og viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningen med 11,5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at de frivillige organisasjonene har en viktig rolle i utviklingen av justissektoren. Derfor foreslås det også i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett å øke bevilgningen med 5 mill. kroner til frivillige organisasjoner, blant annet til ROSA-stiftelsen, som gir hjelp til ofre for menneskehandel. Dette medlem mener at Forandringsfabrikken gjør et viktig arbeid for at barns kunnskap skal bidra til å gjøre rettssystemet tryggere og mer nyttig for barn etter vold og overgrep. Dette medlem mener dette er et viktig supplement til forskning, og vil foreslå støtte til Forandringsfabrikken med 1 mill. kroner. Tilskuddet skal i hovedsak gå til å starte Mitt Liv Rettssikkerhet i samarbeid med statsadvokater, politijurister og barnehus.

Dette medlem vil også reversere regjeringsskutt i tilskudd til organisasjoner som hjelper tiggere med mat og veiledning. Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått en økning til disse organisasjonene med 8,3 mill. kroner.

ALTERNATIVER TIL UTTRANSPORTERING AV ENSLIGE MINDRE-ÅRIGE ASYLSØKERE

Dette medlem vil redusere bruken av internering i forbindelse av uttransportering av barnefamilier. Det vises i den sammenheng til representantforslag om å etablere alternativer til å fengsle barn i forbindelse med uttransportering etter utlendingsloven, Dokument 8:57 S (2016–2017), jf. Innst. 321 S (2016–2017), hvor det ble foreslått å utrede alternativer til internering. Dette medlem vil også vise til at staten nettopp ble dømt i den såkalte Trandum-saken (16-008370ASD-BORG/03). I domsslutningen heter det at fengslingen av fire barn sammen med deres foreldre bryter bestemmelsene mot tortur og vilkårlig fengsling i Grunnloven, Den europeiske menneskerettskonvensjonen og FNs barnekonvensjon. På spørsmål har ikke innvandrings- og integreringsministeren svart på hva slags endringer Norge vil gjøre for ikke å bli dømt igjen i en tilsvarende sak.

Kap. 3440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 442 Politihøgskolen

Komiteen slår fast at Politihøgskolen (PHS) er den sentrale utdanningsinstitusjonen for politi- og lensmannsetaten i Norge og har som hovedoppgave å drive utdanning, forskning og formidling. Den skal være en profesjonsrettet utdanningsinstitusjon på høyt nivå, som utvikler og formidler de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som politiet må ha for å bidra til å sikre trygghet, lovlighet og orden.

Komiteen viser til at bemanningen ved PHS pr. 31. august 2017 utgjorde 429 årsverk, som er en økning på 6 årsverk fra 2016. Bevilgningene dekker lønnsutgifter og andre driftsutgifter ved PHS.

Komiteen viser til at det i budsjettet foreslås å øke bevilgningen med 36,8 mill. kroner som kompensasjon for utgifter til pensjonspremie.

Komiteen registrerer at det, i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen i staten, foreslås å redusere bevilgningen med 2,9 mill. kroner.

Komiteen er kjent med at PHS de siste årene har tatt inn om lag 720 nye studenter årlig. I 2017 var tallet 730. Det stilles en rekke krav til studentene samt krav til egnethet. Dette innebærer testing ut fra seks kompetanser: åpenhet og inkludering, samhandling, modenhet, handlekraft, integritet og analytisk evne. Komiteen er av den oppfatning at det er positivt at disse kravene vektlegges da dette vil bidra til at holdninger, kultur og ledelse i politiet utvikles positivt.

Komiteen registrerer også at Justis- og beredskapsdepartementet i brev av 23. juni 2017 har gitt Politidirektoratet (POD) i oppdrag å utrede politiets fremti-

dige kompetanse- og kapasitetsbehov de kommende ti-årene. Dette skal danne grunnlag for å kunne vurdere PHS' fremtidige struktur, mulige samarbeidsforhold med andre instanser m.m. Utredningen skal også konkretisere behovet for å styrke ulike typer kompetanse i politiet fremover, herunder behovet for personell med annen utdanningsbakgrunn enn PHS, og etter- og videreutdanning av politiutdannede.

Komiteen viser til 22. juli-kommisjonens rapport og politianalysen som pekte på ledelse, kultur og holdninger som viktige temaer å jobbe med i politiet. Komiteen ser det som viktig at PHS fortsetter å videreutvikle lederutdanningsprogrammer med henblikk på å styrke lederkompetansen i politiet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil vise til at dagens Politihøgskole (PHS) over tid har utviklet seg til en utdanningsinstitusjon med stor integritet og faglig kompetanse. Disse medlemmer er kjent med at dagens organisering har ført til at PHS har aktivitet på fire forskjellige steder.

Disse medlemmer understreker at et godt utdannet politikorps er et vesentlig verktøy i en rettsstat. Videre utgjør studentene en ressurs som kan benyttes i gitte tilfeller, dog avhengig av den kompetanse de besitter og det samfunnsoppdrag de er gitt.

Disse medlemmer viser til at det foreligger et oppdrag gitt POD og PHS om å utrede fremtidig utdanning og organisering for å bli bedre tilpasset morgendagens utfordringer. Disse medlemmer vil videre påpeke at politireformen vil kunne gi økte utfordringer og muligheter som PHS må forholde seg til.

Disse medlemmer er kjent med at utdanningen ved PHS' avdeling i Bodø i all hovedsak dekker det som var noe av intensjonen: behovet den nordlige landsdelen har for politipersonell. Dette forhindrer ikke at også studenter fra andre deler av landet tar sin utdanning i nord. Et mangfold av ulikheter kan omstilles til kvalitet dersom riktig fokus opprettholdes.

Disse medlemmer er også tilfredse med oppgavene som utføres ved avdelingene i Vestfold og i Hedmark. I en eventuelt endret organisering og lokalisering av PHS vil begge disse stedene kunne bli viktige verktøy i politireformen, ikke minst fordi det legges opp til større lokal kompetanse og ansvar i de respektive politidistriktene.

Disse medlemmer er av den oppfatning at PHS' lokaliteter i Oslo ikke er godt egnet til dagens utdanning. Et nytt anlegg vil kunne tilpasses nye behov og skreddersys slik at man får en mer optimal drift. Videre har disse medlemmer grunn til å tro at dagens eienomsmasse på Majorstua vil kunne tilføre staten vesentlige inntekter, selv om disse ikke vil tilbakeføres direkte til justisdepartementet.

Disse medlemmer vil understreke at en ny, moderne PHS skal lokaliseres utenfor Oslo. Samtidig bør avstanden mellom en ny skole og Oslo være slik at den ivaretar beredskapsmessige behov som PHS er tenkt å inneha. Videre forutsettes det at en ny PHS, til erstatning for den som nå finnes på Majorstua, ikke skal påføre justisdepartementet økte husleiekostnader.

Et annet moment disse medlemmer vil påpeke viktigheten av, er at en ny lokalisering bør være så nær Oslo at forskningsmiljøet ved PHS ikke rammes. Et politimedferdigheter basert på kunnskap og forskning vil kunne være avgjørende for befolkningens tillit.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i budsjettet for inneværende år fikk en bestilling fra flertallet i den daværende justiskomiteen, hvor flertallet (Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti) uttalte følgende:

«Flertallet viser til at det i lang tid har vært behov for å bygge en ny politihøgskole. Flertallet viser til at det bør vurderes hvorvidt private kan bygge og drifte lokalene, mens det offentlige kan leie.

Flertallet viser til at dette kan være en fornuftig ordning, slik at ny politihøgskole kan komme på plass så raskt som mulig. Flertallet forventer at regjeringen kommer med en plan om hvordan dette kan la seg gjøre.»

Disse medlemmer forutsetter at dette er i tråd med de føringer regjeringen ga i Meld. St. 18 (2016–2017) Berekraftige byar og sterke distrikt, hvor Justis- og beredskapsdepartementet fikk slikt oppdrag:

«Politihøgskolen (JD):

Justis- og beredskapsdepartementet setter i gang en utredning av å omlokalisere Politihøgskolens virksomhet i Oslo, i tråd med retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser. Framtidig kapasitetsbehov ved Politihøgskolen som helhet er under vurdering, og må ses i sammenheng med spørsmålet om lokalisering. Nå er det om lag 670 studenter på bachelorutdanningen og 260 årsverk ved skolen i Oslo.»

Disse medlemmer støtter regjeringens plan om å flytte statlige arbeidsplasser ut av Oslo. Slik tar man hele landet i bruk og sprer og styrker kompetansemiljøene utenfor hovedstaden. Det bør også sees hen til en rimelig fordeling mellom fylkene, men ikke på bekostning av kompetanse og kostnader.

Disse medlemmer viser til at det siden regjeringen tiltrådte, har blitt over 2 000 flere årsverk i politiet. Over 1 000 av disse er politimenn- og kvinner. Dekningsgraden er 1,83 politiutdannede pr. 1 000 innbyggere (pr. 31. august 2017). På slutten av 2017 vil politiet ha en historisk høy bemanning. Disse medlemmer konstaterer at man er i rute for å oppnå 2 polititjenestemenn- og kvinner pr. 1 000 innbyggere. Målsettingen styrkes ytterligere ved at 131 mill. kroner settes av til ansettelse av alle studenter som går ut av PHS i 2018. Dis-

se medlemmer påpeker at ansettelsene skal skje i politidistriktene.

Disse medlemmer viser til at det i lang tid har vært behov for å bygge en ny politihøgskole, og at det bør vurderes hvorvidt private kan bygge og drifte lokale, mens det offentlige kan leie. Dette vil kunne være fornuftig både økonomisk og for å få plass en ny skole så fort som mulig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil påpeke at politidekningen pr. 1 000 innbyggere ifølge politiet.no var på 1,76 i 3. kvartal 2015 hvis politidistrikter og alle særorganer medregnes, mens den to år senere i 3. kvartal 2017 er på 1,83. Hvis politidekningen fortsetter å øke like lite fram til 2020, vil ikke målet om 2 utdannede politifolk pr. 1 000 innbyggere kunne nås i 2020.

Disse medlemmer vil således understreke at det er ingen grunn til å utrede om antall studenter som tas opp på Politihøgskolen, skal senkes i de kommende årene fordi det er «viktig at det ikke utdannes flere polititjenestemenn/-kvinner enn det er behov for i etaten» (svar på skriftlig spørsmål 3. juli 2017), slik Justis- og beredskapsdepartementet har bedt Politidirektoratet om.

Disse medlemmer vil også framheve at siden målet om 2 politifolk pr. 1 000 innbyggere ble fastsatt i 2008, har det skjedd en omfattende vekst i politiets oppgaver og utfordringer som man ikke hadde oversikt over den gangen. Her kan nevnes nettkriminalitet, vold i nære relasjoner, arbeidslivskriminalitet, terrorforebygging, overgrep mot barn m.m. Når Stortinget skal ta stilling til utviklingen av Politihøgskolen etter 2020 med hensyn til størrelse på studentopptak og fagtilbud, er det viktig at det først gjennomføres en ny analyse av framtidige oppgaver og behov for politifolk av samme type som ble lagd for snart ti år siden.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en analyse av framtidige oppgaver og behov for polititjenestemenn- og kvinner og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er varslet en utredning om det langsiktige kapasitets- og kompetansebehovet for politiet fra Politidirektoratet på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet som vil foreligge tidlig i 2018. Disse medlemmer legger til grunn at utredningen vil danne grunnlag for å vurdere fremtidig struktur for PHS og inngå som et av flere forhold ved vurderingen av fremtidig lokalisering av PHS. Disse medlemmer understreker viktigheten av åpne prosesser og god involvering av PHS og de eksisterende lokasjonene i Oslo, Kongsvinger, Stavern og

Bodø i arbeidet med ny PHS. Disse medlemmer mener at politiets kompetansebehov, eksisterende fasiliteter og regionale utvikling bør være relevante faktorer som teller med ved vurderingen av om det er aktuelt med en hel eller delvis relokalisering av PHS.

Kap. 3442 Politihøgskolen

Komiteen viser til at Politihøgskolens (PHS) inntekter kommer fra kursvirksomhet, utleie, kantinesalg og salg av bøker, samt mulige inntekter fra oppdragsvirksomhet. Komiteen viser til proposisjonen og har for øvrig ingen merknader.

Kap. 444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

Komiteen legger til grunn at PSTs primære ansvar er å forebygge og etterforske straffbare handlinger mot rikets sikkerhet gjennom ulike metoder og arbeidsmåter. Sentralt står innsamling av informasjon om personer og grupper som kan utgjøre en trussel, utarbeidelse av ulike analyser og trusselvurderinger, etterforskning og andre operative tiltak og rådgivning. PST har også det nasjonale ansvaret for å utføre livvaktstjeneste på norsk jord for norske og utenlandske myndighetspersoner.

Komiteen viser til at trusselbildet er krevende, og at PST skal ivareta mange funksjoner for å forebygge og avverge trusler mot rikets sikkerhet. PSTs budsjett er styrket de siste årene. Komiteen forventer at PSTs arbeidsoppgaver trolig vil øke ytterligere i årene som kommer, som følge av den internasjonale sikkerhetssituasjonen.

Komiteen vil understreke viktigheten av at PST og Forsvarets etterretningstjeneste fortsetter samarbeidet og samhandlingen, og legger stor vekt på etableringen av det felles kontraterrørsenteret.

Komiteen slutter seg også til forslaget om å øke PSTs budsjett med 9,66 mill. kroner til økt kapasitet i tjenesten.

Komiteen støtter også forslaget om å øke bevilgningen med 3,1 mill. kroner knyttet til kompensasjon for utgifter til pensjonspremie.

Komiteen registrerer strukturendringene der PST-enheten i tidligere Asker- og Bærum politidistrikt overføres til den sentrale enheten i PST, samt at 5,13 mill. kroner flyttes fra kap. 440 til kap. 444.

Komiteen registrerer forslaget om å redusere bevilgningene med 4,5 mill. kroner i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i staten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, konstaterer at bevilgningsbehovet for 2018 er redusert etter de senere års økninger for å gjennomføre ulike investeringer og midlertidige tiltak, bl.a. innføring av nytt analysesystem i PST. Flertallet støtter den foreslåtte reduksjonen

med 43,8 mill. kroner knyttet til IKT-satsinger, 5,1 mill. kroner knyttet til større infrastrukturiltak og 7,1 mill. kroner knyttet til utgifter PST har hatt med uttak av syriske flyktninger.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, slutter seg til forslaget om å videreføre bevilgningen med 10,2 mill. kroner for å håndtere økte asylankomster i 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg nr. 1 (2015–2016).

Dette flertallet ser at oppgavetilfanget til PST vil øke i årene framover, og støtter budsjettforlikets resultat om å styrke PST ytterligere med 2,4 mill. kroner. Dette kommer som et tillegg til regjeringens forslag om å øke budsjettet med 9,66 mill. kroner til økt kapasitet i tjenesten, 3,1 mill. kroner ekstra for å kompensere utgifter til pensjonspremie og videreføring av 10,2 mill. kroner for å håndtere økte asylankomster fra 2016.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti slutter seg til at det er sentralt i PSTs arbeid å utarbeide ulike analyser og trusselvurderinger. Dette medlem påpeker at det ikke bør være PSTs oppgave å gi råd om operativ håndtering, slik som råd om bevæpning og personellallokering knyttet til egne analyser. Dette medlem understreker at det bør være to separate enheter i politiet som på den ene siden gjør trusselvurderingen og på den andre den operative vurderingen på bakgrunn av dette, slik at man unngår en sammenblanding av interesser.

Dette medlem viser til at antallet asylsøkere har falt dramatisk siden 2015 og begynnelsen på 2016. UDI har også endret prognosene på mottak i 2018 fra 6 000 asylsøkere til 3 000 asylsøkere. Samtidig har regjeringen foreslått å senke antallet kvoteflyktninger fra et mottak på rundt 3 000 i året til 1 120 i 2018. I forbindelse med økningen i asylsøkere som kom til Norge i 2015, fikk PST en økt bevilgning på 10,2 mill. kroner. Dette medlem foreslår derfor, gitt den nye situasjonen, at disse bevilgningene ikke videreføres inn i 2018.

Kap. 3444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 445 Den høyere påtalemyndighet

Komiteen viser til den viktige tilsynsoppgåva statsadvokatembeta har overfor politidistrikta, som inneber å kontrollere om kvaliteten, oppnådde mål og prioriteringar er i tråd med føringane frå Stortinget og Riksadvokaten. Komiteen vil understreke at denne typen aktivitet ikkje må bli nedprioritert.

Komiteen vil peike på at det er ein føresetnad for ei effektiv straffesaksjeda at den høgare påtalemakta

har tilstrekkelege ressursar til rådvælde. Sakene som dei handsamar, aukar i kompleksitet og omfang og krev store ressursar. Rask og korrekt sakshandsaming er ein viktig garanti for rettstryggleiken.

Komiteen har merka seg framlegget om å auke løyvinga med 8 mill. kroner som følgje av omstillinga til politireforma. Komiteen registrerer òg at det er gjort framlegg om å redusere løyvinga med 1 mill. kroner som følgje av eingongsinvesteringar i utstyr i 2017, i tillegg til ein reduksjon på 1,2 mill. kroner i samband med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreforma i staten.

Komiteen viser til Påtaleanalyseutvalget som ble oppnevnt i statsråd 4. mars 2016 for å gjennomføre en analyse som kan danne grunnlag for en videreutvikling og en kvalitetsreform i påtalemyndigheten. Utvalget leverte sin utredning i mars i år. Komiteen viser til at utredningen inneholdt til sammen forslag til 21 tiltak for blant annet ressursbehov, struktur, kompetanse, fagledelse, påtalemyndighetens rolle som leder av etterforskningen, IKT og effektivisering av straffesaksbehandling. Komiteen viser til at utredningen har vært på høring frem til 1. oktober 2017, og ser frem til det videre arbeidet med kvalitetsreformen i påtalemyndigheten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil påpeke at dette arbeidet ikke må dra ut i tid, og ber regjeringen prioritere oppfølgingen av påtaleanalysen.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet vil understreke at det er viktig med ei god og kompetent bemanning i den høgare påtalemakta. Desse medlemene meiner derfor at det må kome på plass ein opptrappingsplan for å auke bemanninga i den høgare påtalemakta i dei komande åra.

Kap. 446 Den militære påtalemyndighet

Komiteen vil understreke at det er viktig å sørge for god kompetanse i den militære påtalemakta. Dette er avgjerande for ei effektiv og korrekt sakshandsaming, og for at den militære påtalemakta skal inneha særleg kompetanse innan folkerett og iretteføring av krigsbrottsverk.

Komiteen registrerer at den organisatoriske tilknyttinga til den militære påtalemakta har vore vurdert, og at Justis- og beredskapsdepartementet har konkludert med ikkje å gå vidare med spørsmålet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at departementet har vurdert den militære påtalemyndighets organisatoriske tilknytning og konkludert med ikke å gå videre med dette spørsmålet. Bakgrunnen for en mulig reorganisering var blant annet en nedgang i antall straffesaker og

refselser embetet behandlet. Disse medlemmer synes det er et kvalitetstegn ved det norske forsvaret at antall refselssaker går ned, og at ungdommer som verver seg til Forsvaret, er motiverte, seriøse og dyktige. Disse medlemmer er videre enige med departementet i at det er fornuftig ikke å gå videre med spørsmålet om omorganisering. Disse medlemmer mener det var riktig at spørsmålet ble reist og vurdert i lys av de endringene som har vært, og er tilfredse med at en avgjørelse ble tatt raskt av hensyn til Generaladvokaten og embetet.

Kap. 448 Grensekommisæren

Komiteen støtter omtalen i budsjettforslaget av Grensekommisærens hovedoppgaver og understreker nødvendigheten av å føre forhandlinger med russiske grensemyndigheter for å løse og forebygge eventuelle konflikter. Komiteen har for øvrig ingen merknader.

Kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Komiteen viser til at Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB) har ei sentral rolle i samfunnstryggleikskjeda og er på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet fag- og tilsynsorgan på det sivile samfunnstryggleksområdet. Sivilforsvaret, Nasjonalt utdanningssenter for samfunnssikkerhet og beredskap og Norges brannskole ligg under DSB. Komiteen viser til at DSB i tillegg er nasjonal brann- og eltryggleiksmyndighet og har tatt over ansvar og oppgaver frå Direktoratet for naudkommunikasjon (DNK) då dette vart avvikla som eige direktorat. Komiteen viser vidare til at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har ei viktig rolle med omsyn til oversikt over risiko og sårbarheit i samfunnet og i å vere pådrivar i arbeidet med å førebygge ulykker, kriser og andre uønskete hendingar. DSB skal sørge for god beredskap og effektiv ulykke- og krisehandtering

Komiteen viser til at løyvingane på kapitlet skal dekke alle ordinære utgifter og investeringar for DSB med underliggende driftseiningar. Komiteen viser vidare til at bemanninga per 31. august 2017 utgjorde 547 årsverk, og at dette inkluderer 16 tilsette som vart overførte frå tidlegare DNK. Talet på årsverk inkluderer ikkje dei tenestepiktige styrkane i Sivilforsvaret.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil framheve at en sentral oppgave for DSB i 2018 blir å følge opp Konzeptutredning Sivilforsvaret 2016. Den fortalte om en illevarslende situasjon når det gjelder landets tilfluktsrom, som ikke på noen måte tilfredsstillter kravene i sivilbeskyttelsesloven, som sist ble vedtatt på Stortinget i 2010. Pr. i dag eksisterer det ingen beredskapsstyrke som kan

drifte og sikre tilfluktsrommene. De private eierne som har ansvaret for over 80 pst. av landets tilfluktsrom, er «sjelden klar over dette», og tilfluktsrommene gir i dag «ingen adekvat beskyttelse».

Flertallet er kritiske til at departementet heller ikke i neste års budsjett har lagt opp til noen tiltak som følge av den dramatiske rapporten.

Flertallet vil derfor foreslå følgende:

«Stortinget ber regjeringen innen første halvår legge fram en sak for Stortinget om hvordan den vil følge opp Konzeptutredning Sivilforsvaret 2017, særlig når det gjelder den illevarslende situasjonen med hensyn til landets tilfluktsrom.»

Flertallet viser til at i 2015 ble målet om et landsomfattende nødnett nådd. Flertallet vil vise til at utbyggingen av nødnettet er blant de største investeringene i samfunnssikkerhet og beredskap noensinne og representerer en betydelig heving av beredskapen for alle nød- og beredskapsaktører.

Flertallet vil vise til at når nødnettet nå går over fra en utbyggingsfase til en ren drifts- og forvaltningsfase, ser flertallet at det er behov for en avklaring av finansiering av drift, forvaltning og vedlikehold av infrastruktur og tilhørende brukerutstyr som kontrollrom og radioterminaler. Videre viser flertallet til at det enkelte steder fortsatt er behov for bedre radiodekning. Dette er særlig aktuelt for Nord-Norge, som kom sent inn i utbyggingen, og hvor finansiering for etterfylling av radiodekning mangler. Flertallet viser til at finansieringsmodellen må sikre at samhandlings- og koordineringsgevinstene som er oppnådd nødetatene imellom gjennom denne store investeringen, opprettholdes og videreutvikles.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en sak der finansieringsmodell for nødnett utredes. En slik modell må ivareta og videreutvikle samhandlings- og koordineringsgevinstene som er oppnådd nødetatene imellom gjennom denne store investeringen. En viktig del av en slik finansieringsmodell vil være en hensiktsmessig fordeling mellom brukerbetaling og bevilgning over statsbudsjettet.»

Flertallet vil vise til at brann- og redningsetaten de siste årene har opplevd en stor endring i forventningene til sitt samfunnsoppdrag. Oppgaveporteføljen for brann og redning er i endring. Flertallet vil vise til at brann- og redningsetaten i mye større grad enn før nå bistår både i helseoppdrag og i politioppdrag. Flertallet vil vise til at det nesten er 10 år siden forrige stortingsmelding om brannssikkerhet, St.meld. nr. 35 (2008–

2009). Samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet har gjennomgått store endringer siden 2008.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en ny melding til Stortinget om brann og redningstjenesten innen utgangen av 2018.»

Flertallet vil særlig løfte frem både den gode profesjonelle og den frivillige innsatsen som legges ned over hele landet innenfor brann- og redningsetaten. Flertallet merker seg innspill fra blant andre KS Bedrift, som peker på at brann- og redningsetaten stadig løser flere politioppgaver og bistår i helseoppdrag. Flertallet mener det vil være riktig med en prinsipiell avklaring av oppgaver i en stortingsmelding om brann og redning. Flertallet vil også vise til at som følge av den endrede oppgaveporteføljen for brann og redningsetaten er det behov for en gjennomgang av hvordan de nye oppgavene skal finansieres, og hvilken kompetanse brann- og redningspersonell må ha for å utføre nye oppgaver. Flertallet vil vise til at disse momentene også naturlig vil høre hjemme i en slik melding.

Flertallet viser til at DSB i de tre siste årene har fått budsjettkutt på til sammen 55,5 mill. kroner og som følge av det har måttet nedbemanne med 30 årsverk bare i år, ifølge DSB-sjef Cecilie Dae (VG 17. mai 2017). Det har også medført alvorlige konsekvenser for beredskapen, som at planlagte øvelser for nødetatene har måttet avlyses eller krympes, at prosjektet med massevarsling med SMS til befolkningen har måttet legges på is, at kontrollen med kjemikalier som kan brukes til bomber og andre skadeverk, reduseres fordi staben er halvert m.m.

Flertallet foreslår derfor følgende:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvilke konsekvenser kuttene i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) fra 2014–2018 har fått og vil få for DSBs arbeid og for beredskapsevnen.»

Medlemene i komiteen fra Høgre og Framstegspartiet viser til ein auke på 7,8 mill. kroner til etableringa av ein fagskule for brann og redningspersonell ved Norges brannskole i Tjeldsund kommune i Nordland. Samla løyving for 2018 blir på 26,7 mill. kroner.

Desse medlemene viser vidare til at det er foreslått ei løyving på 9,4 mill. kroner til ei ny godtgjersleordning for Sivilforsvaret.

Desse medlemene viser til at det er foreslått ei løyving på 13,3 mill. kroner til nytt utstyr i Sivilforsvaret.

Desse medlemene viser til at det vert løyvd 17,2 mill. kroner til ei samlokalisering av ein ny naudmeldecentral med tilhøyrande samlokaliseringsaktivitetar.

Desse medlemene viser vidare til at DSB vert tildelt ei løyving på 10 mill. kroner som ei generell styrking i arbeidet med samfunnstryggleik.

Desse medlemene registrerer at det er foreslått ei auka løyving på 16 mill. kroner i samband med at DNK sine ansvars- og funksjonsområde vart overførte til DSB frå 1. mars 2017. Tilsvarende blir det gjennomført ein reduksjon under kap. 456 post 1.

Desse medlemene registrerer også at kap. 451 post 1 får ei auka løyving på 2,3 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon i kap. 455 post 1. Omdisponeringa gjeld heilårsverknad for 2 stillingar knytt til Program for forbetring av naudmeldetenesta.

Desse medlemene registrerer at det er foreslått ei innsparing på 3,7 mill. kroner i samband med ABE-reforma i staten.

Desse medlemene registrerer vidare at ei løyving på 7,5 mill. kroner frå 2017 til beredskapstiltak frå Sivilforsvaret i samband med forventa auke i talet på asylantar til Noreg ikkje vert vidareført i 2018.

Desse medlemene er opptatte av ei profesjonell og effektiv brann- og redningsteneste og ser difor med glede den auka satsinga på kompetansebygging gjennom ei 2-årig fagskuleutdanning for brann- og redningspersonell som vart etablert ved Norges brannskole i Tjeldsund kommune i 2017. Etableringa vil gi redningsvesenet auka operativ handteringsevne og betre kvalitet på førebyggjande arbeid og kommunane vil få tilført viktig kompetanse innanfor samfunnstryggleiksarbeidet. Desse medlemene ser positivt på ei vidare auka løyving på 7,8 mill. kroner som då samla for budsjettåret 2018 vil utgjere 26,7 mill. kroner til denne satsinga.

Desse medlemene registrerer også den positive styrkinga av Sivilforsvaret gjennom ei auka løyving til nytt utstyr på 13,3 mill. kroner, og at det vert innført ei ny godtgjersleordning som sikrar at personell som deltek i opplæring, øvingar og innsats, ikkje skal lide vesentleg økonomisk tap.

I tillegg mener komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti at en egen melding til Stortinget innen 2018 må følge opp Brannstudien.

Kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 452 Sentral krisehåndtering

Komiteen merkar seg at forslaget til løyving på kap. 452 post 1 skal dekke løns- og driftsutgifter ved KSE, samt eininga sine utgifter knytte til sentral krisehåndtering.

Komiteen registrerer at løyvinga vert foreslått redusert med 950 000 kroner mot ein tilsvarende auke på kap. 400 post 1. Omdisponeringa er knytt til overføring av ei stilling.

Komiteen registrerer vidare at det er foreslått ei redusert løyving på 0,1 mill. kroner i samband med ABE-reforma i staten.

Kap. 453 Sivil klareringsmyndighet

Komiteen viser til etableringen av den nye sivile klareringsmyndigheten med lokalisering i Moss i Østfold. Bakgrunnen for etableringen er Stortingets enstemmige vedtak om at det skulle etableres en ny klareringsmyndighetsstruktur med få, men kompetente klareringsmyndigheter, med én sentral klareringsmyndighet i sivil sektor og én tilsvarende i forsvarssektoren. Vedtaket ble gjort for å sikre et sterkere fagmiljø og for å unngå en skjev fordeling av saker.

Komiteen viser til at det stilles stadig større krav til kompetanse for å behandle klareringssaker på en tilfredsstillende måte. Færre klareringsmyndigheter skal bidra til å øke rettsikkerheten til den enkelte og gi bedre grunnlag for likebehandling av saker. Etableringen av den nye sivile klareringsmyndigheten i Moss skal bidra til dette. Som følge av strukturendringen ble det opprettet et eget kapittel på budsjettet for etableringen av den sivile klareringsmyndigheten.

Komiteen viser til at det i saldert budsjett for 2017 på kap. 453 ble bevilget 8,9 mill. kroner for å dekke kostnader til blant annet leie og ombygging av lokaler, anskaffelse av graderte og ugraderte IKT-systemer og stillinger i myndigheten. Komiteen viser til at det nå foreslås å øke bevilgningen med 22,7 mill. kroner knyttet til driften av den nyopprettede virksomheten. Forslaget innebærer en bevilgning på 31,7 mill. kroner.

Kap. 454 Redningshelikoptertjenesten

Komiteen vil fremheve at det er inngått kontrakt for kjøp av 16 nye redningshelikoptre, og at det i 2018 er foreslått en bevilgning på 2 513,5 mill. kroner til innkjøp av disse, samt nødvendige tiltak for tilrettelegging av infrastruktur. Komiteen vil videre vise til vedlikeholds- og modifiseringsprogrammet for dagens Sea King-helikopterflåte, som skal bidra til å opprettholde drift og god beredskap frem til de nye redningshelikoptrene er innfasert.

Komiteen merker seg at tidspunktet for levering av redningshelikoptrene i Prop. 129 S (2016–2017) ble anslått til sommeren 2017, men at forsinkelser i utvik-

ling og testing av nye systemer har medført at de første helikoptrene planlegges levert i fjerde kvartal 2017.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til det fremlagte forslaget. Disse medlemmer er fornøyd med at det avsettes vesentlige beløp til investeringer i nye redningshelikoptre. Samtidig har disse medlemmer registrert at de første leveransene av nye redningshelikoptre er forsinket. Disse medlemmer forutsetter at regjeringen iverksetter nødvendige tiltak for å sikre at redningshelikoptertjenesten til enhver tid er optimal. For mye av aktiviteten på havet, langs kysten og i innlandet er redningshelikoptertjenesten ofte avgjørende for om liv går tapt eller kan reddes. Disse medlemmer vil berømme den innsatsen som utføres, og støtter tiltak som gjør en god tjeneste enda bedre.

Kap. 3454 Redningshelikoptertjenesten

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 455 Redningstjenesten

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen vil understreke det viktige arbeidet som redningstjenesten i dag gjør for å sikre god beredskap over hele landet. Komiteen viser til at bevilgningen som er foreslått for 2018, skal dekke alle sentrale kostnader ved redningstjenesten. Bevilgningen skal også dekke utgifter forbundet med det internasjonale satellittbaserte nødpeilesystemet COSPAS-SARSAT, samt departementets nasjonale og internasjonale forpliktelser og engasjement innen redningstjenesten. Komiteen har merket seg at regjeringen har redusert bevilgningen med 0,5 mill. kroner i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i staten.

Komiteen vil gi honnør til alle som er en del av redningstjenesten. Komiteen har stor respekt for all tid som benyttes, og engasjementet som finnes. Videre vil komiteen hevde at den norske redningsmodellen er unik og gir gode resultater. Komiteen vil understreke viktigheten av at hovedredningssentralene har nok mannskaper til å utføre en tilfredsstillende drift, og at utstyret som benyttes, gir mest mulig effekt. Med tanke på antall hendelser og liv som bistås, kan man hevde at innsatsen på dette området er til etterfølgelse for andre sektorer. Komiteen ber derfor regjeringen holde fokus på kvalitet og positive endringer der dette vil kunne styrke en allerede god tjeneste.

POST 71 TILSKUDD TIL FRIVILLIGE ORGANISASJONER I REDNINGSTJENESTEN

Komiteen viser til at bevilgningen dekker tilskudd til Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF) samt de organisasjoner som representeres

av FORF. I tillegg kan bevilgningen dekke tilskudd til andre særs relevante frivillige organisasjoner innen redningstjenesten. Komiteen viser til at det er foreslått en bevilgning på ca. 47,7 mill. kroner på post 71 for 2018.

Komiteen er opptatt av at frivillige redningsorganisasjoner får fullt ut erstattet brukt og tapt materiell, og at frivillige hjelpere får refusjon for innsats i redningstjenesten. Komiteen har merket seg at regjeringen ber om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 455 post 1 mot en tilsvarende merinntekt under kap. 3455 post 1. Antall hendelser og omfanget av de enkelte hendelsene øker i omfang, og komiteen forutsetter at det vil bli gitt full refusjon. (Det budsjetteres ikke med noe beløp på kap. 3455 post 1.)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at de frivillige beredskapsorganisasjonene har hatt en økning i antall oppdrag. I komiteens budsjettføring har Røde Kors opplyst at de allerede i år har hatt rekordmange – 1 500 – redningsoppdrag, og at det var 1 641 søk- og redningsoppdrag i 2016. Denne utfordringen er blitt større hovedsakelig på grunn av at flere ferdes i naturen, herunder turister, og at man bruker den på andre måter enn tidligere.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av behovet for en styrking av rammevilkårene for frivillige organisasjoner i redningstjenesten.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ser hvor viktig den frivillige redningstjenesten er for den sivile beredskapen, og foreslår i sitt alternative budsjett at bevilgningen økes ytterligere med 5 mill. kroner i 2018.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har gjort framlegg om å styrke dei frivillige organisasjonane i redningstenesta med ytterlegare 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener dette arbeidet må styrkes, og vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås å styrke de frivillige redningsorganisasjonene med 5 mill. kroner.

Kap. 456 Nød- og beredskapskommunikasjon

Komiteen viser til at det for budsjettåret 2018 foreslås relativt store endringer i bevilgningene under de ulike poster i kapitlet fordi avsluttende aktiviteter og investeringer knyttet til utbyggingen av trinn 2 av nødnett etter planen skal ferdigstilles i 2017. Komiteen vi-

ser til at det foreslås å overskride bevilgningen på kap. 456 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3456. Komiteen slutter seg til dette og vil framheve viktigheten av at nødnettet ferdigstilles i tråd med framdriftsplanen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil påpeke at det er viktig for beredskapen og samfunnsikkerheten vår at frivillige organisasjoner som Røde Kors og Norsk Folkehjelp har velfungerende og tilstrekkelig utstyr. Til og med 2015 fungerte dette slik at organisasjonene fikk tilbakeført utgiftene de hadde til nødnetterminaler, over statsbudsjettet. Nå må dette dekkes av organisasjonene selv, og det har vist seg å skape store problemer i arbeidet for å opprettholde den frivillige innsatsen. Flertallet mener derfor at det er riktig og ønskelig å gjeninnføre ordningen med tilbakeføring slik den var i 2015.

Fleirtallet viser til at Justis- og beredskapsdepartementet arbeider med ein finansieringsmodell for naudnettet, der abonnementsordninga inngår. Fleirtallet ønskjer fortgang i arbeidet med eit alternativ til dagens abonnementsordning, og meiner at det må vere eit sentralt mål å finne ein fornuftig måte å finansiere naudnettet på som held kostnadene nede for kommunane, og som ikkje gjev urettferdige utslag for enkelte kommunar.

Fleirtallet gjer framlegg om følgjande:

«Stortinget ber regjeringa om å finne eit alternativ til dagens abonnementsordning for naudnettet som sikrar at kommunane ikkje kjem uforholdsmessig dårleg ut økonomisk, slik situasjonen er særleg for mindre og mellomstore kommunar i dag. Stortinget ber i tillegg regjeringa vurdere ei statleg medfinansiering.»

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet viser til at abonnementsordninga for naudnettet er distriktsfiendtleg og slår spesielt uheldig ut for små kommunar. Desse medlemene meiner derfor at det må utviklast ei rettferdig abonnementsordning som er like billig for alle kommunar.

Kap. 3456 Nød- og beredskapskommunikasjon

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 460 Spesialenheten for politisaker

Komiteen merker seg at bevilgningen foreslås redusert med 231 000 kroner i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i statlige virksomheter. For øvrig viser komiteen til proposisjonen.

Kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter m.m.

Komiteen merker seg at bevilgningen på dette kapitlet hovedsakelig dekker utgifter til juridisk bi-

stand i straffesaker til personer som har rett til advokatbistand i medhold av straffeprosessloven kap. 9 og 9a. Dette er personer som har status som siktet eller tiltalt, fornærmet, fornærmedes pårørende eller etterlatte.

Komiteen registrerer at bevilgningen foreslås økt med 86 mill. kroner, samt at reduksjonen som følge av avvikling av juryordningen er på 500 000 kroner.

Komiteen merker seg foreslått reduksjon av bevilgningen på 5,4 mill. kroner som følge av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i statlige virksomheter.

Fleirtalet i komiteen, medlemene fra Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, registrerer at dei berekna gevinstane av å avvikle juryordninga har hoppa frå 500 000 kroner til heile 3,5 mill. kroner i løpet av budsjettforhandlingane, og at dei endra berekningane berre gjeld kap. 466 post 1. Fleirtalet merker seg at det er gjort framlegg om å redusere løyvinga på posten med ytterlegare 3 mill. kroner som resultat av dette, og forstår det slik at gevinsten som vart avtalt i budsjettforliket, kjem på toppen av dei gevinstane som allereie er henta ut, på 2,5 mill. kroner frå kap. 414 post 1, og 2 mill. kroner på kap. 410 post 1. Totalt blir dei berekna gevinstane for 2018 no på 8 mill. kroner. Dette vil seie 3 mill. kroner meir enn det departementet har rekna seg fram til i Prop. 1 (2017–2018) Justis- og beredskapsdepartementet. Fleirtalet viser i samband med dette til følgjande utdrag frå proposisjonen:

«Regjeringen foreslår følgende budsjettmessige prioriteringer i 2018 innenfor programkategori 06.20 (...) 3 mill. kroner i økt bevilgning i forbindelse med avviklingen av juryordningen. Innsparingene knyttet til avvikling av juryordningen er for 2018 anslått til 5 mill. kroner. 2 mill. kroner er på domstolenes budsjett.»

(programkategori 06.20 om rettsvesenet, side 62)

«Bevilgningen foreslås økt med 3 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på hhv. 2,5 mill. kroner på kap. 414, post 01 og 0,5 mill. kroner på kap. 466, post 1 som følge av besparelser etter avvikling av juryordningen. Det er anslått at ytterligere 2 mill. kroner i besparelser vil komme på kap. 410, post 1. Det foreslås at de samlede innsparingene på 5 mill. kroner i 2018 kommer domstolene til gode. Dette skal dekke deler av utgiftene til ombygging av lagmannsrettenes jursaler og tilpasninger i saksbehandlingssystemet Lovisa.»

(kap. 410 post 1 om domstolane, side 81)

Fleirtalet tillét seg å stille spørsmål ved om dei politiske innsparingane er i tråd med dei økonomiske realitetane, og kva som er bakgrunnen for ei så vesentleg endring i dei berekna gevinstane, særleg sidan dette fører med seg tilsvarende store kutt i løyvinga på kap. 466 post 1.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg at under forliket mellom regjeringen og Kristelig Folkeparti og Venstre så har estimatet for gevinstrealiseringen ved avvikling av juryordningen blitt endret med 3 mill. kroner ekstra, til 3,5 mill. kroner.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet vil framheve at rettshjelp er viktig av omsyn til rettstryggleiken, og at ho inngår som eit ledd i kampen mot fattigdom. Behovet for rettshjelp er stort, særleg for vanskelegstilte grupper i samfunnet. Regjeringa kutta i fjor fráværsgodtgjersla for advokatar og sakkyndige til halv salærsats, noko som slår uforholdsmessig dårleg ut for dei som bur i distrikta og har lang reiseveg, og som ikkje kan drive med anna inntekstgjevande arbeid under reisa. Desse medlemene viser til at dette er eit distriktsfiendtlig kutt, og at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har gjort framlegg om å auke fráværsgodtgjersla med 23 mill. kroner.

Kap. 467 Norsk Lovtidend

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 468 Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

Komiteen mener at Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker er et viktig supplement for å styrke rettssikkerheten i Norge og gi domfelte adgang til å prøve sin sak for en annen domstol i de tilfeller det er grunnlag for dette.

Komiteen viser til at bevilgningen skal dekke godtgjørelser til kommisjonens medlemmer, lønn til sekretariatets medarbeidere samt andre driftsutgifter knyttet til arbeidet disse utøver.

Komiteen merker seg at bevilgningen foreslås redusert med 830 000 kroner i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i statlige virksomheter.

Kap. 469 Vergemålsordningen

Komiteen viser til at bevilgningen foreslås økt med 43 mill. kroner for å sette vergemålsmyndighetene i stand til å nå målene i vergemålsreformen, og ser fram til at regjeringen rapporterer om måloppnåelsen i budsjettforslagene i årene som kommer.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er positive til at regjeringen foreslår en økning på 43 mill. kroner for å sette vergemålsmyndighetene i stand til å nå målene med vergemålsreformen som kom i 2013. Vergemålsmyndighetene skal bidra til økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende gjennom deres arbeid med å ivareta

rettighetene og interessene til mindreårige og voksne som ikke er i stand til å ivareta egne interesser. Det kom en vergemålsreform og ny lov i 2013. Målet var at vergemålet i større grad tilpasses den enkelte vergetrengendes behov og ønsker. I 2016 var det registrert 64 000 vergemål på landsbasis og 3 800 for enslige mindreårige asylsøkere. Dette tilsier en 25 pst. økning i antall vergemål. Disse medlemmer viser til at det har vært et stort behov for økte ressurser for å sikre et godt tilbud og ikke minst styrke rettsikkerheten til de trengende på dette området. Disse medlemmer viser til at retten til verge er en lovbestemt plikt myndighetene har og at det er nødvendig med en økt bevilgning på området for at vergemålsmyndighetene skal være i stand til å utføre sine plikter.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til ordningen med vergemål. Ordningen administreres av fylkesmannen og sikrer verger som fungerer som en juridisk representant for en person som selv ikke kan ivareta egne interesser. Vergen treffer beslutninger og foretar disposisjoner, og ordningen omfatter økonomiske interesser, personlige interesser eller en kombinasjon av både personlige og økonomiske interesser.

Dette medlem viser til at det er et svært stort behov for å styrke fylkesmennes arbeid med vergemålsordningen. Den nye loven er ambisiøs og god. Vergemålsordningen skal være en viktig velferdsordning som ivaretar rettsikkerhet, selvbestemmelse, medbestemmelse og medvirkning – viktige menneskerettigheter. Vergemålet skal individuelt tilpasses den det gjelder. Den nye loven er også i harmoni med FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter av 30. mars 2007, som Norge ratifiserte den 1. juli 2013. Dette medlem viser til at regjeringen i budsjettet har foreslått å øke bevilgningen til ordningen, men er i sterk tvil om det er tilstrekkelig. Arbeidspresset som ansatte utsettes for, og har blitt utsatt for siden loven trådte i kraft, er for stort, og da kan rettsikkerheten på flere måter være i fare for personer under vergemål. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås en økning på 5 mill. kroner på dette feltet, og mener regjeringen må melde tilbake på situasjonen og eventuelt foreslå tilleggsbevilgninger til dette i revidert nasjonalbudsjett for 2018.

Kap. 3469 Vergemålsordningen

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 470 Fri rettshjelp

Komiteen viser til at justispolitikken skal sikre lik rett til samfunnets institusjoner og rettsvesen, og på den måten motvirke betydingen av individuelle økono-

miske forskjeller i rettsprosesser. Forutsetningen for dette er tilstrekkelige støtteordninger som gjør folk i stand til å sette seg inn i sine rettigheter, eller få hjelp til å hevde sine rettigheter – uavhengig av den enkeltes ressurser.

Komiteen viser til at fri rettshjelp derfor er en viktig rettsikkerhetsgaranti. Dette innebærer også støtte til tilskuddsmottakere som tilbyr rettshjelp. Dagens samfunn blir stadig mer komplekst, og det kan være vanskelig å orientere seg om hvilke rettigheter man har. Utfordringene er sannsynligvis størst hos de grupper som i minst grad kan tale sin egen sak.

Komiteen viser videre til at dagens ordning også kan gi uheldige utslag, for eksempel i barnefordelingssaker hvor den ene parten har krav på fri rettshjelp, mens den andre parten ikke har krav på fri rettshjelp fordi vedkommende sin inntekt akkurat er over beløpsgrensen. Komiteen vil vise til Dokument 8:97 S (2015–2016), hvor regjeringen er bedt om å foreta en gjennomgang av ordningen med fri rettshjelp for å se om den bør utvides til flere områder, eller endres på andre måter, for å sikre at den blir mest mulig rettferdig, målrettet og effektiv.

Komiteen mener behovet for rettshjelp er stort, særlig for de mest ressursvake gruppene i samfunnet, og derfor er det viktig å styrke arbeidet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det spesielt er mennesker med utviklingshemming, innvandrere og asylsøkere, eller andre marginaliserte grupper, som kan ha særlige utfordringer knyttet til å få ivaretatt sin rettsikkerhet.

POST 72 TILSKUDD TIL SPESIELLE RETTSHJELPSTILTAK

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti. I budsjettforliket ble det enighet om å øke kap. 470 post 72 med 20 mill. kroner til totalt 54 849 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at disse midlene er omfordelt etter avtale med Venstre og Kristelig Folkeparti på følgende måte:

Oslo kommune – Fri Rettshjelp	9 100 000 mill. kroner
Kirkens Bymisjon Oslo – Gatejuristen	7 100 000 mill. kroner
Kirkens Bymisjon – Barnas jurist / Gatas Økonom	3 000 000 mill. kroner
Gatejuristen Tromsø	1 550 000 mill. kroner
Kirkens Bymisjon Bergen – Gatejuristen	1 700 000 mill. kroner
Kirkens Bymisjon Trondheim – Gatejuristen	1 800 000 mill. kroner
Kirkens Bymisjon Kristiansand – Gatejuristen	1 800 000 mill. kroner
Gatejuristen Stavanger	1 550 000 mill. kroner
Kirkens sosialtjeneste – Gatejuristen Innlandet	1 400 000 mill. kroner
JUSSbuss	5 500 000 mill. kroner
Jussformidlingen i Bergen	4 000 000 mill. kroner
JURK	4 500 000 mill. kroner
Jusshjelpa i Nord-Norge	3 000 000 mill. kroner
Jushjelpa i Midt-Norge	1 280 000 mill. kroner
Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS)	3 700 000 mill. kroner
Krisesentrene	2 300 000 mill. kroner
PION – Prostituertes interesseorganisasjon	350 000 kroner
Stine Sofies stiftelse	695 000 kroner
Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU)	325 000 kroner
Støttesenter mot Incest – Oslo	100 000 kroner
Pro Sentret i Oslo	100 000 kroner

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker at støtten til organisasjoner som driver rettshjelptiltak, ikke må svekkes. Dette medlem viser til at ordningen med fri rettshjelp er avhengig av at det er advokater som ønsker å tilby disse tjenestene. Samtidig har ikke advokatsalæret blitt prisjustert for 2018. Advokatene gjennom Advokatforeningen har heller ingen mulighet til å forhandle om salæret. Samtidig ble også reisegodtgjørelsen for advokater og sakkyndige halvert i statsbudsjettet for 2017. Dette medlem frykter at dette gjør at det blir mindre lønnsomt for advokater å utføre disse tjenestene, og det er en risiko for at det overlates til mindre erfarne og dårligere advokater.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener regjeringens forslag til kutt i rettshjelpstiltakene er smålige. Disse medlemmer mener det rammer de svakeste i samfunnet vårt, og at støtten til organisasjonene som driver med fri rettshjelp, må styrkes og ikke kuttes. Disse medlemmer viser derfor til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 20 mill. kroner til rettshjelpstiltak ut over regjeringens forslag.

Disse medlemmer ønsker å reversere de planlagte kuttene til Gatejuristen, Oslo kommune Fri Rettshjelp, Jussbuss, Jussformidlingen i Bergen, JURK, Jusshjelpa i Nord-Norge og Midt-Norge, NOAS, krisesentrene, NFU og Støttesenter mot Incest som regjeringen foreslo i sitt forslag til statsbudsjett for 2018. I tillegg ønsker vi å styrke følgende tiltak med følgende beløp

sammenlignet med tilskuddet de mottok i 2017: Gatejuristnettverket: 2 mill. kroner, Oslo kommune Fri Rettshjelp: 500 000 kroner, Jussbuss: 500 000 kroner, Jussformidlingen i Bergen: 200 000 kroner, JURK: 200 000 kroner, Jusshjelpa i Nord-Norge: 200 000 kroner, Jushjelp i Midt-Norge: 200 000 kroner, NOAS: 200 000 kroner, Krisesentrene 697 300 kroner, NFU: 350 000 kroner og Støttesenter mot Incest: 50 000 kroner.

RETTSHJELP – KRISESENTRER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er svært kritiske til at krisesentrene, også etter forliket mellom regjeringenspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre, pålegges et kutt i rettshjelpen de kan tilby mennesker utsatt for vold i nære relasjoner. Flertallet vil påpeke at det er behov for en kraftig økning i bevilgningene til krisesentrene, slik at samtlige krisesentre skal kunne tilby rettshjelp til dem som er utsatt for vold i nære relasjoner. Med dagens ordning kan ikke krisesentre som ikke allerede tilbyr rettshjelp, søke om penger fra Justis- og beredskapsdepartementet. Flertallet mener det er svært uheldig, og at samtlige krisesentertilbud må gis anledning til å søke om midler fra denne potten fra Justis- og beredskapsdepartementet i 2018. Da må det samlede tilskuddet til krisesentrene økes.

OFFENTLIG SALÆRSATS FOR ADVOKATER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialis-

tisk Venstreparti, vil vise til at mange advokater i dag jobber på offentlig salær for å gi fri rettshjelp. Flertallet registrerer mye uro rundt ordningen med fastsettelse av det offentlige salæret og mener det må ses på andre modeller for å gjøre dette på en bedre måte enn i dag.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til ulike modeller for årlige drøftinger eller forhandlinger mellom staten og Advokatforeningen ved fastsettelsen av den offentlige salærsatsen.»

Flertallet vil framheve at rettshjelp er viktig både som rettssikkerhetsgaranti og som et ledd i fattigdomsbekjempelsen. Behovet for rettshjelp er stort, særlig for vanskeligstilte grupper i samfunnet. Fri rettshjelp til flere vil føre til større rettslig likhet mellom ulike sosiale grupper, i tillegg til at man i større grad fanger opp dem som har rettshjelpsbehov også utenfor de største byene.

Flertallet viser til at salærsatsen representerer et viktig rettssikkerhetshensyn. Regjeringen kuttet i fjor fraværsgodtgjørelsen til halv salærsats. Dette er et dårlig begrunnet kutt som slår uforholdsmessig ut for dem som bor i distriktene, og som ikke har mulighet for å drive med annet inntektsbringende arbeid under reisen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringspartiene, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, ble enige om følgende verbalforslag i årets budsjettforlik:

«Stortinget ber regjeringen sikre forutsigbarhet knyttet til regulering av offentlig salærsats for advokater, bla. ved at salær i tilknytning til ordningene med fri rettshjelp og bistand i straffesaker samsvarer bedre med lønns- og prisutviklingen.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår en økning av fraværsgodtgjørelsen med 23 mill. kroner.

Disse medlemmer vil videre vise til at ressursvake med juridiske problemer som faller utenfor den ordinære ordningen med fri rettshjelp i dag, har et tilbud gjennom organisasjoner som Jussbuss, Jussformidlingen, JURK, Gatejuristen og NOAS med flere. Disse medlemmer mener det er viktig og riktig at regjeringen som følge av budsjettforliket har valgt å gå tilbake på de opprinnelig foreslåtte kuttene til de spesielle rettshjelptiltakene. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett også har lagt inn en reversering av de tidligere foreslåtte kuttene, i tillegg til en økning til de spesielle rettshjelptiltakene. Det er viktig at disse organisasjonene sikres forutsigbarhet og fortsatt støtte til å opprettholde sin virksomhet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at en fri rettshjelpsordning er viktig for at de som ikke har ressurser, kan få prøvd sine saker og hevdet sine rettigheter i rettsystemet. For at ordningen skal fungere, er det nødvendig at det er advokater som vil påta seg jobben innenfor de salærrammene som blir satt. Regjeringen har i flere omganger svekket ordningen og gjort den mindre attraktiv for gode advokater. Spesielt gjelder dette halveringen av reisegodtgjørelsen, som kan gjøre at mange advokater i distriktene ikke ønsker å ta på seg oppdrag utenfor byen eller stedet de har sin virksomhet. Dette medlem vil gå i motsatt retning og foreslår i sitt alternative budsjett å styrke ordningen med fri rettshjelp med 32,5 mill. kroner til reisegodtgjørelse til advokater og sakkynndige. I tillegg foreslår dette medlem å bevilge et tilskudd til økt salærsats med 43 mill. kroner for å sikre at ordningen holder følge med pris- og lønnsutviklingen og ikke gjør at dette gradvis utvanner ordningen.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti fremmer forslag i sitt alternative budsjett om å opprettholde tilskuddet til frivillige rettshjelptiltak som regjeringen har foreslått å kutte med 15 mill. kroner som finansierer Jussbuss, Gatejuristen, Jurk osv. Dette er institusjoner som tilbyr rettshjelp i hovedsak til personer som har dårlige økonomiske ressurser. Ordningen er derfor avgjørende for rettssikkerheten. I tillegg foreslår dette medlem å øke tilskuddet med 5,5 mill. kroner, hvorav 1,5 mill. kroner rettes mot organisasjonen SEIF, som lenge har fått mindre tilskudd enn driften og omfanget av de oppgavene de løser for blant annet det offentlige, skulle tilsi.

Kap. 3470 Fri rettshjelp

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 471 Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning

POST 71 ERSTATNINGSANSVAR M.M., OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteen viser til at utgiftene dekker statens utbetalinger etter de alminnelige erstatningsregler og erstatning i anledning av straffeforfølgning, og at bevilgningen på posten er regelstyrt og basert på overslag. Komiteen viser til at det foreslås en bevilgning på posten på 106,5 mill. kroner for 2018.

POST 72 ERSTATNING I ANLEDNING STRAFFEFORFØLGNING, OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteen viser til at bevilgningen på kap. 471 post 72 belastes ved dekning av erstatning i anledning straffeforfølgning etter straffeprosessloven kapittel 31 og ved dekning av motpartens sakskostnader i anledning straffeprosessloven § 438. Bevilgningen på posten er regelstyrt, og bevilgningsforslaget er et overslag. Det

foreslås en bevilgning på posten på 59,7 mill. kroner for 2018.

POST 73 STORTINGETS RETTFERDSVEDERLAGSORDNING

Komiteen viser til at posten dekker utbetalinger av rettferdsvederlag. Det foreslås en bevilgning på posten på 31,4 mill. kroner for 2018.

Kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning

Komiteen viser til at Statens sivilrettsforvaltning (SRF) etter delegasjon fattar vedtak på flere sivilrettslege felt, mellom anna erstatning i anledning av straffeforfølging etter straffeprosesslova kapittel 31, klagesaker etter lov om fri rettshjelp, klager over fylkesmennes vedtak i tomtefestesaker og oppgåva med stadfesting av testament.

Komiteen viser til ei auka løyving på 1 mill. kroner til styrking av sekretariatet for Den rettsmedisinske kommisjon (DRK).

Komiteen registrerer ein reduksjon i ramma på 1,2 mill. kroner i samband med nedgang i talet på asylsøknadar.

Komiteen registrerer vidare ein reduksjon i løyvinga på 232 000 kroner i samband med ABE-reforma i staten, og vidare ein reduksjon på 25 000 kroner i samband med overgangen til digital post.

Komiteen registrerer ei omdisponering mellom kap. 400 post 1 til kap. 473 post 1 på 6 mill. kroner i samband med at SRF har tatt over sekretariatsfunksjonen for Kontrollutvalet for kommunikasjonskontroll.

Komiteen registrerer ei omdisponering mellom kap. 472 post 1 til kap. 473 post 1 på 19,9 mill. kroner i samband med at oppgåva å etatsstyre Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) er delegert til SRF.

Komiteen registrerer vidare ei omdisponering mellom kap. 472 post 1 til kap. 473 ny post 70 på 355,6 mill. kroner i samband med at Kontoret for voldsoffererstatning er delegert til SRF.

VOLDSOFFERERSTATNING

Komiteen viser til at voldsoffererstatning kan gis til de som har vært utsatt for en straffbar handling og opplevd vold eller overgrep. Det er svært viktig for å gi dem som trenger det, og som ikke får erstatning fra den som har utsatt dem for vold, erstatning for de skadene de har blitt påført.

Komiteen merker seg at på tross av økningen i saker på 12 pst., så foreslås det et kutt på 4,5 mill. kroner for budsjettet 2018. I 2018 legges budsjettet under Statens sivilrettsforvaltning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener Kontoret for voldsoffererstatning skal være synlige i justisbudsjettet,

og mener KFV må ha et eget budsjettkapittel i justisbudsjettet, slik de har hatt frem til 2017.

Flertallet er imot regjeringens forslag til kutt på 4,5 mill. til Kontoret for voldsoffererstatning. Flertallet viser til at det foreslåtte kuttet er ubegrunnet, og at KFV i tillegg får en generell reduksjon som følge av ABE-reformen, avsetning til pensjonspremie og bruk av Digipost. Flertallet viser til KFV sitt høringsvar, hvor det fremkommer at KFV nå er i en situasjon hvor det bygges opp restanser.

Flertallet foreslår følgende:

«Stortinget ber regjeringen gjenopprette kap. 472 Voldsoffererstatning i forslag til statsbudsjett for 2019.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at KFV fikk tilsagn om midler fra DIFI til digitaliseringsprosjekt i 2016. Disse midlene bidrar til økt effektivisering i arbeidsprosessen. Disse medlemmer vil påpeke at alle voldsofre i Norge selvsagt vil få det de har krav på. Saksbehandlingstid for erstatning til voldsofre påvirkes av mange faktorer, som saksbehandlingstid i politiet, påtale og domstolene. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at budsjettjusteringen er en naturlig følge av at KFV har fått økte midler til effektivisering og digitalisering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag til Kontoret for voldsoffererstatning.

Disse medlemmer mener det er alvorlig at det ikke ble funnet rom for å reversere kuttet til Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) i forliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at KFV har uttalt at de som følge av kuttene kan havne i en situasjon hvor de ikke rekker å kreve inn penger fra voldsutøvere før det er for seint, og at voldsutøvere derfor kan slippe å betale erstatning, som følge av regjeringens kutt. Disse medlemmer vil videre peke på at dette er et av flere områder hvor denne regjeringen velger å kutte i tiltak som jobber med å styrke ofrenes rettssikkerhet. I tillegg prioriterer regjeringen ikke nok penger til barnehus slik at ventetidene for tilrettelagte avhør kan gå ned, de kutter i domstolene og flere rettshjelpstiltak får kutt, også etter forliket, for eksempel de som gir rettshjelp hos krisesentrene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at regjeringen har foreslått et kutt til Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) i Vardø. Disse medlemmer mener kuttene er dårlig begrunnet med tanke på den økende saksmengden til KFV. Lengre saksbehandlingstid vil kunne få negative konsekvenser for

folk som er i en sårbar situasjon. Dersom saksbehandlingstiden blir så lang som KfV selv estimerer, kan dette også gå utover statens mulighet til å kreve tilbake pengene fra voldsutøver fordi flere krav kan bli foreldet. Konsekvensene kan altså bli langt dyrere for staten enn de 4,6 mill. kroner staten sparer inn ved kuttet til KfV. Disse medlemmer viser til at KfV er en viktig kompetansearbeidsplass i Vardø, og mener det er viktig å sørge stabilitet rundt denne, ikke minst for å sikre god rekruttering i framtiden. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått en økt bevilgning på 4,6 mill. kroner til KfV.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti fremmer forslag i sitt alternative budsjett om å øke bevilgningen til Kontoret for voldsoffererstatning med 4,5 mill. kroner. Kontoret for voldsoffererstatning mottok 4 529 nye søknader i 2016. Det var en vekst på 12 pst. fra året før. Samtidig viser tall fra Politidirektoratet at det i 2016 ble anmeldt ca. 39 000 forhold som vil kunne gi krav på voldsoffererstatning fra staten. 3 450 av anmeldelsene gjelder vold i nære relasjoner, og det er naturlig å anta at det er flere fornærmede i flertallet av disse sakene. Dette viser at det er et underbruk. Dette medlem er redd for at et kutt i dette kontoret vil føre til lengre saksbehandlingstid og potensielt mer underbruk.

Kap. 3473 Statens sivilrettsforvaltning

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 474 Konfliktråd

Komiteen meiner at konfliktråda utgjør ein viktig del av rettspleia som tilbyr mekling, tilrettelagde møter og stormøter mellom partar i konflikt som følgje av straffbare forhold eller sivile usemjer av rettsleg eller utanomrettsleg art. Komiteen meiner også at konfliktrådet sitt arbeid og ansvar for straffereaksjonane ungdomsstraff og ungdomsoppfølging er av høg viktighet. Komiteen viser til at sekretariatet for konfliktråda har ansvar for drift og utvikling av 22 konfliktråd.

Komiteen registrerer ei om Disposisjon frå kap. 440 post 1 til kap. 474 post 1 på 1 mill. kroner. Midlane svarar til eitt årsverk knytt til administrasjon og forvaltning av tilskotsordninga til tiltak mot vald i nære relasjonar.

Komiteen registrerer ein reduksjon i løyvinga på 585 000 kroner i samband med ABE-reforma i staten.

Komiteen registrerer vidare ein reduksjon på 145 000 kroner i samband med overgangen til digital post og ei redusert løyving på 121 000 kroner som følgje av om Disposisjonar av utgifter knytt til pensjonspremie.

Komiteen viser til at det blir foreslått å auke kap. 474 post 60 Tilskot til kommunar med 13,3 mill. kroner, mot ein tilsvarende reduksjon i kap. 440 post 60. Ordninga gjeld tiltak for førebygging av radikaliserings og valdeleg ekstremisme.

Komiteen viser vidare til ei om Disposisjon frå kap. 440 post 70 til kap. 474, ny post 70 Tilskot på 11,8 mill. kroner. Ordninga gjeld tiltak for arbeid mot vald i nære relasjonar.

Komiteen meiner konfliktråda si rolle i rettspleia er viktig i det å løyse konflikt mellom partar på eit lågt nivå. Komiteen registrerer at talet på saker som blir handsama i konfliktråda, har vore relativt stabilt dei seinare åra, men at det er ei dreining frå enkle til meir komplekse og alvorlege saker. Tidsbruken for meklar har av den grunn auka noko. Komiteen meiner at det vil vere viktig å følgje med på denne utviklinga vidare.

Komiteen registrerer med glede at Konfliktrådet sitt ansvar for dei nye straffereaksjonane, ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, syner at mange ungdommar får god hjelp og oppfølging gjennom prosessen. Komiteen meiner at ei auke i talet på saker på 21 pst. frå 2015 til 2016 er betydeleg. Følgjeevalueringa for 2017 syner at det ligg utfordringar i at det tek lang tid frå lovbroten blir utført til oppfølginga startar, og at det nokre stadar er vanskeleg å få til eigna tiltak for ungdommane. Komiteen vil understreke at det er svært positivt at oppdragsgivar og gjennomføringsaktørane fortløpande får kunnskap om den faktiske gjennomføringsprosessen, slik at det er mogeleg å justere praksis undervegs.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener konfliktrådene også i større grad bør jobbe med saker knyttet til æresvold og sosial kontroll. Disse medlemmer viser for øvrig til Arbeiderpartiets alternative budsjett, som foreslår å styrke konfliktrådene med 5 mill. kroner, og dermed også i større grad setter konfliktrådene i stand til å sette i gang arbeid mot æresvold og sosial kontroll.

Kap. 3474 Konfliktråd

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 475 Bobehandling

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

2.3 Likestilling

Komiteen viser til kapittel 8 i proposisjonen om likestilling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan med konkrete mål for hvordan likestilling i departementet og de underliggende etatene skal realiseres innenfor en bestemt tidsramme.»

«Stortinget ber regjeringen om å iverksette klare tiltak for å bedre likestillings- og mangfoldsarbeidet i Justis- og beredskapsdepartementet, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en oversikt over hvilke tiltak som er satt i verk.»

2.4 Om anmodningsvedtak

Komiteen viser til omtalen av anmodningsvedtak i Prop 1 S (2017–2018) kapittel 10. Komiteen har i denne innstillingen merknader til noen av anmodningsvedtakene under justis- og beredskapsdepartementet som er tildelt komiteen under rammeområde 5.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det flere steder i budsjettproposisjon Prop. 6 S (2017–2018) er referert til Stortingets anmodningsvedtak. Flertallet vil understreke at komiteens merknader til disse ikke er å anse som Stortingets kontroll av regjeringens oppfølging av vedtakene og således ikke kan erstatte den normale behandlingen gjennom den årlige stortingsmeldingen om anmodnings- og utredningsvedtak.

Flertallet har likevel noen merknader til noen av anmodningsvedtakene og redegjørelsen.

Vedtaket nr. 610, 8. juni 2015

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener regjeringens arbeid med dette vedtaket er kritikkverdig. Flertallet mener at sendretigheten i å følge opp dette vedtaket forteller at regjeringen ikke tar dette på alvor eller forstår behovet for å gjennomføre dette raskt. Flertallet vil vise til merknad fra Innst. 6 S (2016–2017), hvor flertallet også påpekte at arbeidet med å sette i gang en evaluering tar for lang tid. Flertallet merker seg at evalueringen skal presenteres i en NOVA-rapport og ferdigstilles i mai 2018. Flertallet vil påpeke at det da har gått nesten tre år fra vedtak i Stortinget til ferdigstilling av evalueringen. Flertallet vil vise til at ved behandlingen av Innst. 6 S (2016–2017) ble det skrevet fra regjeringen til dette anmodningsvedtaket at evalueringen ikke var igangsatt. Flertallet mener det er bekymringsfullt og kritikkverdig at regjeringen ikke satte i gang denne evalueringen på et tidligere tidspunkt.

Vedtaket nr. 612, 8. juni 2015

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er positivt med orien-

teringer og det informasjonsarbeidet som er gjort, men mener dette er et arbeid som bør jobbes med løpende, helt til ordningen er godt innarbeidet og benyttes i langt større grad enn i dag.

Vedtaket nr. 623, 8. juni 2015

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener regjeringen ikke har fulgt opp vedtaket. Flertallet vil understreke vedtakets innhold og intensjon, som sier at planen som skulle fremmes, skulle være helhetlig og forpliktende. Flertallet mener at den fremlagte og vedtatte opptrappingsplanen (Prop.12 S (2016–2017)) hverken var forpliktende eller helhetlig. Videre understreker flertallet at planen skulle legges frem etter modell av opptrappingsplanen for psykisk helse, samt en langsiktig forpliktelse til økt finansiering og øremerkede midler. Flertallet mener den fremlagte og vedtatte planen er langt fra å være etter modell fra opptrappingsplanen for psykisk helse, og den inneholder ikke langsiktig finansiering. Flertallet vil vise til at Arbeiderpartiet og Senterpartiet på denne bakgrunnen stemte imot forslaget til opptrappingsplan, og mener at regjeringen ikke har fulgt opp bestillingen fra Stortinget.

Vedtaket nr. 114, 7. desember 2015

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er uenige i at vedtaket er fulgt opp. Det som trekkes frem fra regjeringens side, er ikke tilstrekkelig for å anse vedtaket som oppfylt. Disse medlemmer er svært kritiske til at regjeringen både i spørsmål om menneskehandel, vold i nære relasjoner og overgrep hevder at de har fulgt opp vedtak fordi de har laget planer. Det er imidlertid ikke godt nok å lage planer knyttet til tematikken, det avgjørende er om det Stortinget har bedt om, faktisk er gjennomført eller igangsatt. Det er ikke tilfelle her. Disse medlemmer vil påpeke at det er to år siden vedtakene ble gjort, og at det haster å få dette på plass.

Vedtaket nr. 117, 7. desember 2015

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er uenige i at vedtaket er fulgt opp og reagerer sterkt på at regjeringen ikke viser reell vilje til å gjennomføre Stortingets vedtak knyttet til ofre for menneskehandel. Disse medlemmer vil påpeke at det er to år siden vedtakene ble gjort, og at det haster å få dette på plass.

Vedtaket nr. 118, 7. desember 2015

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er kritiske til at ROSA fremdeles ikke er gjort til et permanent tiltak, slik Stortinget ved-

tok i 2015. Flertallet mener også ROSA burde vært styrket ytterligere.

Vedtak nr. 119, 7. desember 2015

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringen ikke refererer til noen konkrete initiativ, og er uenige i at vedtaket er fulgt opp.

Vedtak nr. 122, 7. desember 2015

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti etterlyser en mer konkret tilbakemelding på når regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Vedtaket er allerede to år gammelt, og det ser ikke ut til å være en prioritert oppgave for regjeringen.

Vedtak nr. 127, 7. desember 2015

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti etterlyser en mer konkret tilbakemelding på når regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at vedtaket allerede er to år gammelt, og det ser ikke ut til å være en prioritert oppgave for regjeringen. Flertallet er svært kritisk til den manglende oppfølgingen av anmodningsvedtakene knyttet til kampen mot menneskehandel fra 7. desember 2015. Bakgrunnen for dette er rapporteringen som viser at regjeringen har gjort lite – og ikke det Stortinget ba om. I stedet henviser de til andre tiltak og en handlingsplan som ikke følger opp Stortingets vedtak.

Vedtak nr. 272, 16. desember 2016

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, kan ikke se at regjeringen har iverksatt nye tiltak for å styrke domstolens arbeid med barnesaker, men at de viser til jobben som allerede gjøres. Flertallet er uenige i at vedtaket er oppfylt.

Vedtak nr. 520, nr. 521, 23. mars 2017

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil påpeke at så lenge politidistriktene ikke har tilstrekkelig med ressurser til å løse oppgavene sine på en god måte, er det krevende å nå Stortingets vedtak om politikraft og kompetanse. Disse medlemmer er kritiske til gjennomføringen av politireformen og til at regjeringen ikke ser ut til å evne å få reformen på skinner. Disse medlemmer mener intensjonen i forliket på flere punkter ikke er fulgt opp. Disse medlemmer viser til forlikets del om «Et løfte til innbyggerne».

Disse medlemmer mener det er kritikkverdig at regjeringen ikke fulgte opp dette, og viser til behovet for å fremme forslag i Stortinget juni 2017, hvor Arbeiderpartiet ba regjeringen følge opp sitt eget forlik. Disse medlemmer mener regjeringen fremdeles ikke har fulgt opp vedtaket fra Stortinget.

Vedtak nr. 521, 23. mars 2017

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad under vedtak nr. 520, 23. mars 2017. Videre vil disse medlemmer understreke at intensjonen i forslaget om at kommunene skulle ha fått framlagt et dokument i tråd med forlikets del «Et løfte til innbyggerne», ikke er fulgt opp. Disse medlemmer mener derfor at dette vedtaket ikke kan anses å være fulgt opp.

Vedtak nr. 622, 25. april 2017

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader til vedtak nr. 610, 8. juni 2015.

Vedtak nr. 1126, 21. juni 2017

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er uenige i at vedtaket er fulgt opp. Politireformen er ikke fulgt opp etter Stortingets intensjoner, og vi får bekymringsmeldinger fra ansatte og lokalpolitikere i hele landet som tilsier at lite er gjort for å få reformen tilbake på skinner etter at vedtaket ble gjort i juni. Det er kritikkverdig og sterkt beklagelig at Arbeiderpartiet som inngikk forlik med Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti om politireformen, måtte fremme forslag i juni 2017 om at regjeringen må følge opp sitt eget forlik. Og det er enda mer kritikkverdig at det ser ut til at regjeringen ikke har tatt vedtaket på alvor. Flertallet mener deler av gjennomføringen av politireformen til nå ikke har vært i tråd med Stortingets intensjoner, jf. Innst. 306 S (2014–2015). Flertallet mener videre at kontakten med forlikspartene på Stortinget har vært begrenset. Disse medlemmer vil påpeke at Arbeiderpartiet gjentatte ganger har reist spørsmål både skriftlig til statsråden og i Stortingets spørretime om hvordan særlig forlikstekstens del om «et løfte til innbyggerne» har blitt fulgt opp. Flertallet er bekymret for gjennomføringen av politireformen, både fordi Stortingets intensjoner i deler av forliket ikke er fulgt opp og fordi reformen er underfinansiert. At reformen er gjort til en sparereform i budsjettet for 2018, viser også med all tydelighet at det er grunn til å være bekymret for den videre gjennomføringen av politireformen. Flertallet vil fortsette å følge situasjonen nøye og er ikke tilfredse med redegjørelsen som gis fra departementet i forslaget til statsbudsjett for 2018.

Vedtak nr. 515, 6. juni 2013

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Stortinget i juni 2013, altså for mer enn fire år siden, vedtok at Sivilombudsmannen skal kunne opptre som hjelpeintervient ved søksmål overfor forvaltningen. Flertallet vil påpeke at det er spesielt at regjeringen ikke har sendt forslag til endringer på høring, og at dette er noe som kan styrke enkeltpersoner i de tilfellene hvor de står opp mot staten. Flertallet mener det er kritikkverdig at regjeringen ennå ikke har fulgt opp dette, fire år etter vedtaket.

Vedtak nr. 129, 7. desember 2015

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det både var og er et akutt problem at enslige mindreårige asylsøkere rømmer fra mottak og blir lette ofre for menneskehandel. Dette medlem vil påpeke at dette er barn Norge har omsorgen og ansvaret for, og at det har vært flere reportasjer hvor norske medier har oppsøkt barn som har vært på mottak i Norge, men som nå bor på gaten i byer som Paris og Berlin. Dette medlem mener det er kritikkverdig at vedtaket ennå ikke er fulgt opp, og ber om at det gjøres så fort som mulig.

3. Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 5

Tabellen viser budsjettavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H og FrP	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
61		Høyesterett					
	1	Driftsutgifter	109 967	109 750 (-217)	109 967 (0)	109 967 (0)	109 967 (0)
400		Justis- og beredskapsdepartementet					
	1	Driftsutgifter	488 635	487 634 (-1 001)	488 635 (0)	486 635 (-2 000)	488 635 (0)
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting	24 755	24 692 (-63)	24 755 (0)	24 755 (0)	24 755 (0)
	50	Norges forskningsråd	25 002	24 956 (-46)	25 002 (0)	25 002 (0)	25 002 (0)
	70	Overføringer til private	7 918	9 918 (+2 000)	9 918 (+2 000)	7 918 (0)	7 918 (0)
410		Domstolene					
	1	Driftsutgifter	2 441 157	2 451 320 (+10 163)	2 463 157 (+22 000)	2 476 157 (+35 000)	2 441 157 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	70 397	70 259 (-138)	70 397 (0)	70 397 (0)	70 397 (0)
	22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler	6 591	6 578 (-13)	6 591 (0)	6 591 (0)	6 591 (0)
414		Forlikråd og andre domsutgifter					
	1	Driftsutgifter	229 190	228 227 (-963)	229 190 (0)	229 190 (0)	229 190 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	38 051	37 976 (-75)	38 051 (0)	38 051 (0)	38 051 (0)
430		Kriminalomsorgen					
	1	Driftsutgifter	4 682 390	4 670 787 (-11 603)	4 663 190 (-9 200)	4 563 390 (-119 000)	4 738 190 (+75 800)
	21	Spesielle driftsutgifter	87 735	87 559 (-176)	87 735 (0)	87 735 (0)	87 735 (0)
	70	Tilskudd	13 044	24 044 (+11 000)	28 044 (+15 000)	13 044 (0)	13 044 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H og FrP	A	Sp	SV
432		Kriminalomsorgens høgscole og utdanningssenter					
	1	Driftsutgifter	256 437	242 958 (-13 479)	256 437 (0)	256 437 (0)	256 437 (0)
440		Politidirektoratets - politi- og lensmannsetaten					
	1	Driftsutgifter	16 894 739	17 101 318 (+206 579)	17 231 265 (+336 526)	17 269 739 (+375 000)	16 930 039 (+35 300)
	21	Spesielle driftsutgifter	150 906	142 117 (-8 789)	121 906 (-29 000)	150 906 (0)	155 906 (+5 000)
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag	8 996	8 975 (-21)	8 996 (0)	8 996 (0)	8 996 (0)
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	27 561	27 507 (-54)	27 561 (0)	27 561 (0)	27 561 (0)
	25	Retur av asylsøkere med avslag og andre utlendinger uten lovlig opphold	222 893	201 954 (-20 939)	222 893 (0)	222 893 (0)	117 893 (-105 000)
	70	Tilskudd	60 280	90 280 (+30 000)	77 480 (+17 200)	69 780 (+9 500)	73 580 (+13 300)
442		Politihøgskolen					
	1	Driftsutgifter	628 210	627 039 (-1 171)	628 210 (0)	628 210 (0)	628 210 (0)
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)					
	1	Driftsutgifter	860 596	861 215 (+619)	865 357 (+4 761)	860 596 (0)	833 596 (-27 000)
445		Den høyere påtalemyndighet					
	1	Driftsutgifter	253 242	252 753 (-489)	269 242 (+16 000)	253 242 (0)	253 242 (0)
446		Den militære påtalemyndighet					
	1	Driftsutgifter	8 740	8 722 (-18)	8 740 (0)	8 740 (0)	8 740 (0)
448		Grensekommisæreren					
	1	Driftsutgifter	5 519	5 508 (-11)	5 519 (0)	5 519 (0)	5 519 (0)
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap					
	1	Driftsutgifter	759 374	757 881 (-1 493)	769 374 (+10 000)	757 374 (-2 000)	759 374 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	7 248	7 234 (-14)	7 248 (0)	7 248 (0)	7 248 (0)
	70	Overføringer til private	6 509	6 509 (0)	6 509 (0)	11 509 (+5 000)	6 509 (0)
	71	Frivillige organisasjoner, redningstjenesten	0	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)	0 (0)
452		Sentral krisehåndtering					
	1	Driftsutgifter	25 889	25 836 (-53)	25 889 (0)	25 889 (0)	25 889 (0)
453		Sivil klareringsmyndighet					
	1	Driftsutgifter	31 740	31 722 (-18)	31 740 (0)	31 740 (0)	31 740 (0)
454		Redningshelikoptertjenesten					
	1	Driftsutgifter	689 341	687 887 (-1 454)	689 341 (0)	689 341 (0)	689 341 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H og FrP	A	Sp	SV
455		Redningstjenesten					
	1	Driftsutgifter	104 187	103 978 (-209)	104 187 (0)	104 187 (0)	104 187 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	27 599	27 545 (-54)	27 599 (0)	27 599 (0)	27 599 (0)
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	47 652	47 652 (0)	47 652 (0)	47 652 (0)	52 652 (+5 000)
456		Nød- og beredskapskommunikasjon					
	1	Driftsutgifter	121 526	121 102 (-424)	121 526 (0)	121 526 (0)	121 526 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter – infrastruktur nødnett	357 672	357 001 (-671)	357 672 (0)	357 672 (0)	357 672 (0)
	22	Spesielle driftsutgifter – tjenester og produkter	94 960	94 833 (-127)	94 960 (0)	94 960 (0)	94 960 (0)
460		Spesialenheten for politisaker					
	1	Driftsutgifter	46 445	46 352 (-93)	46 445 (0)	46 445 (0)	46 445 (0)
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.					
	1	Driftsutgifter	1 171 116	1 166 441 (-4 675)	1 171 116 (0)	1 188 116 (+17 000)	1 196 916 (+25 800)
467		Norsk Lovtidend					
	1	Driftsutgifter	4 284	4 276 (-8)	4 284 (0)	4 284 (0)	4 284 (0)
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker					
	1	Driftsutgifter	16 835	16 802 (-33)	16 835 (0)	16 835 (0)	16 835 (0)
469		Vergemålsordningen					
	1	Driftsutgifter	249 896	249 504 (-392)	249 896 (0)	249 896 (0)	254 896 (+5 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	155 578	155 230 (-348)	155 578 (0)	155 578 (0)	155 578 (0)
470		Fri rettshjelp					
	1	Driftsutgifter	688 414	687 039 (-1 375)	688 414 (0)	694 414 (+6 000)	738 114 (+49 700)
	70	Styrke rettshjelpstiltakene	0	0 (0)	20 000 (+20 000)	0 (0)	0 (0)
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	34 849	54 849 (+20 000)	34 849 (0)	51 849 (+17 000)	56 349 (+21 500)
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre					
	1	Driftsutgifter	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4 500 (+4 500)
473		Statens sivilrettsforvaltning					
	1	Driftsutgifter	72 595	72 454 (-141)	77 595 (+5 000)	77 195 (+4 600)	72 595 (0)
474		Konfliktråd					
	1	Driftsutgifter	118 667	118 433 (-234)	123 667 (+5 000)	118 667 (0)	118 667 (0)
475		Bobehandling					
	1	Driftsutgifter	90 376	90 223 (-153)	90 376 (0)	90 376 (0)	90 376 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H og FrP	A	Sp	SV
	21	Spesielle driftsutgifter	7 457	7 442 (-15)	7 457 (0)	7 457 (0)	7 457 (0)
Sum utgifter			36 771 271	36 980 382 (+209 111)	37 181 558 (+410 287)	37 117 371 (+346 100)	36 860 171 (+88 900)

Inntekter (i tusen kroner)

3400	Justis- og beredskapsdepartementet						
	1	Diverse inntekter	5 360	5 355 (-5)	5 360 (0)	5 360 (0)	5 360 (0)
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 243	1 241 (-2)	1 243 (0)	1 243 (0)	1 243 (0)
3410	Domstolene						
	1	Rettsgebyr	385 993	385 310 (-683)	385 993 (0)	385 993 (0)	385 993 (0)
	2	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene	23 243	23 200 (-43)	23 243 (0)	23 243 (0)	23 243 (0)
	3	Diverse refusjoner	1 821	1 817 (-4)	1 821 (0)	1 821 (0)	1 821 (0)
	4	Vernesaker jordskiftedomstolene	5 958	5 946 (-12)	5 958 (0)	5 958 (0)	5 958 (0)
3430	Kriminalomsorgen						
	2	Arbeidsdriftens inntekter	88 308	88 129 (-179)	88 308 (0)	88 308 (0)	88 308 (0)
	3	Andre inntekter	24 460	24 412 (-48)	24 460 (0)	24 460 (0)	24 460 (0)
	4	Tilskudd	2 340	2 335 (-5)	2 340 (0)	2 340 (0)	2 340 (0)
3432	Kriminalomsorgens høyskole og utdanningssenter						
	3	Andre inntekter	1 035	1 033 (-2)	1 035 (0)	1 035 (0)	1 035 (0)
3440	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten						
	1	Gebyr – pass og våpen	258 868	258 348 (-520)	258 868 (0)	258 868 (0)	258 868 (0)
	2	Refusjoner mv.	272 715	272 715 (0)	272 715 (0)	272 715 (0)	334 315 (+61 600)
	3	Salgsinntekter	75 875	75 489 (-386)	75 875 (0)	75 875 (0)	75 875 (0)
	4	Gebyr – vaktelskap	2 000	1 996 (-4)	2 000 (0)	2 000 (0)	2 000 (0)
	6	Gebyr – utlendingssaker	268 685	268 284 (-401)	268 685 (0)	268 685 (0)	238 685 (-30 000)
	7	Gebyr – sivile gjøremål	833 207	831 643 (-1 564)	833 207 (0)	833 207 (0)	833 207 (0)
3442	Politihøgskolen						
	2	Diverse inntekter	16 287	16 255 (-32)	16 287 (0)	16 287 (0)	16 287 (0)
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter	18 110	18 075 (-35)	18 110 (0)	18 110 (0)	18 110 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H og FrP	A	Sp	SV
3451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap					
	1	Gebyr	147 254	146 966 (-288)	147 254 (0)	147 254 (0)	147 254 (0)
	3	Diverse inntekter	26 177	26 126 (-51)	26 177 (0)	26 177 (0)	26 177 (0)
3456		Nød- og beredskapskommunikasjon					
	1	Abonnementsinntekter	339 329	338 696 (-633)	339 329 (0)	339 329 (0)	339 329 (0)
3469		Vergemålsordningen					
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 378	9 360 (-18)	9 378 (0)	9 378 (0)	9 378 (0)
		Sum inntekter	3 022 613	3 017 698 (-4 915)	3 022 613 (0)	3 022 613 (0)	3 054 213 (+31 600)
		Sum netto	33 748 658	33 962 684 (+214 026)	34 158 945 (+410 287)	34 094 758 (+346 100)	33 805 958 (+57 300)

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en følge-evaluering av pilotprosjektet med velferdsobligasjoner og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan Fremskrittspartiets forslag om jobbgaranti til politistudenter, jf. Dokument 8:97 S (2012–2013), er tenkt innfridd i inneværende stortingsperiode.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en analyse av framtidige oppgaver og behov for polititjenestemenn- og kvinner og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen øremerke midlene til Statens Barnehus innenfor Politidirektoratets rammer.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan med konkrete mål for hvordan likestilling i departementet og de underliggende etatene skal realiseres innenfor en bestemt tidsramme.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen om å iverksette klare tiltak for å bedre likestillings- og mangfoldsarbeidet i Jus- og beredskapsdepartementet, og komme tilbake til

Stortinget på egnet måte med en oversikt over hvilke tiltak som er satt i verk.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal plan for å etablere regionale øvings- og beredskapssentre for samtrening og kompetansebygging mellom nød- og beredskapsetatene.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringa sikre Molde tinghus for-svarlege rettslokale.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen sørge for snarlig bygging av nye fengselsplasser ved Vik fengsel.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen raskt starte bygging av nye fengselsplasser på Sunnmøre, Ilseng og Slidreøya, og i Mosjøen og Hustad.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen på egnet måte redegjøre for hvilke konkrete garantiordninger regjeringen har for å sikre at domfelte som overføres til utenlandsk soning, behandles etter internasjonalt anerkjente konvensjoner.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen lage en plan for Politiets beredskapssenter på Taraldrud som sikrer lokalbefolkningen mot ulike trafikk- og støyplager fra senteret.

5. Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og det som står foran, og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 5

(Justis)

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
45		Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter		
	1	Driftsutgifter	24 500 000	
61		Høyesterett		
	1	Driftsutgifter	109 750 000	
400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	487 634 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, <i>kan overføres</i>	24 692 000	
	50	Norges forskningsråd	24 956 000	
	70	Overføringer til private	9 918 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	14 020 000	
410		Domstolene		
	1	Driftsutgifter	2 451 320 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	70 259 000	
	22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler, <i>kan overføres</i>	6 578 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	228 227 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	37 976 000	
430		Kriminalomsorgen		
	1	Driftsutgifter	4 670 787 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430, post 1</i>	87 559 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	23 619 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	76 800 000	
	70	Tilskudd	24 044 000	
432		Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter		
	1	Driftsutgifter	242 958 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Driftsutgifter	17 101 318 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	142 117 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 975 000	
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	27 507 000	
	25	Retur av asylsøkere med avslag og andre utlendinger uten lovlig opphold, <i>overslagsbevilgning</i>	201 954 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	660 000 000	
	70	Tilskudd	90 280 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	5 108 000	
	73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	184 000 000	
442		Politihøgskolen		
	1	Driftsutgifter	627 039 000	
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	1	Driftsutgifter	861 215 000	
445		Den høyere påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	252 753 000	
446		Den militære påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	8 722 000	
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	5 508 000	
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 456 post 1</i>	757 881 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 234 000	
	70	Overføringer til private	6 509 000	
452		Sentral krisehåndtering		
	1	Driftsutgifter	25 836 000	
453		Sivil klareringsmyndighet		
	1	Driftsutgifter	31 722 000	
454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsutgifter	687 887 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 513 208 000	
455		Redningstjenesten		
	1	Driftsutgifter	103 978 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	27 545 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 717 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	47 652 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	109 536 000	
456		Nød- og beredskapskommunikasjon		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 451 post 1</i>	121 102 000	
	21	Spesielle driftsutgifter – infrastruktur nødnett	357 001 000	
	22	Spesielle driftsutgifter – tjenester og produkter	94 833 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	34 352 000	
460		Spesialenheten for politisaker		
	1	Driftsutgifter	46 352 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	1 166 441 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	4 276 000	
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker		
	1	Driftsutgifter	16 802 000	
469		Vergemålsordningen		
	1	Driftsutgifter	249 504 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter	155 230 000	
470		Fri rettshjelp		
	1	Driftsutgifter	687 039 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	54 849 000	
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning		
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	106 543 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølging, <i>overslagsbevilgning</i>	59 702 000	
	73	Stortingets rettferdsvederlagsordning	31 388 000	
473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Driftsutgifter	72 454 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	355 550 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	118 433 000	
	60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	19 268 000	
	70	Tilskudd	11 800 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	90 223 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 442 000	
		Totale utgifter		<u>36 980 382 000</u>
Inntekter				
3400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Diverse inntekter	5 355 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 241 000	
3410		Domstolene		
	1	Rettsgebyr	385 310 000	
	2	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene	23 200 000	
	3	Diverse refusjoner	1 817 000	
	4	Vernesaker jordskiftedomstolene	5 946 000	
3430		Kriminalomsorgen		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	88 129 000	
	3	Andre inntekter	24 412 000	
	4	Tilskudd	2 335 000	
3432		Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter		
	3	Andre inntekter	1 033 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Gebyr – pass og våpen	258 348 000	
	2	Refusjoner mv.	272 715 000	
	3	Salgsinntekter	75 489 000	
	4	Gebyr – vaktelskap	1 996 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	268 284 000	
	7	Gebyr – sivile gjøremål	831 643 000	
	8	Refusjoner fra EUs grense- og visumfond	21 258 000	
3442		Politihøgskolen		
	2	Diverse inntekter	16 255 000	
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingscenter	18 075 000	
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	2	Refusjoner	14 500 000	
3451		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap		
	1	Gebyr	146 966 000	
	3	Diverse inntekter	26 126 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	6	Refusjon	2 173 000	
3454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Refusjoner	25 877 000	
3456		Nød- og beredskapskommunikasjon		
	1	Abonnementsinntekter	338 696 000	
	2	Refusjoner driftsutgifter	42 204 000	
	3	Refusjoner spesielle driftsutgifter - tjenester og produkter	94 969 000	
	4	Refusjoner større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	9 352 000	
3469		Vergemålsordningen		
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 360 000	
3470		Fri rettshjelp		
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 948 000	
3473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Diverse inntekter	5 000	
3474		Konfliktråd		
	2	Refusjoner	681 000	
		Totale inntekter		<u>3 017 698 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 1	kap. 3061 post 3
kap. 400 post 1	kap. 3400 post 1
kap. 410 post 1	kap. 3410 postene 2 og 3
kap. 410 post 22	kap. 3410 post 4
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 4
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 432 post 1	kap. 3432 post 3
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3 og 4
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2 og 3
kap. 444 post 1	kap. 3444 post 2
kap. 451 post 1	kap. 3451 post 3 og 6
kap. 454 post 1	kap. 3454 post 1
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1
kap. 456 post 1	kap. 3456 post 2
kap. 456 post 22	kap. 3456 post 3
kap. 456 post 45	kap. 3456 post 4
kap. 473 post 1	kap. 3473 post 1
kap. 474 post 1	kap. 3474 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg

av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for sam-

funnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	100 mill. kroner
454		Redningshelikoptertjenesten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	112 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan gi tilsagn som pådrar staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner innenfor en ramme på inntil 10 mill. kroner på kap. 430 Kriminalomsorgen, post 70 Tilskudd.

V

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser ut over gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

VI

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.
2. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.

4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VII

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettsferdsvederlag får fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for HIV-ofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

VIII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i byggeprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre byggingen av politiets nasjonale beredskapssenter som omtalt i Prop. 1 S (2017–2018) under kap. 440 Politi- og lensmannsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*, innenfor en kostnadsramme på 2 620 mill. kroner.

B.**I**

Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med bøtesoning, og i stedet innføre bøtetjeneste.

II

Stortinget ber regjeringen vurdere ordningen med elektronisk fotlenke som varetektssurrogat.

III

Stortinget ber regjeringen bygge flere fengselsplasser i Norge, i stedet for å leie fengselsplasser i Nederland.

IV

Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake med tiltak for å redusere antall volds- og trusselhendelser, øke sikkerheten og forbedre arbeidsmiljøet i norske fengsler.

V

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at avtalen om soning ved fengslet Norgerhaven i Nederland avsluttes når leieavtalen utløper 31. august 2018.

VI

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for å utvide tilbudet om overgangsboliger i kriminalomsorgen.

VII

Stortinget ber regjeringen videreføre avdeling Kleivgrend i Telemark.

VIII

Stortinget ber regjeringen redegjøre for konsekvensene effektiviserings- og avbyråkratiseringskuttene har hatt og kommer til å få for kriminalomsorgen, i dialog med ansattes organisasjoner og innsatte.

IX

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en vurdering av tiltak som er iverksatt eller planlagt iverksatt for å utbedre cellenes utforming, samt en vurdering av regelverket som hjemler bruk av glattceller.

X

Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan de konkret vil følge opp kritikken fra Sivilombudsmannen og Likestillings- og diskrimineringsombudet, slik at kvinner under soning får det samme tilbud om kriminalomsorg, samt soning i tilfredsstillende bygningsmasse.

XI

Stortinget ber regjeringen om å gå gjennom erfaringene fra forsøk med exit-programmer for gjengkriminelle i Norge og andre land, og bygge opp et exit-program i samarbeid med frivillige, som starter under soningen og blir en vei ut av gjengmiljøene etter endt soning.

XII

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en ekstern evaluering av den videre fremdriften for bygging av politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud, med sikte på å forbedre prosjektet så det gir styrket nasjonal beredskap, bedre treningsmuligheter for politiet og mindre plager for lokalsamfunnet. Evalueringen skal ikke forsinke fremdriften for beredskapssenteret.

XIII

Stortinget ber regjeringen sikre at mest mulig av de budsjettmidlene som Stortinget bevilger til politiet, blir tilført driftsrammene til politidistriktene, og at pengebruken i Politidirektoratet begrenses.

XIV

Stortinget ber regjeringen legge frem en oversikt for Stortinget over det samlede behovet for IKT-investeringer i politiet.

XV

Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan de vil sikre at kapasiteten og kompetansen knyttet til etterforskning av vold og overgrep av voksne og barn, også på nett, styrkes i politidistriktene, og hvordan de vil sørge for at det ikke blir en kompetanseflukt fra distriktene til særorganene som følge av at regjeringen styrker KRIPOS uten å styrke politidistriktene tilsvarende.

XVI

Stortinget ber regjeringen innlede forhandlinger med Frontex om forlengelse av det norske bidraget til middelhavsoperasjonen Triton.

XVII

Stortinget ber regjeringen innen første halvår legge fram en sak for Stortinget om hvordan den vil følge opp Konseptutredning Sivilforsvaret 2017, særlig når det gjelder den illevarslende situasjonen med hensyn til landets tilfluktsrom.

XVIII

Stortinget ber regjeringen legge fram en sak der finansieringsmodell for nødnett utredes. En slik modell må ivareta og videreutvikle samhandlings- og ko-

ordineringsgevinstene som er oppnådd nødetatene imellom gjennom denne store investeringen. En viktig del av en slik finansieringsmodell vil være en hensiktsmessig fordeling mellom brukerbetaling og bevilgning over statsbudsjettet.

XIX

Stortinget ber regjeringen utarbeide en ny melding til Stortinget om brann og redningstjenesten innen utgangen av 2018.

XX

Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvilke konsekvenser kuttene i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) fra 2014–2018 har fått og vil få for DSBs arbeid og for beredskapsevnen.

XXI

Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av behovet for en styrking av rammevilkårene for frivillige organisasjoner i redningstjenesten.

XXII

Stortinget ber regjeringa om å finne eit alternativ til dagens abonnementsordning for naudnettet som sikrar at kommunane ikkje kjem uforholdsmessig dårleg ut økonomisk, slik situasjonen er særleg for mindre og mellomstore kommunar i dag. Stortinget ber i tillegg regjeringa vurdere ei statleg medfinansiering.

XXIII

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til ulike modeller for årlige drøftinger eller forhandlinger mellom staten og Advokatforeningen ved fastsettelsen av den offentlige salærsatsen.

XXIV

Stortinget ber regjeringen gjenopprette kap. 472 Voldsoffererstatning i forslag til statsbudsjett for 2019.

Oslo, i justiskomiteen, den 6. desember 2017

Lene Vågslid

leder og ordf. for kap. 400, 475 og 3400

Jan Bøhler

ordf. for kap. 448, 456, 469, 3456 og 3469

Petter Eide

ordf. for kap. 430, 470, 3430 og 3470

Peter Frølich

ordf. for kap. 440 og 3440

Guro Angell Gimse

ordf. for kap. 442, 444, 460, 466, 468, 3432, 3442 og 3444

Himanshu Gulati

ordf. for kap. 61 og 453

Jenny Klinge

ordf. for kap. 445 og 446

Emilie Enger Mehl

ordf. for kap. 454 og 455

Frida Melvær

ordf. for kap. 414, 451, 452, 473, 474, 3451, 3473 og 3474

Rowena von Ohle

ordf. for kap. 410 og 3410

Maria-Karine Aasen-Svensrud

ordf. for kap. 45, 432, 467, 471 og 3430

